

LANDSKAPSARKITEKTUR
TRÄDGÅRD VÄXTPRODUKTIONSVETENSKAP
Rapportserie

Företagare inom de gröna näringarna i Nordvästra Skåne

– framtidstro och tillväxt?

Eva Göransson

Peter Lundqvist

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap

Rapport 2018:9
ISBN 978-91-576-8958-0
Alnarp 2018

LANDSKAPSARKITEKTUR
TRÄDGÅRD VÄXTPRODUKTIONSVETENSKAP
Rapportserie

Företagare inom de gröna näringarna i Nordvästra Skåne

– framtidstro och tillväxt?

Eva Göransson

Peter Lundqvist

Institutionen för arbetsvetenskap, ekonomi och miljöpsykologi

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap

Rapport 2018:9

ISBN 978-91-576-8958-0

Alnarp 2018

Omslagsbild: Åke Lindfors (foto)

Förord

Rapporten är en redovisning av en studie om företagare, verksamma inom de gröna näringarna i Nordvästra Skåne. Syftet med studien har varit att skapa ökad insikt och förståelse för de förutsättningar och utmaningar som företagarna, speciellt familjeföretagarna upplever samt att skapa underlag för en företagsvänlig utvecklingsstrategi i bygden.

Studien har genomförts och redovisats av Agronom Eva Göransson, tillsammans med projektledare Professor Peter Lundqvist. Universitetslektor Erik Hunter har medverkat i studiens statistiska bearbetningar, samtliga vid Institutionen för Arbetsvetenskap, Ekonomi och Miljöpsykologi (AEM) och knutna till Kompetenscentrum Företagsledning (KCF) vid SLU i Alnarp.

Studien har finansierats av Stiftelsen Gripen i Ängelholm och projektet har haft ett positivt och aktivt stöd genom projektgruppen bestående av Mats Nilsson och Bengt Blonér, Stiftelsen Gripen; Ewa Marie Rellman och Bengt Nilsson, LRF Skåne samt Lisa Germundsson, SLU Partnerskap Alnarp.

Studien redovisades muntligt vid en särskild Näringslivsdag i Grevie den 5 februari 2018 under medverkan av bland annat f.d. statsminister Göran Persson, LRF:s förbundsordförande Palle Borgström, Vice rektor Erik Fahlbeck, SLU samt representanter från Länsstyrelsen och Region Skåne. Stiftelsen Gripen finansierade denna välbesökta aktivitet.

Sist, men inte minst riktas ett stort tack till alla engagerade företagare inom de gröna näringarna Nordvästra Skåne (Båstad, Ängelholm, Höganäs, Åstorp och Örkellunga) som besvarat våra frågor och som bidragit till att skapa en kunskapsplattform för fortsatt utveckling av bygden!

Alnarp, November 2018

Peter Lundqvist
Professor i arbetsvetenskap

Inst. för arbetsvetenskap, ekonomi och miljöpsykologi (AEM)
SLU Alnarp

Sammanfattning

Föreliggande studie syftar till en ökad insikt och förståelse för de förutsättningar och utmaningar som företagarna har, speciellt familjeföretagarna, inom de gröna näringarna i nordvästra Skåne.

Samtliga lantbruks-, trädgårds- och skogsföretag inom kommunerna Åstorp, Ängelholm, Höganäs, Örkelljunga samt Båstad (1 672 företag), erhöll under perioden september till oktober 2017, en enkät som resulterade i 730 bearbetningsbara svar.

Överlag visade studien att företagarna i de nordvästskånska kommunerna var väldigt nöjda med sitt liv, sin boendemiljö och även sitt arbete. Hälften av företagen hade varit i släkten 60 år eller mer, vilket vittnar om traditioner och djupa rötter i bygden, både personligt och företagsmässigt. Företagen var verkligen familjeföretag i betydande utsträckning, då nästan hälften uppgav att familjemedlemmar var verksamma på ett betydelsefullt sätt i företaget. De drev en mångfald av verksamheter och redovisade en hög personlig energinivå i sitt företagande. Medelåldern var 59 år och andelen kvinnliga företagare var knappt 20%.

Det var vanligt att företagaren kombinerade verksamheten med anställning hos annan arbetsgivare. Av de 730 företagarna var det en knapp tredjedel, som arbetade på heltid i sina företag samt var under pensionsålder (< 66 år). Inom lantbruk- och trädgårdssektorn hade ungefär hälften av företagarna under 66 år annan inkomst.

Denna studie visar att det bland företagarna i de gröna näringarna i nordvästra Skåne fanns en mångfald av olika verksamheter, mycket vilja och energi och i grunden en positiv inställning, men det behövs en positiv attityd till deras företagande. Man efterfrågade först och främst en ökad lönsamhet, bättre finansieringsmöjligheter särskilt för unga, en myndighetsutövning som verkar främjande, lättare tillgång till relevant arbetskraft, samhällets nolltolerans mot den brottslighet som har brett ut sig och en ändrad attityd kring miljöfrågor. Det ges en mängd idéer till nya verksamheter och utveckling. Både den Nationella och särskilt den Skånska livsmedelsstrategin säger sig vilja bidra till allt detta och studien visar att nordvästra Skåne har alla förutsättningar för att vara och utvecklas i den riktningen.

Rapporten ger förslag för berörda instanser att beakta, för en mer företagsvänlig strategi och stöttning av de gröna näringarna i bygden.

Abstract

The present study aims at increasing knowledge and understanding of the conditions and challenges that entrepreneurs in family businesses in the agricultural, horticultural and forestry sectors in northwestern Skåne face.

All agricultural, horticultural and forestry companies in the municipalities of Åstorp, Ängelholm, Höganäs, Örkelljunga and Båstad (1 672 enterprises) received a survey in the period of September to October 2017, which resulted in 730 relevant responses.

Overall, the study showed that these entrepreneurs were very satisfied with their lives, their living environment and their work. Half of the companies had been in the family for 60 years or more, indicating traditions and deep roots in the countryside, both personal and businesswise. The companies were family businesses to a significant extent, since almost half of them stated that family members were significantly active in the company. They ran a variety of operations and reported a high personal energy level in their business. The average age was 59 years and the proportion of female entrepreneurs was barely 20%.

It was common for the entrepreneurs to combine the business with employment. Of the 730 companies a third of them worked full-time in their companies and were under retirement age (<66 years). In the agricultural and horticultural sector, approximately half of the entrepreneurs under the age of 66 had a different income.

This study shows that among the entrepreneurs in the agricultural, horticultural and forestry sectors in northwest Skåne, there were a great diversity of operations, a lot of will and energy and basically a positive attitude among themselves, but an encouraging and understanding attitude to their type of business is asked for. First and foremost they asked for increased profitability, better financing opportunities especially for young people, authorities being more supportive and promotive, easier access to relevant labor, society's zero tolerance to the level of crime they experience and a different attitude concerning environmental issues. There are a lot of ideas for new businesses and development. Both the National and especially the Skåne Food Strategy aim to contribute to all this, and the study shows that northwest Skåne has all the potentials and qualifications for developing further in that direction.

The report provides suggestions for relevant stakeholders to consider, for a more business-friendly strategy and support of the agricultural, horticultural and forestry sectors in northwestern Skåne.

Innehållsförteckning

1. Bakgrund.....	1
2. Målsättning och syfte.....	2
3. Material och metod.....	3
3.1 Fokusgrupper	3
3.2 Enkät	3
4. Resultat	5
4.1 Grunddata	5
4.2 Sociala faktorer	8
4.3 Egen identitet och status	12
4.4 Företagets utveckling	15
4.5 Nätverk och stöttning	21
4.6 Behov för utveckling och uthålligt företagande	24
4.7 Egen framtid	28
4.8 Viktigaste frågan	29
4.9 Idéer för utveckling	30
4.10 Heltidsföretagare	32
5. Diskussion och slutsatser	35
6. Referenser	40
Bilagor	
Bilaga 1 Enkät	
Bilaga 2 Program för Näringslivsdagen den 5/2, 2018	
Bilaga 3 Huvudsaklig verksamhet, annan	
Bilaga 4 Icke huvudsaklig verksamhet, annan	
Bilaga 5 Fri kommentar rörande brottslighet	
Bilaga 6 Viktigaste frågan för företagets framtid	
Bilaga 7 Idéer för utveckling av gröna näringarna	

1 Bakgrund

Nordvästra Skåne (Ängelholm, Båstad, Höganäs, Åstorp och Örkelljunga) är en mycket spännande och dynamisk del av Skåne och Sverige. De gröna näringarna är viktiga för näringslivet och bygdens attraktionskraft, med en mångfald av inriktningar på verksamheter; jordbruk (växtodling och djurproduktion), trädgårdsnäring (växthusodling och frilandsproduktion) och skogsproduktion. Sammanflätat med dessa näringar finns en omfattande besöks- och upplevelseturism, förädling av livsmedel och andra produkter, energiproduktion m.m.

Företagarna inom de gröna näringarna, med kopplingar till andra verksamheter i livsmedelskedjan, upplevelser & turism, energiproduktion m fl. har stora möjligheter, men är också utsatta för stora utmaningar vad gäller ekonomi, väder och klimat, politiska beslut, byråkrati osv. Den absoluta majoriteten av företagarna är familjeföretagare med nära koppling mellan företaget, familjen och den bygd där man är verksam.

Om företagaren och familjeföretaget ska utvecklas väl, är det av stor betydelse att såväl företagaren själv mår bra och har det stöd och de resurser som han/hon behöver, men det är också viktigt att familjen mår väl i relation till företaget, sitt boende, möjligheter till sysselsättning, utbildning, service och kommunikationer. Slutligen är det företagets "hälsa" – hur utvecklas företaget, vilka möjligheter och hinder finns det för företaget att utvecklas i den bygd man verkar, finns olika former av stöd och support till företaget, tillgången till den kompetens och arbetskraft man behöver osv.

Många faktorer som påverkar företagaren, familjen och företaget styrs på internationell och nationell nivå, men mycket kan göras även på det lokala och regionalplanet för att skapa trivsel, tillväxt och lönsamhet. Svensk mjölkproduktion har t ex stora problem och utmaningar, många företagare har gett upp, en del har gått i konkurs, medan andra har lönsamhet och framtidstro. Det har t ex tagits en hel del initiativ där man satsat på lokal produktion, förädling och marknad. Bygden där företaget har sin verksamhet kan i många fall vara en viktig del i en ny lösning!

Nordvästra Skåne – en bygd med utvecklingspotential för gröna näringar?

Förutsättningarna för de enskilda företagarna inom de gröna näringarna i de olika Nordvästskånska kommunerna borde kanske inte vara så olika, men i verkligheten finns allt från den styva leran i Ängelholm till skogsbygdens steniga åkrar i Örkelljunga, konflikter med tätorters expansion samtidigt som andra delar har bristande service och dåliga kommunikationer på landsbygden. Förutsättningar kan också skilja mellan kommuner vad gäller upplevelsen av uppskattning, stöd och engagemang för de gröna företagarnas verksamhet.

Ängelholms kommun, följt av Båstad och Åstorp har den mesta åkermarken. Det är i Båstad och Ängelholm som mjölkproduktionen är mest betydelsefull. Flest slaktsvin och höns finns i Åstorp, medan flest slaktkycklingar finns i Ängelholm. Antalet jordbruksföretagare är flest i Ängelholm (400), följt av Båstad (360), Höganäs (156), Örkelljunga (146) och Åstorp (76), med en medelålder på 56-58 år.

Betydelsen av de gröna näringarna varierar mellan kommunerna – jordbruket sysselsätter 3,6% av de förvärvsarbetande i Båstad och 2% i Åstorp, i övriga kommuner mindre än 2%.

Skogsbruket är viktigast Örskelljunga kommun med drygt 2% av de förvärvsarbetade, i övriga kommuner mellan 0,1 och 0,4%. Trädgårdsnäringen sysselsätter störst andel i Höganäs kommun (1,8%), följt av Båstad (1,2%).

Örskelljunga har i särklass störst andel ekologiskt odlad areal (63%), medan övriga kommuner har mindre än 10%. Flest aktiva skogsföretag finns i Örskelljunga (214) följt av Ängelholm (204), vilka även har störst skogsareal 20 000 respektive 13 000 hektar.

Totalt omsattes (2014) i de fem kommunerna ca 2 miljarder per år: jordbruket 1 325 000 000:- ; skogsbruket: 201 000 000:- och trädgårdsnäringen 418 000 000:- (LRF, 2016).

Enligt SCB:s företagsregister fanns det år 2015 totalt drygt 1700 företag inom jordbruk, trädgård och skogsbruk inom dessa fem kommuner.

2 Målsättning och syfte

Syftet med studien är att skapa ny kunskap som bidrar till en ökad insikt och förståelse för de förutsättningar och utmaningar som företagarna har, speciellt familjeföretagarna, inom de gröna näringarna i nordvästra Skåne, omfattande kommunerna Åstorp, Ängelholm, Höganäs, Örskelljunga samt Båstad.

Målsättningen är att skapa underlag för en företagsvänlig utvecklingsstrategi i bygden och att ta fram exempel på framgångsrika familjeföretag inom de gröna näringarna.

3 Material och metod

Inledningsvis etablerades en projektgrupp bestående av representanter från Sparbanksstiftelsen Gripen, LRF Skåne samt SLU Alnarp. Gruppen var aktiv genom hela arbetet, med kontinuerliga möten och avstämningar till stöd för projektets planering och genomförande.

3.1 Fokusgrupper

För att skapa underlag för relevanta frågeställningar till en omfattande enkät, bjöds ett antal företagare in till diskussionskvällar. Företagarna valdes ut till förfrågan om deltagande, baserat på kontakter inom projektgruppen.

Två olika gruppdiskussioner genomfördes i Stiftelsen Gripens lokaler i Ängelholm. Totalt medverkade åtta plus sex företagare, varav fem kvinnor och nio män, vilka representerade alla fem kommuner och en mångfald av företagsinriktningar inom den gröna sektorn (mjölk-, svin-, köttproduktion; växtodling, odling av specialgrödor, bärodling, gårdsbutik, sågverk, skog, maskinstation, hästverksamhet samt grön rehabilitering).

Diskussionen leddes av SLU, med deltagande av Gripen- och LRF-representanter från projektgruppen.

Åtta olika teman identifierades: boendemiljö, egen identitet, omgivningens attityd, status, nätverk/stöttning, generationsväxling, arbetskraft, framtid/utveckling.

3.2 Enkät

Identifierade teman från samtalen i fokusgrupperna, utgjorde underlag för utformning av enkätens frågor, tillsammans med kompletterande frågeställningar från projektgruppen (Bilaga 1).

Enkäten skickades med brev till samtliga lantbruks-, trädgårds- och skogsföretag inom kommunerna Åstorp, Ängelholm, Höganäs, Örkelljunga samt Båstad. Uppgifterna erhöles via Statistiska centralbyråns (SCB) Lantbruksregister (2015) och SCB:s Företagsregister (utdrag 2017-01).

Totalt gjordes utskick till 1 672 företag i september 2017. Enkäten kunde även besvaras i en webbversion, med hjälp av en länk på KCF:s hemsida (Kompetenscentrum företagsledning, SLU Alnarp). Under enkätperioden, september till oktober 2017, gjordes även reportage i lokalpress och tidningen Land, för att öka svarsfrekvensen. Dessutom gjorde LRF Skåne egna påminnelser via sina kontaktnät.

Efter två veckor skickades en påminnelse via brevkort (1 203 utskick) och efter ytterligare två veckor sändes enkäten ut ännu en gång (980 stycken).

Posten returnerade 28 stycken med adressat okänd/avflyttad.

Av de återstående 1644 enkäterna inkom 880 stycken (total svarsfrekvens 54 %). Av dessa var 48 svar (ca 5 %) inkomna via webbenkäten. 150 svarskuvert innehöll tomma enkäter eller uppgift om att företaget sålts/ej relevant/vill ej delta/för gammal mm. Detta lämnade 730 svar för bearbetning och en nettosvarsfrekvens på 44 % (Tabell 1).

Materialet har bearbetats i statistikprogrammet SPSS.

Tabell 1. Sammanställning av enkätutskick, påminnelser och bortfall (antal) samt svarsfrekvens (%)

Antal utskickade enkäter	1672
Retur från postverket 28 st	1644
Utskick påminnelse 1	1203
Utskick påminnelse 2 (enkät)	980
<i>Svarsfrekvens</i>	<i>54%</i>
Bortfall (ej deltaga/tomma/sålt osv)	150
<i>Svarsfrekvens exkl. bortfall</i>	<i>44%</i>
Antal enkäter för bearbetning	730 st

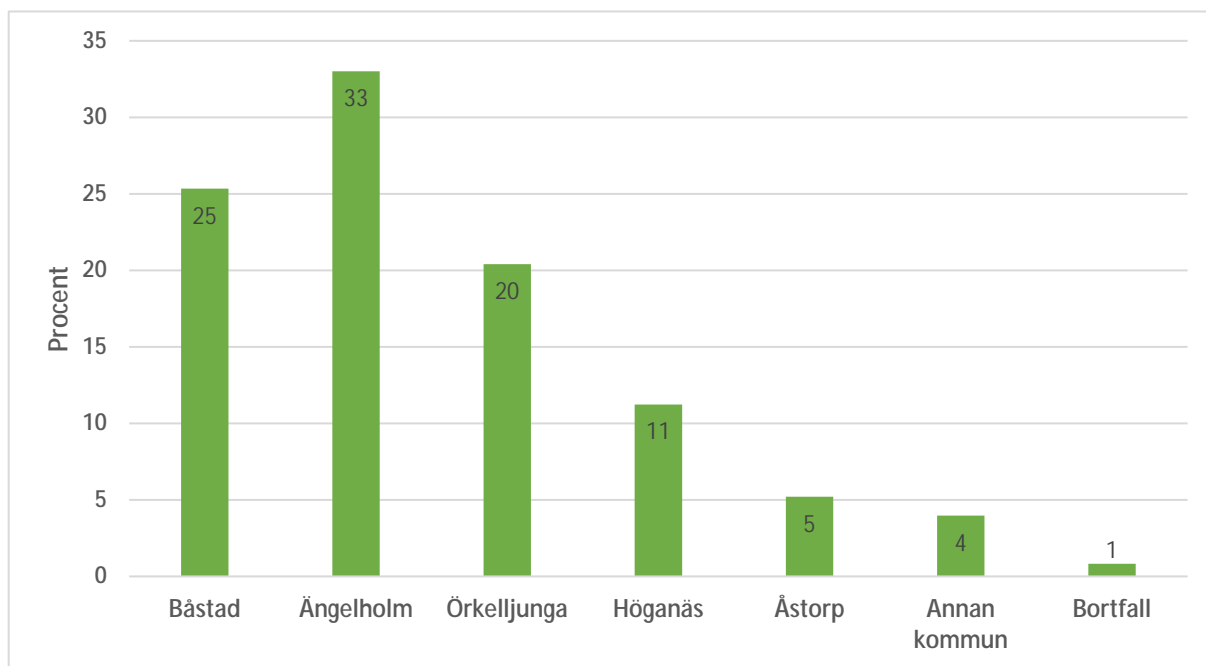
Presentation av resultat

Enkätens resultat presenterades muntligt vid "Grön Näringslivsdag" i Grevie den 5 februari 2018.

Se bifogat program i Bilaga 2.

4 Resultat

Inkomna svar fördelade sig enligt Figur 1 och andelen svar stämde tämligen väl med fördelningen av antalet enkätutskick till företagare inom de gröna näringarna i de fem kommunerna i Nordvästra Skåne.

Figur 1. Procentuell fördelning av inkomna svar, efter kommun i Nordvästra Skåne.

4.1 Grunddata

I Tabell 2 nedan presenteras demografiska data.

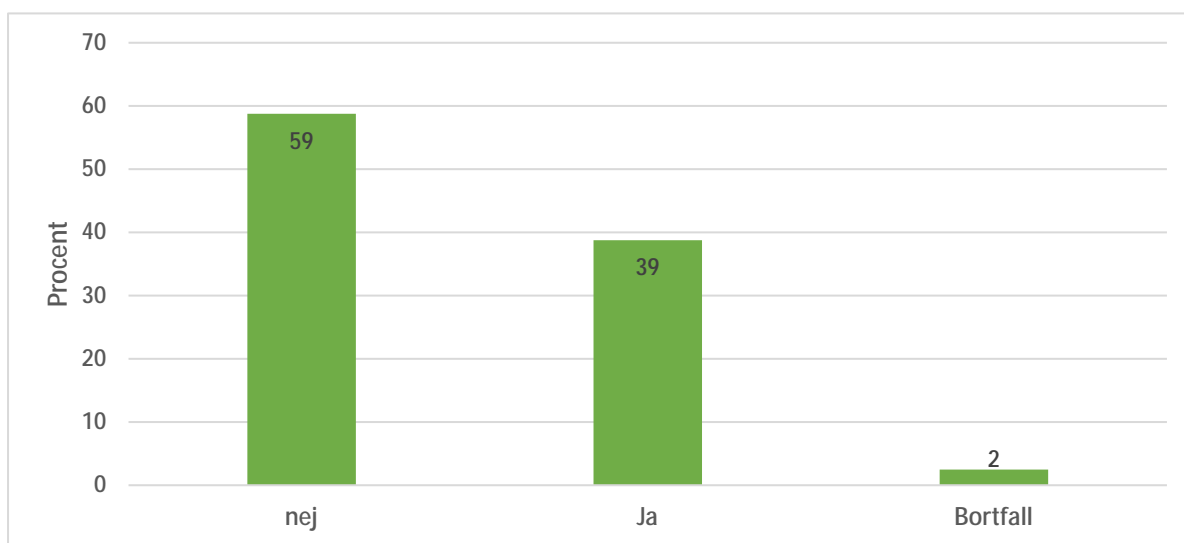
Tabell 2. Demografiska data.

<i>(Procentalen beräknade på totalantalet (730) där ej annat anges)</i>	Företag inom grön näring (N = 730)
Kön och ålder	
Man, antal (%)	583 (80)
Kvinna, antal (%)	141 (19)
Ålder, medel (median/SD) (n= 653)	59 (60/13.1)
Antal t.o.m. 65 år, antal (%) (n=653)	428 (66)

Civilstånd		
Gift/sambo/särbo, antal (%)	613 (84)	
Ensamstående, antal (%)	113 (16)	
Barn		
Ja, har barn, antal (%)	594 (81)	
Ja, har hemmavarande barn (%)	222 (30)	
Högsta utbildningsnivå		Medelålder (år)
Högskola >3år, inom grön näring (%)	19 (3)	55
" , annan (%)	96 (13)	60
Högskola max 3 år, inom grön näring (%)	55 (8)	55
" , annan (%)	69 (10)	60
Yrkehögskola, inom grön näring (%)	49 (7)	60
" , annan (%)	61 (8)	61
Gymnasium , inom grön näring (%)	83 (11)	50
" , annan (%)	140 (19)	55
Grundskola (%)	152 (21)	66

Svaren representerade verksamheter som varit i familjens eller släktens ägo upp till 600 år, motsvarande ca 20 generationer. Hälften av företagen hade varit i släkten 60 år eller mer. Nästan hälften av företagen hade familjemedlemmar, vilka var verksamma i företaget på ett betydelsefullt sätt (avlönat eller oavlönat arbete).

Det var vanligt förekommande med en annan anställning, vid sidan om företaget, Figur 2. För de under 66 års ålder (428st) låg förvärvsfrekvensen på 54 %.

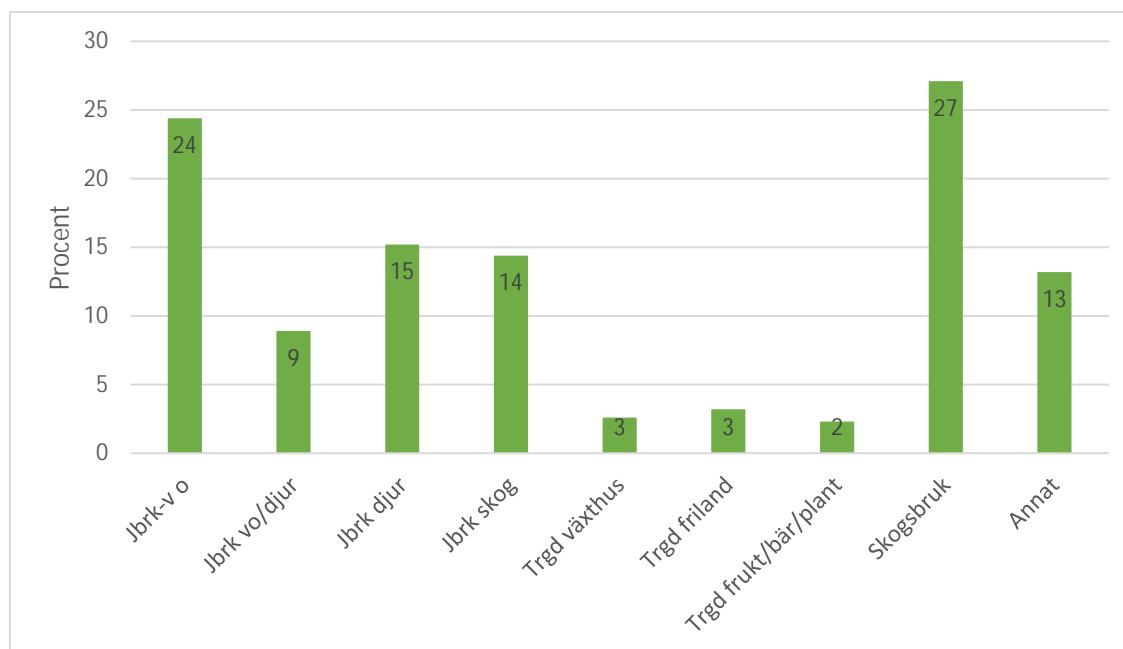

Figur 2. Anställning hos annan arbetsgivare (n=730)

Längre fram i rapporten redovisas en särskild sammanställning över de som verkar på heltid inom sina företag.

Företagens huvudsakliga verksamhet presenteras i Figur 3, där drygt 13 % angav "annan" huvudsaklig verksamhet. Dessa finns specificerade i Bilaga 3.

Figur 3. Företagens huvudsakliga verksamhetsinriktning (n=730, bortfall 1%)

Cirka 39% av företagen uppgav att de bedrev någon/några ytterligare näringsverksamheter än den huvudsakliga. De icke-huvudsakliga verksamheterna fördelade sig enligt följande : Entreprenad 11%, Uthyrning lokal/bostäder 9%, Hästverksamhet 8%, Turism (inkl. boende) 5%, Försäljning på gård 5%, Förädling gårdsprodukter 4%, Träförädling 2%, Energiproduktion 1% samt Annat 9%.

Svar på "Annan verksamhet, icke huvudsaklig" finns specificerat i Bilaga 4.

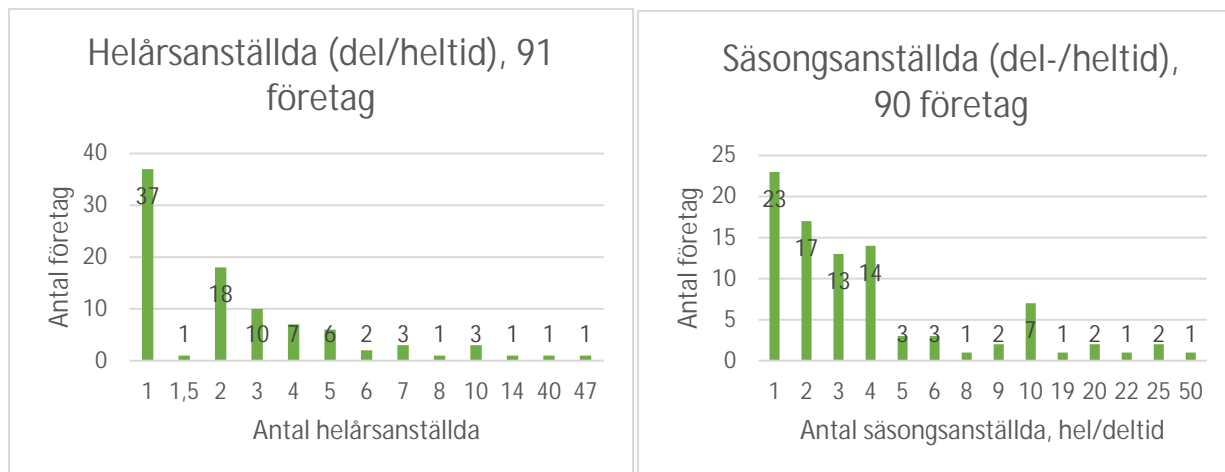
Storleken på den areal företagen brukade varierade stort. Arealen brukad jord varierade mellan 0,2 ha – 950ha per företag, med ett medelvärde på 49 ha. 554 företag redovisade brukad areal jord.

Skogsarealen varierade mellan 1 – 900 ha, med ett medelvärde på 40 ha. 400 företag redovisade brukad areal skog och av dem var det 178 företag som enbart hade skog som huvudsaklig verksamhet.

Marken hos de 730 företagen var i huvudsak ägd (66 %), medan 4 % arrenderade sin mark och 28 % angav att de både ägde och arrenderade mark. Den vanligaste företagsformen var

”Enskild firma” (88%), medan drygt 7% uppgav aktiebolagsform och en mindre andel (drygt 1%) drev sin verksamhet i handelsbolag. Cirka 3% uppgav att de hade flera företagsformer.

En femtedel av företagen hade anställda i någon form, på hel- eller deltid, helår eller över säsong. Av de 145 företag som redovisade anställda, hade 36 företag både helårs- och säsongsanställda. 55 företag hade bara helårsanställda och 54 företag hade bara säsongsanställda (se Figur 4 och 5).

Figur 4 och 5. Antal anställda per företag med helårsanställda respektive företag med säsongsanställda.

4.2 Sociala faktorer

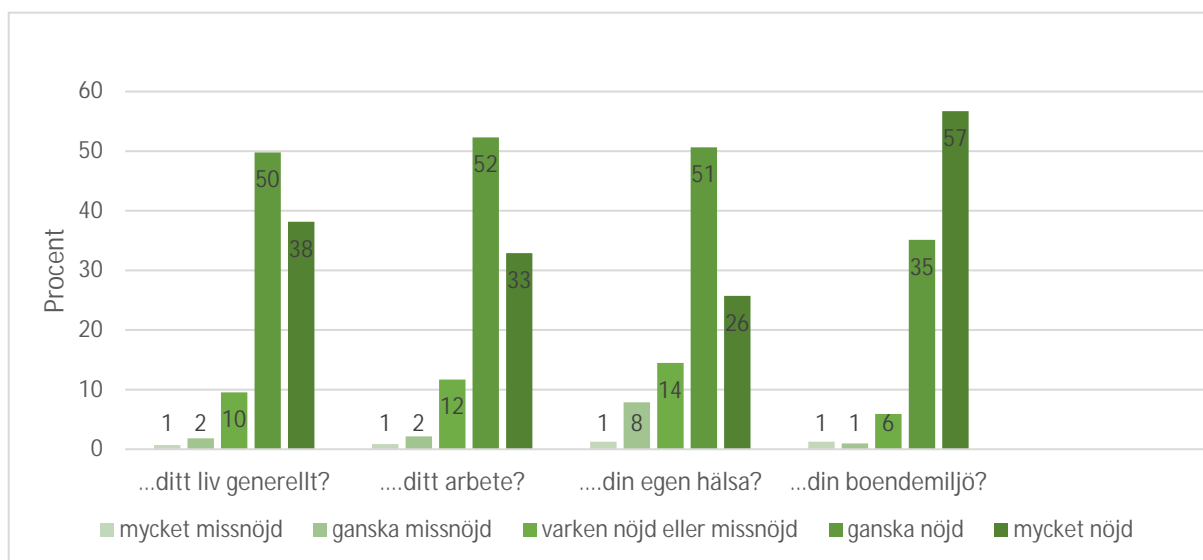
Företagarna ombads även att besvara ett antal frågor av social karaktär, om hur nöjda de var med olika faktorer i livet, Tabell 3.

Tabell 3. Frågor kring sociala förhållanden.

Hur nöjd är du med...	n	Mycket missnöjd (%)	Ganska missnöjd (%)	Varken eller (%)	Ganska nöjd (%)	Mycket nöjd (%)
....Ditt liv generellt?	713	0,7	1,8	9,5	49,8	38,1
....Ditt arbete?	694	0,9	2,2	11,8	52,3	32,9
...Din egen hälsa?	711	1,3	7,9	14,5	50,6	25,7
...Din boendemiljö?	709	1,3	1,0	5,9	35,1	56,7
..intäkten från företaget?	707	7,2	18,8	38,0	29,0	6,9
..ekonomin i hushållet?	708	1,7	7,6	20,2	46,0	24,4

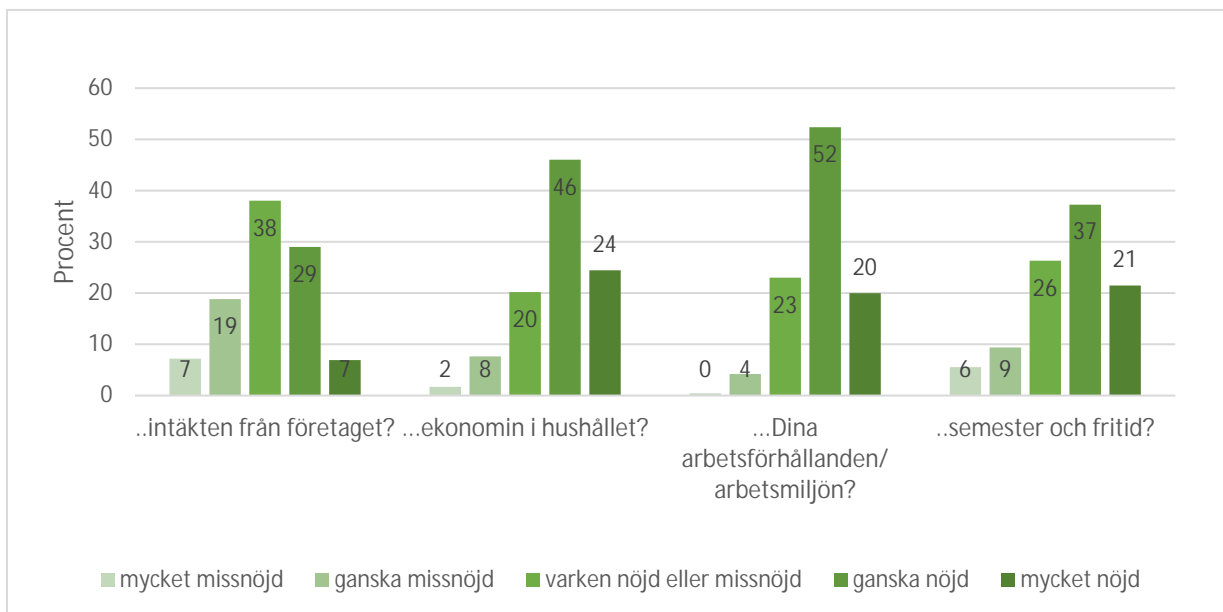
..Dina arbetsförhållanden/ arbetsmiljön?	691	0,4	4,2	23,0	52,4	20,0
.semester och fritid?	703	5,5	9,4	26,3	37,3	21,5
...tillgången till allmänna kommunikationer?	702	16,2	17,1	31,2	25,2	10,3
..tillgång/närhet till förskola/skola?	678	4,0	5,9	37,3	35,3	17,6
..tillgång till allmän service (post/bank/sjukvård/livsmedel)?	704	7,7	12,1	31,8	36,7	11,6
..Ditt sociala nätverk?	702	1,1	4,1	22,4	46,7	25,6
..Ditt professionella nätverk?	693	1,2	3,3	29,9	44,9	20,8

Överlag var företagarna mycket nöjda och allra högst skattning (medelvärde 4,45) blev det gällande boendemiljön (5-gradig Likertska, 1= mycket missnöjd till 5 = mycket nöjd). 92% skattade sin boendemiljö med ganska nöjd/mycket nöjd. Därefter följde "ditt liv generellt" med ett medelvärde på 4,23, arbetet (4,14) och egen hälsa (3,92), Figur 6.

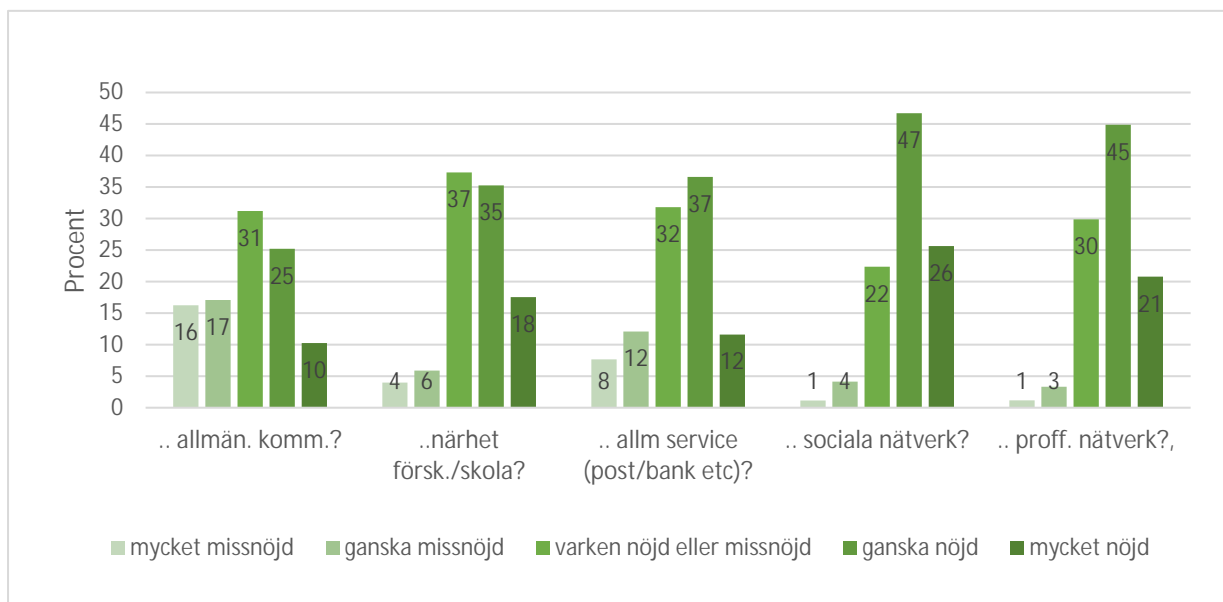

Figur 6. Graden av nöjdhet med livet (medelvärde 4,23), arbetet (4,14), hälsan (3,92) och boendemiljön (4,45).

När det gällde frågor om hur nöjd man var med intäkten i företaget (Figur 7 och 8) och tillgång till allmänna kommunikationer, så ökade spridningen i svaren och båda dessa hamnade på lägst medelvärde (3,10 resp. 2,96). De sociala och professionella nätverken var man generellt ganska nöjda med (medelvärde 3,92 och 3,81). Tillgång/närhet till förskola/skola hamnade på 3,56 i medeltal.

Figur 7. Graden av nöjdhet med intäkt företaget (medelvärde 3,10), ekonomi i hushållet (3,84), arbetsförhållande/arbetsmiljö (3,87) samt semester och fritid (3,60).

Figur 8. Graden av nöjdhet med allmänna kommunikationer (medelvärde 2,96), närhet förskola/skola (3,56), allmän service(3,33), sociala nätverk (3,92) samt professionella nätverk(3,81)

Vad påverkar hur nöjd man känner sig med livet generellt? Arbete, egen hälsa, boendemiljö, semester och fritid, ditt sociala nätverk samt ekonomin i hushållet, var de faktorer som starkast påverkade hur nöjd man var med livet generellt (samtliga ***signifikans) och dessa variabler förklarade 62% av orsakerna till varför man var nöjd. Så

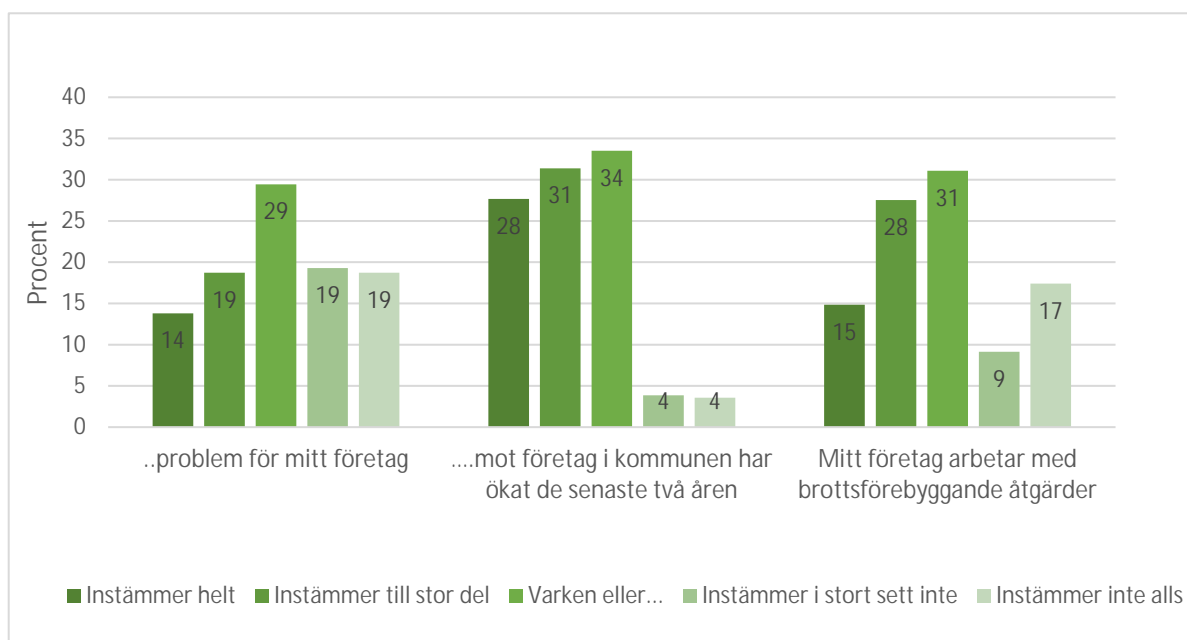
var t ex det sociala nätverket mycket viktigt, medan det professionella nätverket inte var lika betydelsefullt.

Kvinnorna var signifikant (*) mer nöjda med livet generellt, jämfört med männen. De skiljde sig också signifikant åt (*) när det gällde socialt nätverk, där de också var mera nöjda än männen.

Brottslighet

Brottslighet upplevdes som ett stort problem för 33% av de tillfrågade företagarna (Figur 9) och det lades mycket tid och pengar på förebyggande åtgärder. Bland de heltidsverksamma företagarna under 66 år, låg motsvarande siffra på 40%. Mer än hälften av de tillfrågade upplevde att brottslighet mot företag i kommunen hade ökat de senaste två åren.

Kvinnliga företagare skiljde sig signifikant från männen genom att skatta problemen med brottslighet ännu högre.

Figur 9. Frågor om brottslighet.

Några citat från företagarna om brottslighet (samtliga kommentarer återfinns i Bilaga 5).

- Medför ökade kostnader i form av lås, larm och belysning.
- Det tillför jämt ett antal arbetsmoment för att säkerställa att inbrottsrisken minskar. 5 - 10% av arbetstiden kan försvinna p g a extra arbete med förebyggande åtgärder.
- Polisen lägger ner brottsundersökningar om lantbruk, då man har lagt en halv dag för att nå Polisen, men hamnar i långa teleköer. Totalt värdelöst.

- Företaget har bestulits för flera 100-tusen den senaste 10-årsperioden. En ringa del är ersatt av försäkringsbolag.

- Bekämpningsmedel, diesel, verktyg samt redskap förflyttas enkelt utanför landets gränser. Önskvärt hade varit fler och mer omfattande kontroller vid landets gränser, fler gränspolisier samt tullare. Även straffskalan bör utökas för att avskräcka brottslingar.

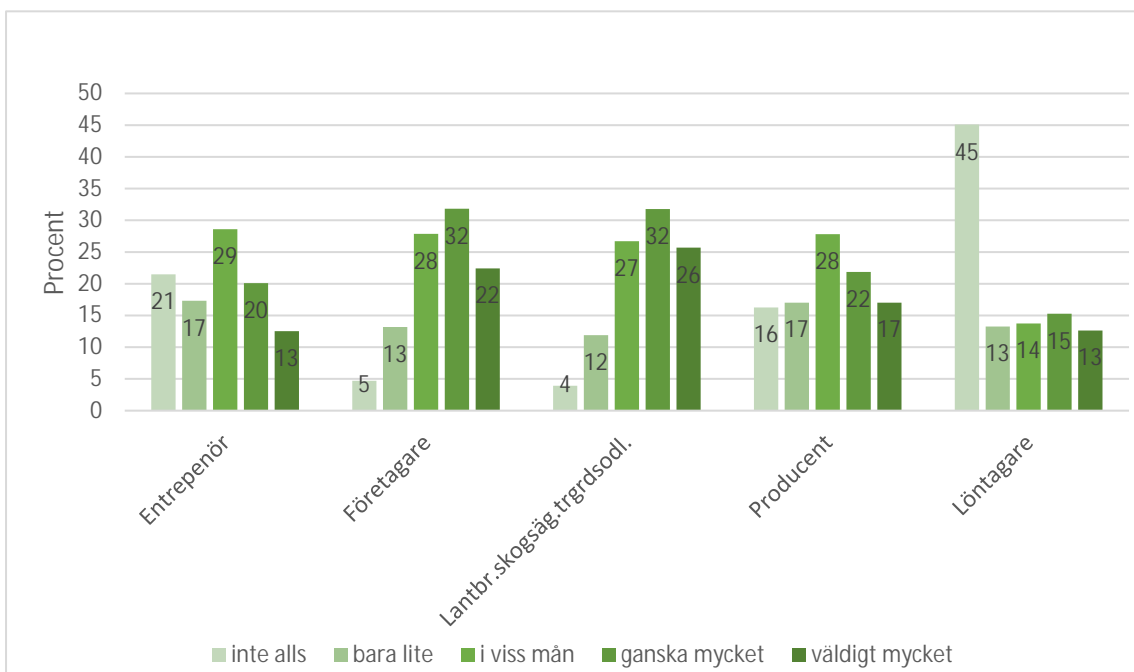
- Tråkig utveckling: ständigt är det något som stjäls hos mig. Främst diesel från maskiner, men även annat som jag lämnat ute. INTE LÖNT att anmäla till polis och försäkringsbolag. Polisen frågar inte efter att komma och gör inget. Höga självrisker på försäkring, så allt måste vi själva stå för när "våra hjärtan öppnas".

4.3 Egen identitet och status

I fokusgrupperna diskuterades hur man såg på sig själv. Var man företagare? Tyckte man att man hörde hemma i företagareföreningar? Det fanns en del tveksamheter och samtidigt framfördes hur värdefullt det kan vara att träffa och diskutera företagande med personer från helt andra branscher. Identitet och stolthet i det man gör som företagare i grön näring kom upp till diskussion och Frankrike och Danmark lyftes som exempel på länder, där lantbrukarkåren har en helt annan stolthet.

Några företagare i fokusgrupperna hade upplevt myndighetskontroller och myndighetsbeslut, som nedlåtande och t o m hotfulla i sin ton och attityd gentemot dem. Det ledde in på hur man känner sig värdesatt både rent allmänt samt av olika instanser i samhället.

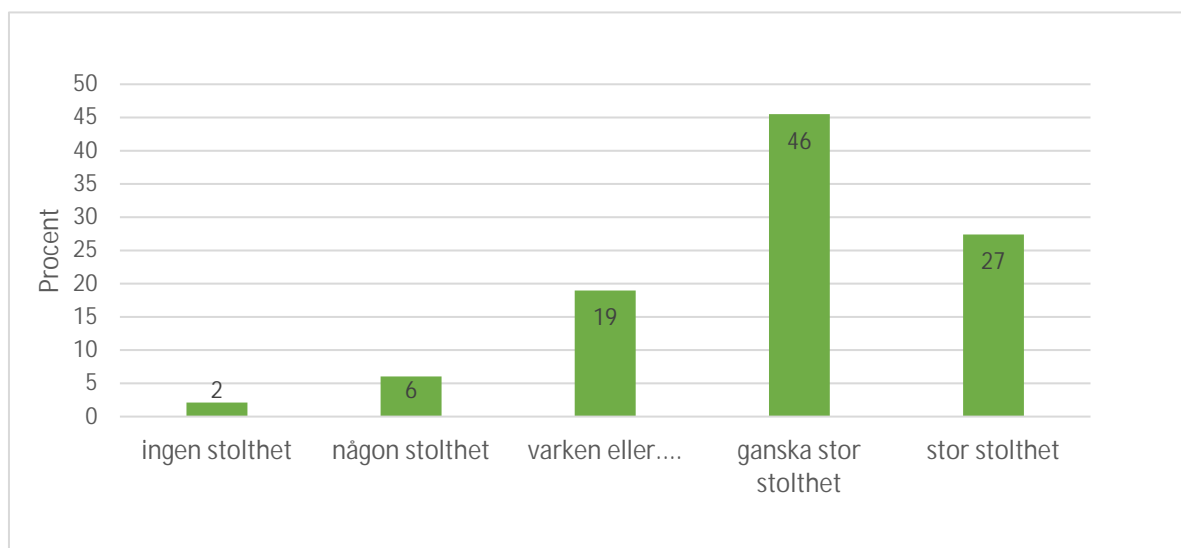
Enkätsvaren visade att man i huvudsak betraktade sig som Lantbrukare / Skogsägare / Trädgårdsodlare (medelvärde 3,63 på 5-gradig Likertskala med 1 = inte alls till 5= väldigt mycket). Därefter följde företagareidentitet (3,54) där 54% svarade ganska/väldigt mycket, producent (3,06), entreprenör (2,85) där ca 33% angav ganska/väldigt mycket och löntagareidentitet som hamnade på ett medelvärde på 2,37 (Figur 10).

Figur 10. Upplevelse av sin egen identitet (Hur identifierar du dig själv?)

Det fanns en signifikant skillnad (** / ***) mellan männens och kvinnornas svar, då män i högre utsträckning identifierade sig som entreprenörer, företagare, lantbrukare / skogsägare / trädgårdssodlare och producenter. Kvinnor verkade i högre grad identifiera sig som löntagare ($p = .056$). Kvinnorna som besvarat enkäten hade även i högre utsträckning en annan anställning vid sidan om sitt företag, jämfört med männen (47% respektive 37%).

Av Figur 11 framgår att man överlag kände stor stolthet över sin verksamhet. Ungefär 73% svarade att de kände ganska stor/stor stolthet över den verksamhet man bedrev.

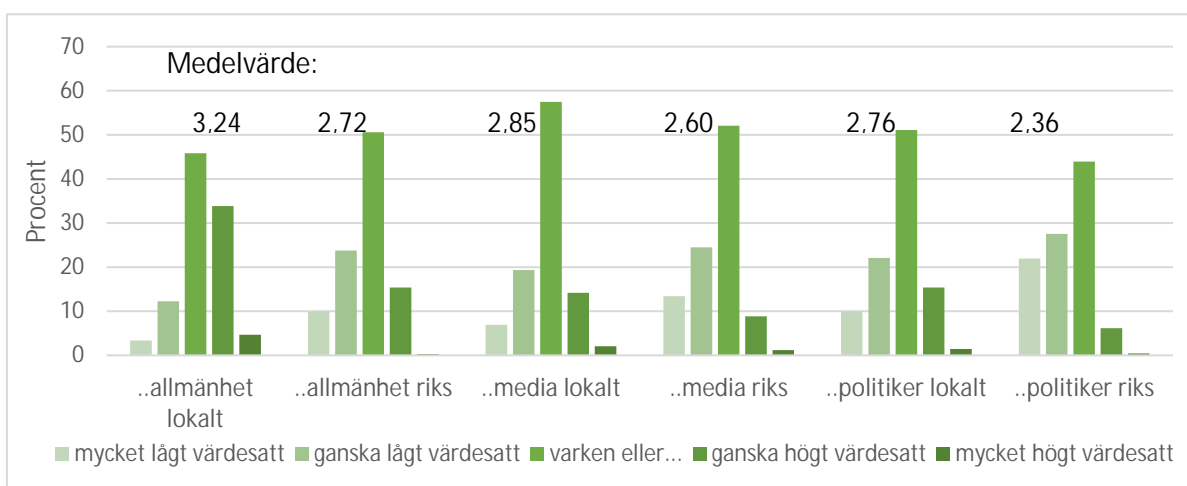

Figur 11. Stolthet över verksamheten. (Känner Du stolthet över din verksamhet?)

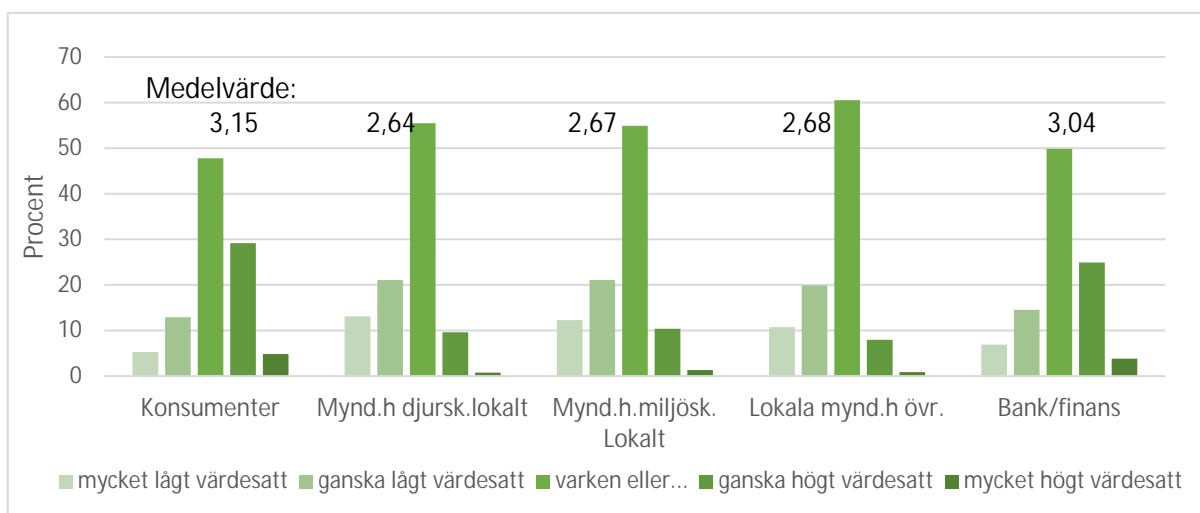
Figur 12 och 13, visar hur man upplevde sig vara värdesatt av andra grupper/instanser/myndigheter osv. . Endast tre av de elva grupperna fick ett medelvärde som låg åt det positiva hållet dvs över tre. Dessa var i fallande ordning: allmänheten lokalt, konsumenter samt bank/finans.

Allra minst värdesatt kände man sig av politiker på riksnivå. Lokalpolitiker fick något högre medelvärde, men denna grupp hamnade ändå åt det negativa hållet dvs. under tre.

Kvinnor kände sig överlag något mer värdesatta av de olika grupperna, förutom när det gäller bankverksamhet/finansiering, där männen kände sig signifikant mer värdesatta.

Figur 12. Hur man som företagare inom de gröna näringarna kände sig värdesatt av olika grupper i samhället . Medelvärden; allmänhet/lokalt (3,24), allmänhet/riksnivå (2,72), media/lokalt(2,85), media/riksnivå (2,60), politiker/lokalt (2,76), politiker/riksnivå (2,36).

Figur 13. Hur man som företagare inom de gröna näringarna kände sig värdesatt av olika grupper i samhället. Medelvärden: Konsumenter (3,15), Myndigheter djurskydd lokalt/regionalt (2,64), Myndigheter miljöskydd lokalt (2,67), Lokala myndigheter övrigt (2,68), Bank/finansiering (3,04).

4.4 Företagets utveckling

En intressant frågeställning är hur man ser på sitt företag i dagsläget, Tabell 4. I tabellen redovisas enbart andelen som har angivit något av svarsalternativen 3, 4 eller 5, samt andelen som har svarat 4 eller 5 på de olika påståendena.

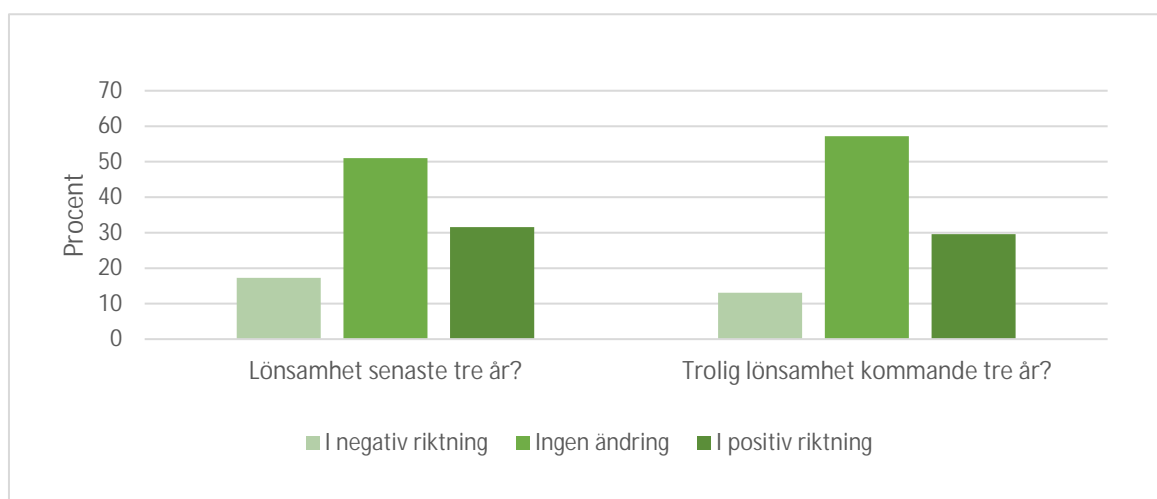
Ungefär två tredjedelar såg sina företag som stagnerade, men ändå stabila. En tredjedel hade en lönsamhetsmässig tillväxt, men bara 7 % växte i form av antal anställda. Ett sätt att utveckla eller behålla sitt företag, är att diversifiera sin verksamhet, vilket drygt 15 % gjorde i varierande grad. Det bör noteras att bortfallet var 10% på påståendet "Mitt företag konsoliderar sig", när det i övrigt låg på mellan 4 – 5 %. Vid närmare analys framkom att det till övervägande del var yngre som inte svarat. Det fanns också direkta uttryck för svårigheten att förstå ordet "konsolidera".

Tabell 4. Företagarnas syn på sitt företags nuvarande utveckling

Ta ställning till följande påståenden om Ditt företag för närvarande (5-gradig skala: 1= inte alls, 2= bara lite, 3= i viss mån, 4= ganska mycket, 5= väldigt mycket)					
	n	Medelvärde	SD	I viss mån/Ganska mycket/Väldigt mycket (%)	Ganska mycket/Väldigt mycket (%)
Mitt företag är stagnerat men stabilt	682	2,58	1,185	59,2	21,2
Mitt företag växer omsättningsmässigt	695	2,02	1,003	34	6,4
Mitt företag växer lönsamhetsmässigt	693	1,96	0,983	31,5	6,1
Mitt företag konsoliderar sig	656	1,87	1,050	32,6	7
Mitt företag är under frivillig avveckling	698	1,67	1,129	23,6	8,8
Mitt företag växer med diversifiering (fler grenar /produkter mm)	691	1,49	0,857	15,6	3,2
Mitt företag växer med antal anställda	691	1,22	0,675	7,2	2,6
Mitt företag är under ofrivillig avveckling	688	1,20	0,639	7,3	1,9

En variansanalys visade signifikanta (***) skillnader mellan företag med olika verksamhetsinriktningar gällande: växande omsättning, växande lönsamhet, ökad diversifiering samt ökande antal anställda. För samtliga dessa variabler uppvisade Trädgård/Friland de högsta medelvärdena, men bara gällande växande omsättning hamnade medelvärdet ändå över 3 (3,1) dvs mellan "i viss mån" – "ganska mycket". Lägst i skattning hamnade Jordbruk-Skog och Skogsbruk.

Vad gäller företagarens bedömning av sitt företags lönsamhet ställdes frågan om hur utvecklingen varit de tre senaste åren och hur man ser på utvecklingen de tre kommande åren, Figur 14. Resultaten visade att en tredjedel av företagen hade haft en positiv lönsamhetsutveckling de senaste åren. Det kunde ses en viss positivism, eller åtminstone färre som trodde att lönsamheten kommer att minska framöver och att man i högre grad trodde på oförändrad lönsamhet.

Figur 14. Företagens lönsamhet och bedömning av framtida lönsamhet.

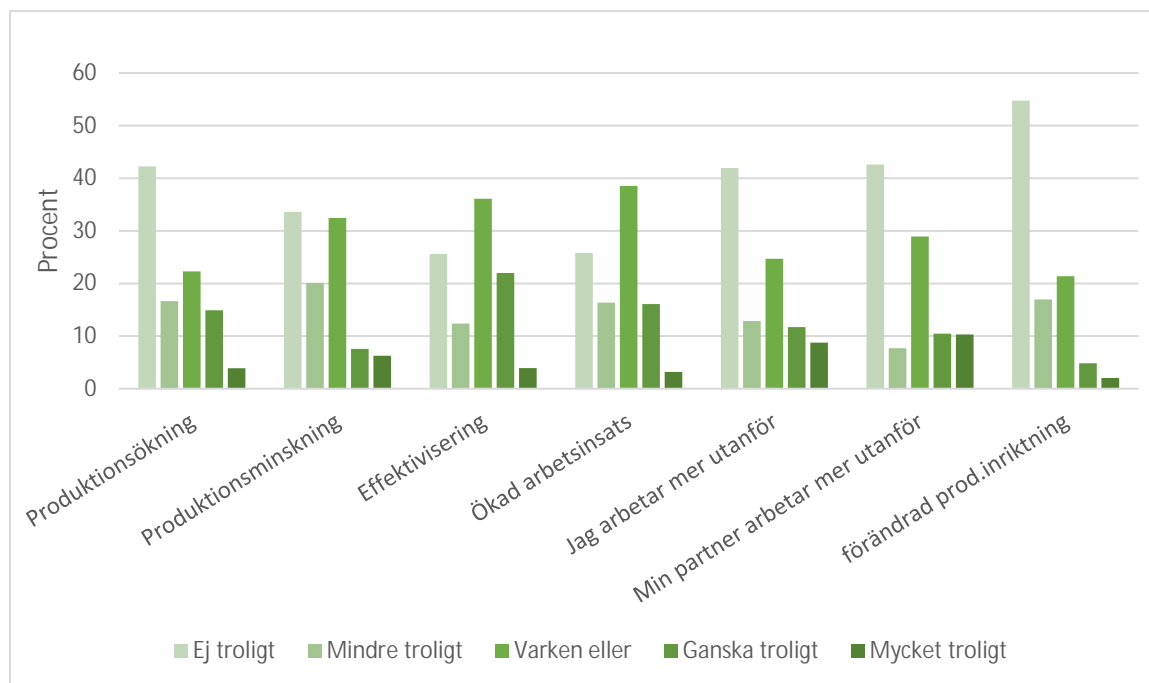
De företagare som i högre grad identifierade sig som entreprenörer eller företagare upplevde i större utsträckning att deras företag hade en positiv lönsamhetsutveckling (enligt en korrelationsanalys). De instämde också i högre grad med att de hade goda finansieringsmöjligheter och starkare såväl socialt som professionellt nätverk.

Det visade sig också vara signifikanta skillnader mellan de olika huvudsakliga verksamheterna. Trädgård-växthus och Jordbruk-växtodling hade den mest negativa lönsamheten de senaste tre åren, med medelvärde som låg mellan "ingen ändring" – "negativ riktning". Övriga huvudverksamheter låg något mer åt det positiva hållet, med Trädgård-frukt/bär/plantskola som mest positiva.

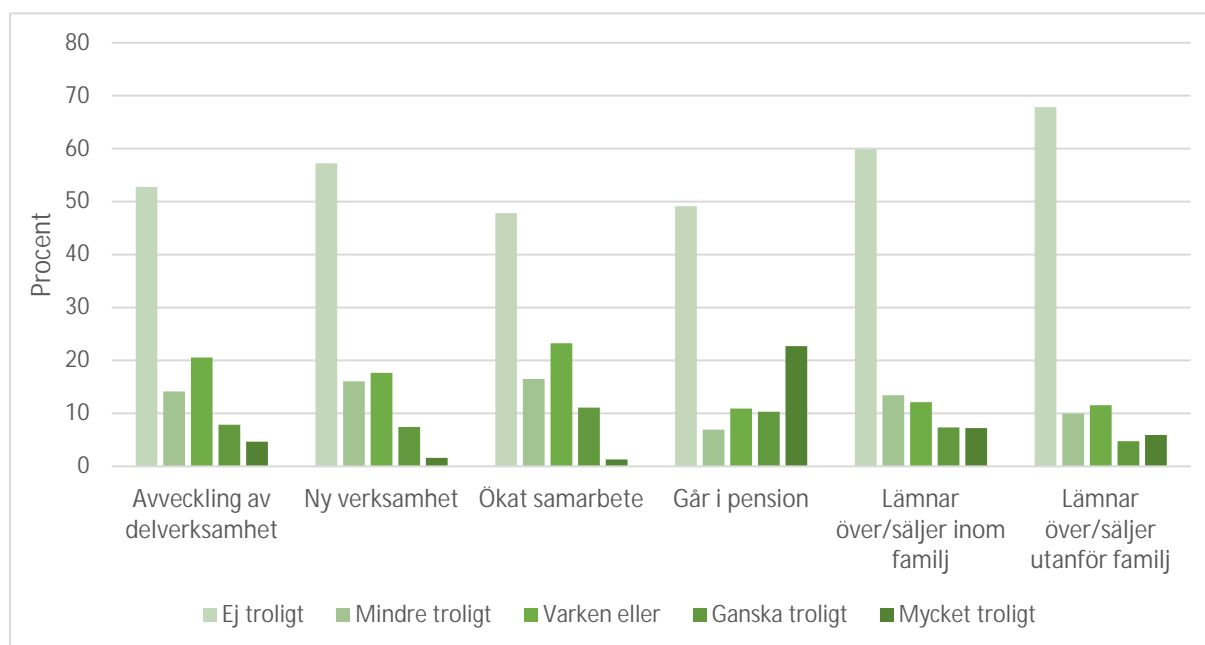
Synen på framtiden, kommande tre år, skiljde sig inte lika tydligt (* jämfört med *** ovan), men Trädgård-Friland skiljde ut sig med den mest positiva framtidssynen.

Företagets framtida utveckling

Företagarna fick också bedöma ett antal möjliga utvecklingsscenarier för sitt företag de kommande två åren och resultatet visas i Figur 15 och 16.

Figur 15. Sannolik utveckling för företaget, de kommande två åren (del 1)

Figur 16. Sannolik utveckling för företaget, de kommande två åren (del 2)

Genom att slå ihop de som svarat med alternativen "ganska troligt" och "mycket troligt", framkom att:

Cirka 19 % tänkte sig att öka produktionen och en dryg fjärdedel (26%) såg det som troligt att de effektiviserar sin verksamhet. Sannolikt tänkte sig en femtedel av företagarna att öka sin arbetsinsats utanför företaget och lika många ansåg det troligt att även partnern kommer att arbeta mer utanför företaget. Ungefär 7% räknade med en trolig förändring av sin produktionsinriktning. Eventuellt kan dessa personer återfinnas bland de 9% som uppgav att de troligtvis startar en ny verksamhet. En dryg tiondel bedömde att man ökar samarbetet med andra.

En tredjedel uppgav att de ganska/mycket troligt kommer att gå i pension. Något fler (ca 15%) uppgav att de lämnar över/säljer inom familjen, jämfört med de (ca 11%) som svarade att de troligen gör detsamma, men utanför familjen.

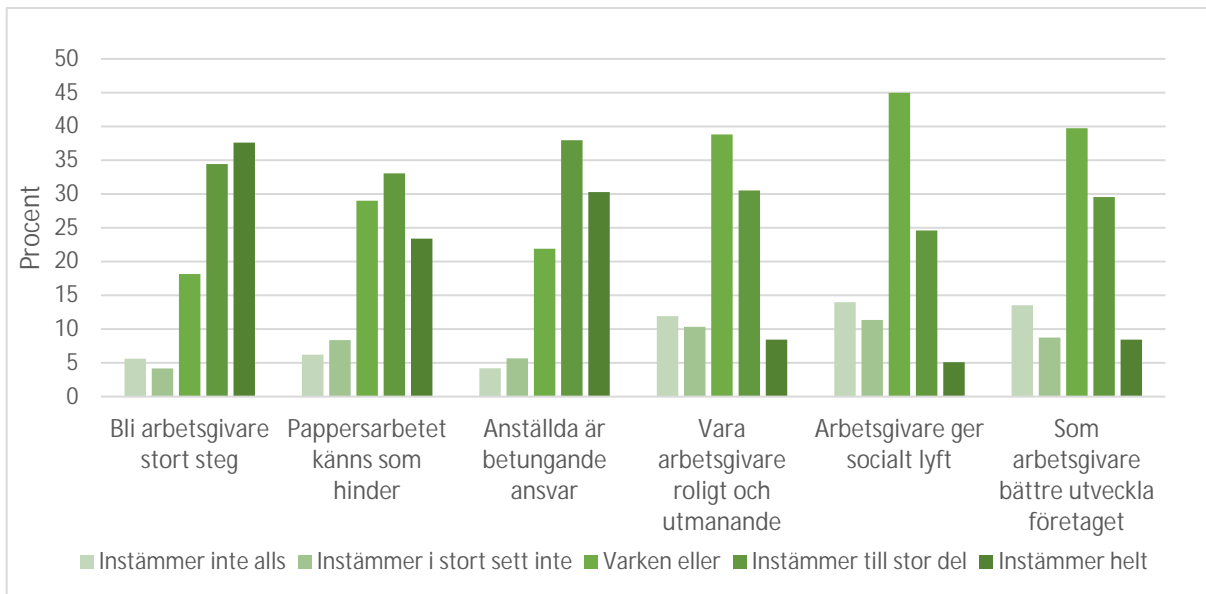
Rollen som arbetsgivare

I fokusgrupperna diskuterades hur man går från rollen som egenföretagare till arbetsgivare. Vilka hinder finns? Hur känner man inför det steget? Frågor kring detta skulle besvaras av samtliga, oavsett om man redan var arbetsgivare eller ej, för att se om det fanns skillnader.

Tre påståenden syntes vara extra noterbara och var som följer i fallande skala;

- a) stort steg att bli arbetsgivare (72% instämde),
- b) betungande ansvar att ha anställda (68% instämde) samt
- c) pappersarbetet känns som ett hinder (56% instämde).

Drygt 38% instämde i att det var roligt och utmanande samt att man bättre kunde utveckla företaget. 30 % höll också med om att arbetsgivarrollen gav ett socialt lyft, men 45 % angav "varken eller", se Figur 17.

Figur 17. Hur man ser på arbetsgivarrollen (som arbetsgivare eller som potentiell arbetsgivare). Medelvärde : stort steg (3,94), pappersarbetet hinder (3,59), betungande ansvar (3,84), roligt och utmanande (3,13), socialt lyft (2,95), utveckla företaget (3,11).

För att belysa eventuella skillnader mellan de som redan hade anställda och de som svarade utifrån hur de såg på en potentiell arbetsgivarroll, analyserades svaren från företagare under 66 år (428st). 417 personer hade besvarat dessa frågor och 110 av dem hade angett att de hade anställda. Det fanns en signifikant skillnad mellan de båda grupperna för alla påståenden förutom "Pappersarbetet känns som ett hinder". Oavsett om man hade anställda eller ej, betraktades pappersarbetet som ett hinder till stor del (medelvärde >3) och här skiljde sig alltså inte grupperna åt.

I övrigt var företagare med anställda överlag mer positiva. De ansåg fortfarande att det var ett stort steg och ett betungande ansvar, men i lägre grad. Man tyckte också att det gav ett socialt lyft och möjlighet att bättre utveckla företaget (se Tabell 5).

Tabell 5. Synen på arbetsgivarrollen hos företagare under 66 år. Skillnad mellan grupper med respektive utan anställda (5-gradig skala; 1 = instämmer inte alls, 2= instämmer i stort sett inte, 3= Varken eller, 4 = instämmer till stor del, 5= Instämmer helt)

		N	Medel- värde	P-värde	Signifikans- nivå
Pappersarbetet känns som ett hinder	Har anställda	110	3,56	,469	
	Ej anställda	307	3,65		
Att bli arbetsgivare är ett stort steg	Har anställda	110	3,83	,014	*
	Ej anställda	308	4,10		
Att ha anställda är ett betungande ansvar	Har anställda	110	3,55	,000	***
	Ej anställda	307	3,95		
Att vara arbetsgivare är roligt och utmanande	Har anställda	110	3,46	,005	**
	Ej anställda	307	3,12		
Att vara arbetsgivare ger mig ett socialt lyft	Har anställda	110	3,24	,017	*
	Ej anställda	307	2,96		
Som arbetsgivare kan jag bättre utveckla mitt företag	Har anställda	110	3,68	,000	***
	Ej anställda	306	3,05		

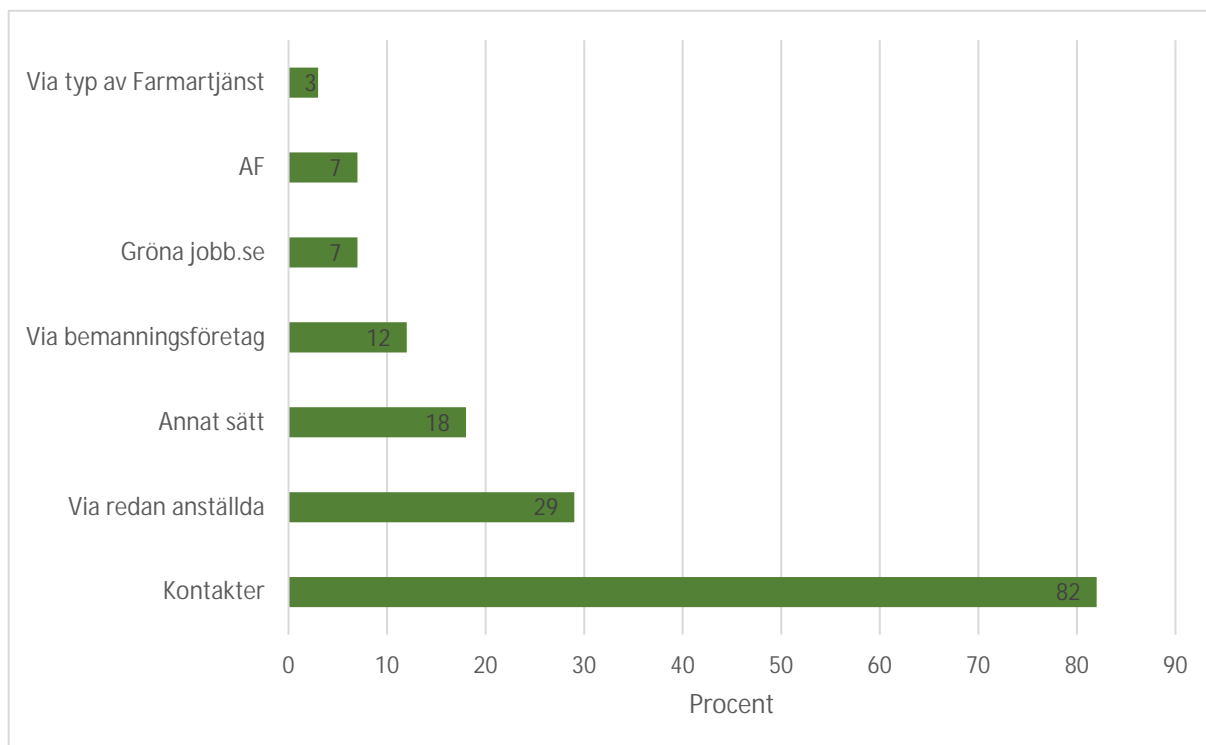
Av alla företagare var det 6,5 % (46 personer) som svarade att det var ganska/mycket troligt att de antingen anställer någon eller utökar antalet anställda, de kommande två åren. Övriga 83 % ansåg det inte troligt.

De företagare som bedömde det troligt att de kommer att anställa personal de närmsta åren, visade en signifikant positiv korrelation med följande faktorer:

- Högskole- och gymnasieutbildning inom grön näring ;
- Upplever sig värdesatta av bank/finansiärer;
- Effektivisering;
- Ökat samarbete med andra;
- Professionellt nätverkande;
- Ny verksamhet;
- Upplever arbetsgivarrollen som rolig/utmanande, ett socialt lyft, ger en bättre utveckling av företaget;
- Verksamhet inom Trädgård (ej växthus), uthyrning, förädling/gårdsförsäljning.

Rekrytering av arbetskraft

145 företagare av totalt 730, angav att de hade anställda i någon form(20%), vilket redovisats under tidigare avsnitt. På frågan om hur man hittar arbetskraft har 180 stycken svarat något eller några olika alternativ - resten har svarat "ej aktuellt".

Figur 18. Hur hittar man arbetskraft (flera alternativ möjliga, andel av antal respondenter där n =180) ?

Figur 18 visar att det absolut vanligaste sättet att hitta anställda/tillfällig hjälp, var via kontakter, vilket 82% svarade. Med hjälp av redan anställda fick man också till stor del tips på ny personal/hjälp. Det kan noteras att Arbetsförmedlingens (AF) roll som förmedlare av ny arbetskraft var blygsam (7%).

Bland de 18% som angett "annat sätt" uppgav man familj/grannar/samarbete, praktikanter/skolor samt via skogsbolag/entreprenörer.

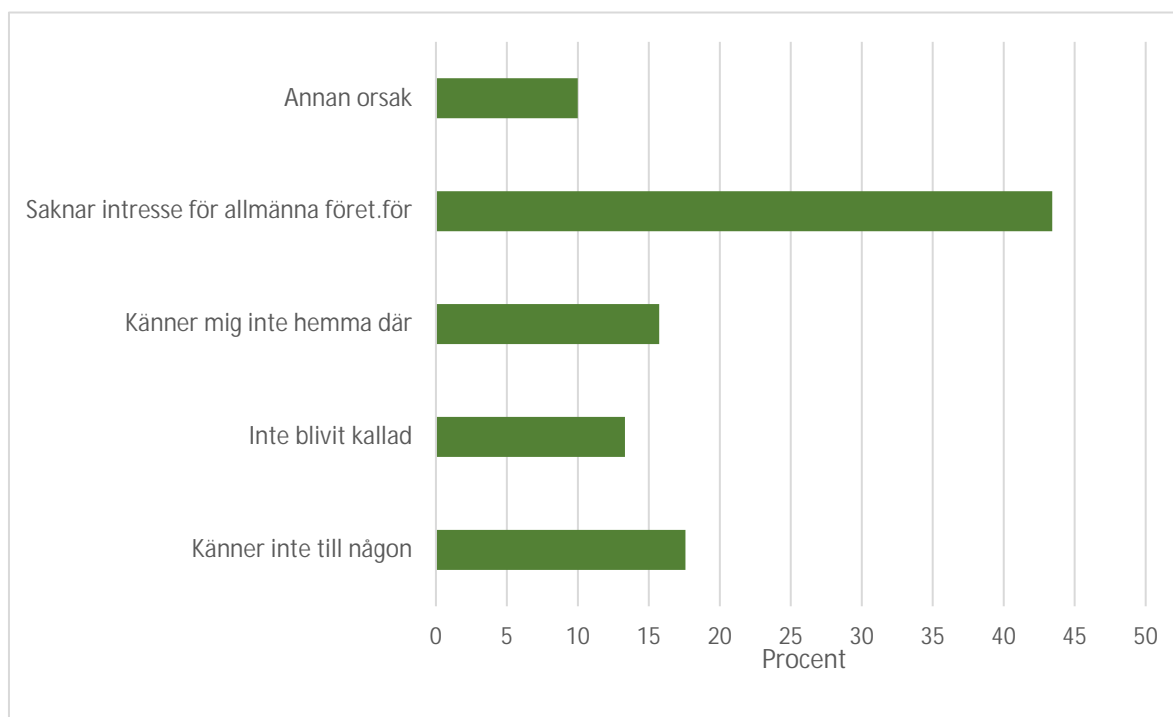
4.5 Nätverk och stöttning

Fokusgrupperna väckte frågor om företagidentitet och självbild och identitet påverkar vilka sammanhang man söker sig till.

Företagarföreningar

Kontakt med företagare i andra branscher kan ge stort utbyte, men samtidigt att det inte var självklart att man skulle gå med i en allmän företagarförening. Informationen om dessa tycktes bristfällig och man var osäker på sin roll i det sammanhanget.

Enkätsvaren visade att 21 % ändå var med i någon företagarförening av lokal/kommunal karaktär. Figur 19 visar svaren på frågan varför man inte var med i någon allmän företagarförening.

Figur 19. Orsak till varför man inte är medlem i någon företagarförening av allmän karaktär (mer än ett svar var möjligt)

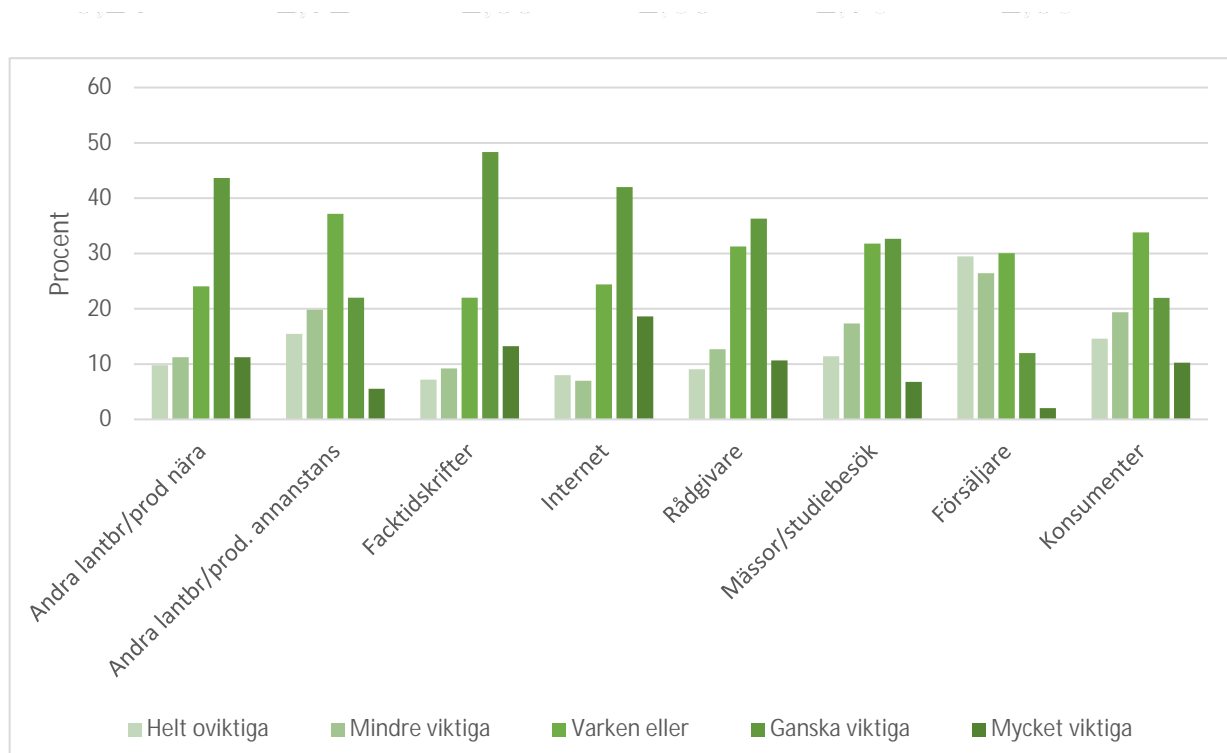
De 10 % som angav "annan orsak " hade till övervägande del skrivit att det berodde på brist på tid.

När det däremot gällde branschspecifika företagarföreningar eller nätverk höjdes deltagandet till 38% och man angav LRF, Hushållningssällskapet, Södra Skogsägarna, Lantmännen/Lokalförening, Småbrukarna, diverse olika produktspecifika producentföreningar med relativt nya inslag som t e x Föreningen Svenskt vin och Riddarskapet Sverige samt Kvinnliga företagare och Destination Hallandsåsen som ytterligare exempel på nätverk.

Kunskapsinhämtning

Internet visade sig vara den största källan till kunskapsinhämtning för verksamheten, tätt följd av facktidskrifter. Andra lantbrukare/producenter i närområdet samt rådgivare var också viktiga (Figur 20).

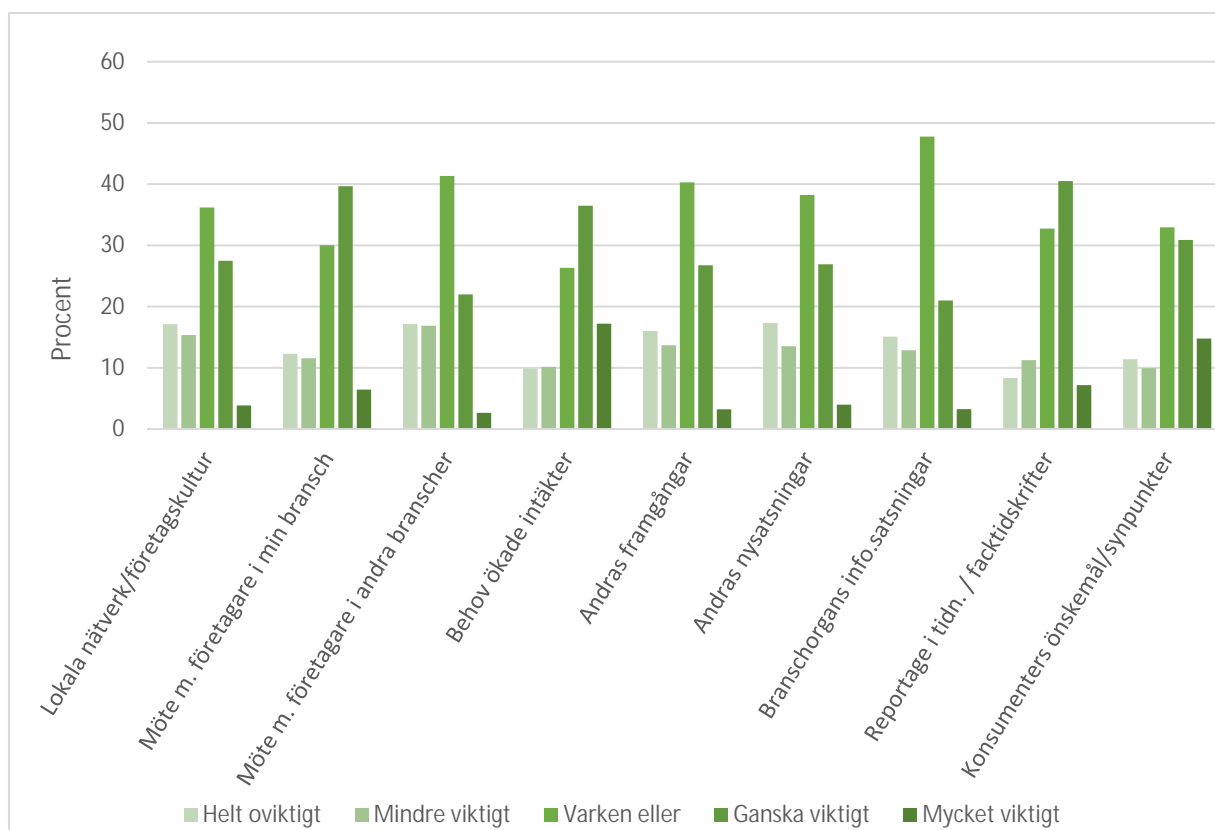

Figur 20. Viktigste källor för att få ny kunskap för sin verksamhet. Medelvärden i fallande ordning: Internet (3,56), Facktidskrifter (3,51), Andra lantbrukare/producenter i närområdet (3,35), Rådgivare (3,27), Mässor/studiebesök (3,06), Konsumenter (2,94), Andra lantbrukare/producenter i andra delar av landet (2,82), Försäljare (2,31).

Inspiration

I fokusgruppernas diskussioner framkom hur man kunde bemötas av mindre positiva och mindre upplyftande/förstående attityder från t e x myndighetspersoner, handel, Arbetsförmedling etc. Detta ledde till ett antal frågor om vad som kan inspirera eller öka lusten till nysatsning eller utökning av sin verksamhet. Var hittar man kraft och lust?

Bland de alternativ som gavs, visade sig behovet av ökade intäkter vara den starkaste drivkraften. De tre övriga, som hade ett medelvärde över 3 d.v.s. att det lutade åt "ganska viktigt / mycket viktigt", var konsumenternas önskemål/synpunkter, reportage i tidningar/facktidskrifter samt möte med företagare i branschen (Figur 21).

Figur 21. Var hämtas inspiration och lust till nysatsning och/eller utökad verksamhet?

Medelvärden i fallande ordning: Behov av ökade intäkter (3,41), Konsumenters önskemål/synpunkter (3,28), Reportage i tidningar/tidskrifter (3,27), Möten med företagare i min bransch (3,16), Andras framgångar (2,88), Andras nysatsningar (2,87), Lokala nätverk/företagskultur (2,86), Branschorganisationernas informations-satsningar (2,84), Möten med företagare i andra branscher (2,76).

4.6 Behov för utveckling och uthålligt företagande

Frågor om arbetskraft, lönsamhet, byråkrati och politisk vilja återkom i ett antal påståenden, som ställdes för att ytterligare spegla hinder och möjligheter.

Lönsamhet, finansiering, generationsväxling och byråkrati

En relativt hög andel av företagarna (40%) ansåg att lönsamhetsnivån hindrade utvecklingen av deras företag (instämmer helt/till stor del), medan 25% inte instämde i detta.

Finansieringsmöjligheterna studerades närmare genom att se på hur olika åldersgrupper svarade. Gruppering gjordes i spann om 10 år. Det fanns en signifikant skillnad mellan grupperna, med en tendens till att de under 30 år föreföll ha det svårare med finansiering av sin verksamhet. Genom att även jämföra de olika huvudsakliga verksamheterna, framgick att

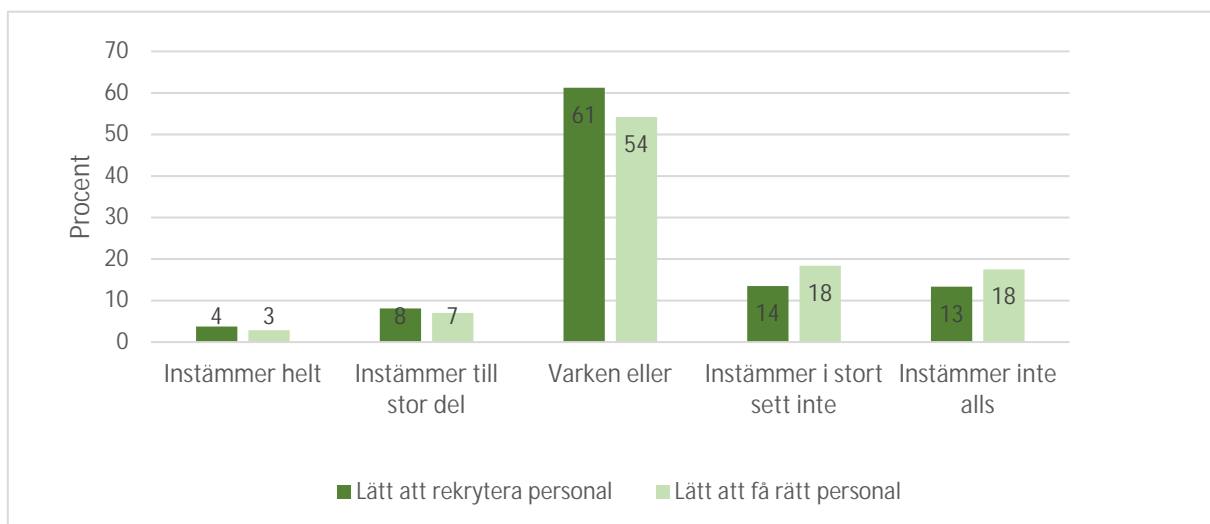
Skogsbruk och Trädgård-friland verkade ha lättare med finansiering jämfört med Jordbruk-djur och Jordbruk-växtodling/djur.

13% instämde helt eller delvis i att generationsväxlingen var ett hinder för företagets utveckling. Åldern på dessa svarande var 19 – 82 år, med flest i åldern 60 – 70 år.

Byråkratin angavs som en hindrande faktor av 40%. Särskilt miljölagstiftningen upplevdes betungande (49%) och 30% upplevde djurskyddslagstiftningen (helt/till stor del) som betungande (andelen respondenter som angett huvudverksamhet Jordbruk-växtodling/djur eller Jordbruk-djur var 24%).

Arbetskraft, infrastruktur, egen kompetens och rådgivning

I tidigare avsnitt redovisades hur man hittar arbetskraft. I föreliggande frågeställning fick företagarna ta ställning till två påståenden om rekrytering och att få rätt personer till arbetet. Av de 258 respektive 306 svar som inte var "Varken eller", fanns det en klar övervikt (mer än dubbelt så många) åt att det var svårt att rekrytera personal och ännu svårare att få rätt personal (Figur 22).

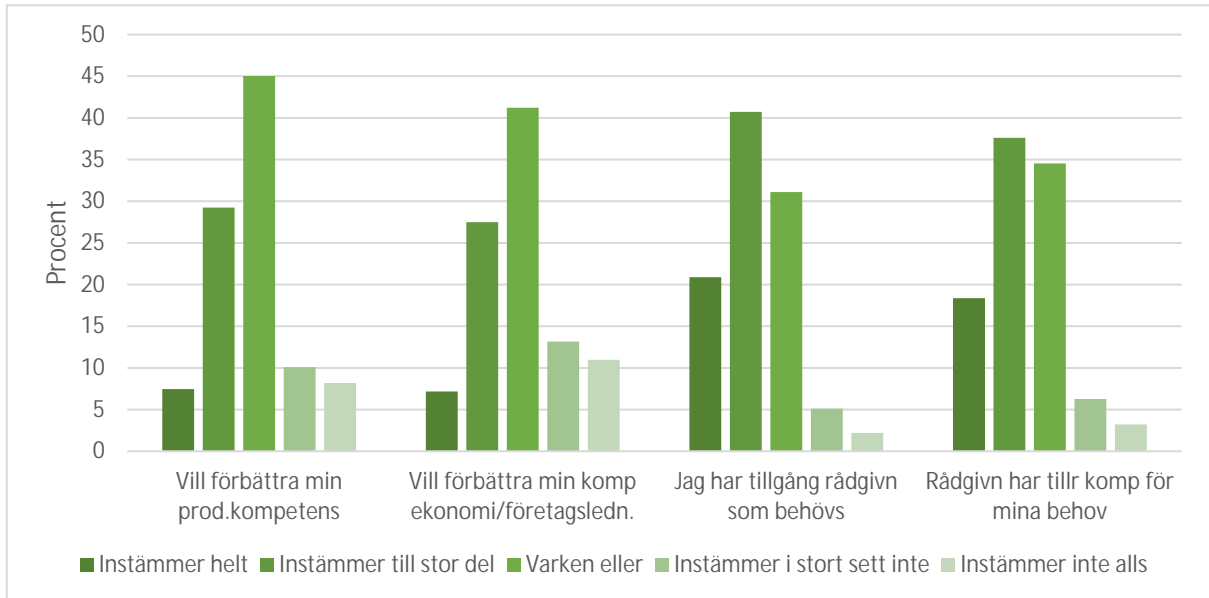

Figur 22. Personalrekrytering

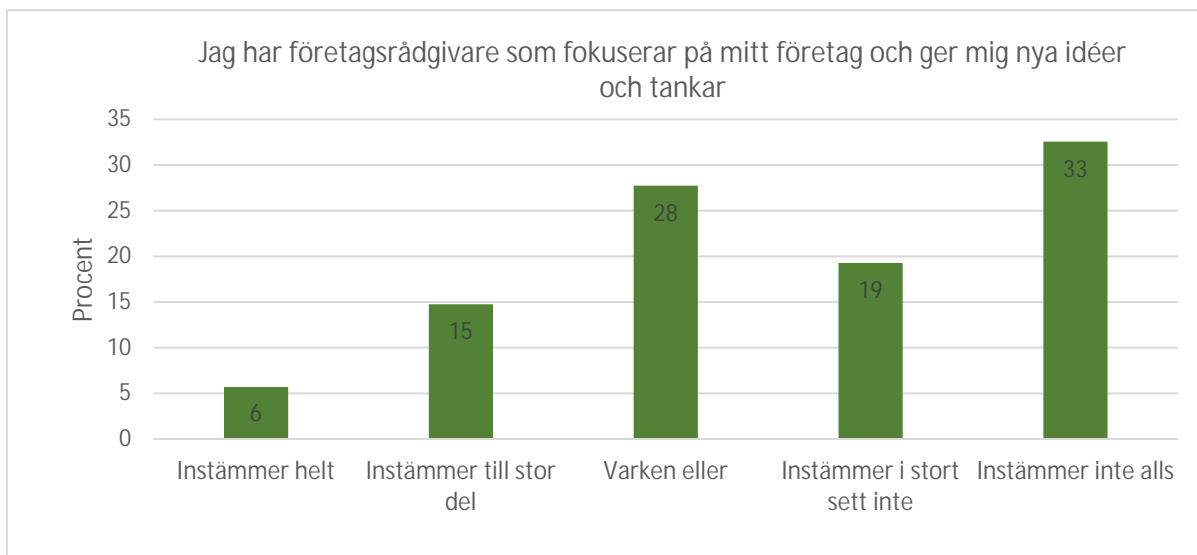
Påståendet "Infrastruktur/kommunikation fungerar bra för mig", instämde 35% i helt eller till stor del. För drygt 20% stämde detta inte alls eller i stort sett inte, dvs en femtedel av respondenterna upplevde bristande infrastruktur/kommunikation.

Det fanns en vilja till utveckling av egen kompetens inom både produktion och ekonomi/företagsledning hos 37% respektive 35% av företagarna.

Rådgivningen tycktes i stort leva upp till behoven, men 7 – 9 % ansåg att de varken hade tillgång till sitt behov av rådgivning eller kunde få rådgivning med tillräcklig kompetens, se Figur 23. Endast ca 20% sade sig ha företagsrådgivare som fokuserade på deras företag och gav nya idéer och tankar (Figur 24).

Figur 23. Behov av kompetenshöjning och rådgivning

Figur 24. Företagsrådgivare som ger inspiration

Lokal/kommunal avsättning för produkter och kommunal näringslivspolitik

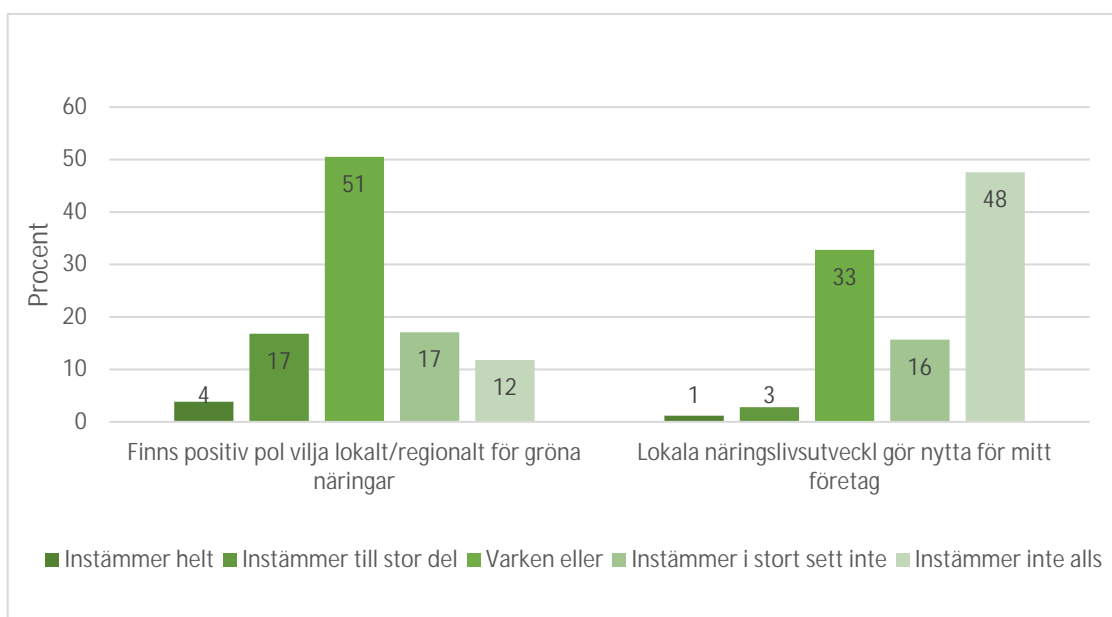
Två påståenden ställdes för att belysa företagarnas uppfattning om betydelsen av att kunna sälja lokalt till kommunen.

En låg andel (8 %) ansåg att det var viktigt för dem att kunna sälja sina produkter till kommunala verksamheter (instämmer helt/instämmer till stor del). 66 % ansåg inte detta vara viktigt för dem (instämmer i stort sett inte/ instämmer inte alls). Med relevanta produkter, hur såg man då på möjligheterna att kunna sälja sina produkter till kommunala verksamheter? Har man goda möjligheter till det? Drygt 8 % höll sig på den positiva sidan, medan, enligt ovan, 66 % svarade negativt men med något färre svar på "instämmer inte alls".

Figur 25 visar hur man såg på den politiska viljan i kommunen samt om de, i egenskap av företagare i den gröna näringen, upplevde att den lokala näringslivsutvecklaren gjorde nytta för dem.

Drygt 20 % ansåg att det fanns en positiv politisk vilja lokalt/regionalt för de gröna näringarna och instämde helt eller till stor del i det, medan 29% inte höll med om detta .

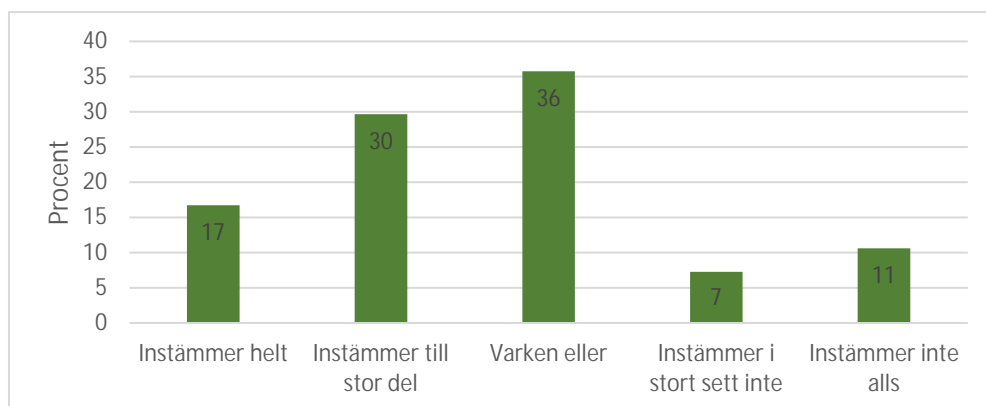
Ungefär två tredjedelar av svaren var negativa till att de fick någon nytta av den lokala näringslivsutvecklaren. Enbart 4% av företagarna ansåg sig ha nytta av en sådan funktion för sitt företagande.

Figur 25. Politisk vilja lokalt/regionalt och nyttan av lokal näringslivsutvecklare

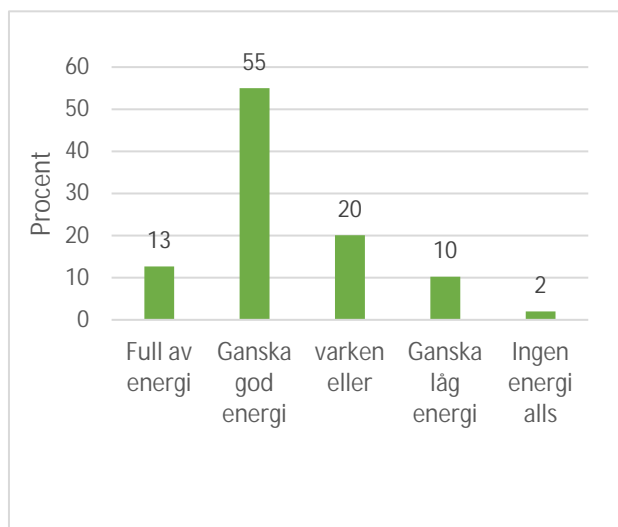
4.7 Egen framtid

Knappt hälften av företagarna kände att deras verksamhet var viktig och betydelsefull för bygden.

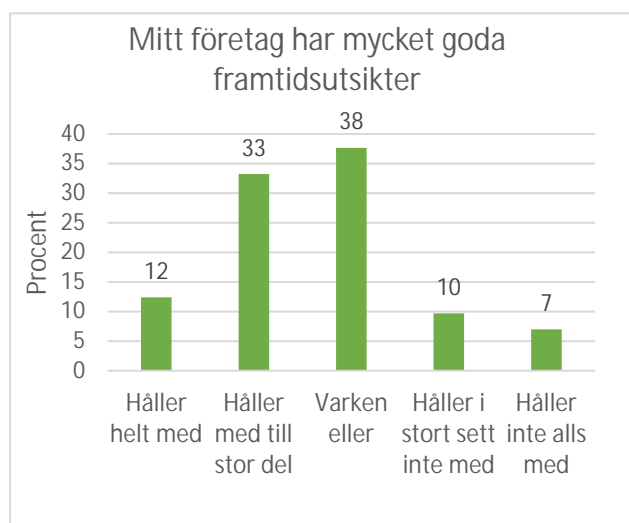

Figur 26. Känslan av att verksamheten är viktig och betydelsefull för bygden.

Påfallande många skattade en hög energinivå i sitt företagande, ca 68%. Drygt 45% trodde att deras företag hade mycket goda framtidsutsikter (Figur 27 och 28).

Figur 27. Personlig energinivå i företaget

Figur 28. Företagets framtidsutsikt

Beräkningar i form av en variansanalys visade signifikanta skillnader (***) i framtidstro mellan olika verksamheter (skillnad i medelvärde). Företagare inom Trädgård-friland, Trädgård-frukt/bär/plantskola samt Skogsbruk hade störst framtidstro (medelvärde 2,36 – 2,38 – 2,39; "Mitt företag har mycket goda framtidsutsikter" 1= håller helt med, 2= håller till

stor del med, 3=varken eller, 4=håller i stort sett inte med, 5=håller inte alls med). Sämst framtidstro hade Jordbruk-skog och Jordbruk-v.o. (2,95 resp. 2,93).

En åldersgruppering med 10 års intervall, visade att framtidstron var störst i åldersgruppen 30 – 39 år (medelvärde 2,15) och sjönk därefter (**).

Framtidstro och finansieringsmöjligheter var positivt korrelerade (***) . De med störst framtidstro hade i högre grad tillräckliga finansieringsmöjligheter. De med lägst framtidstro hade också sämst möjlighet till finansiering dvs med ökad finansieringsmöjlighet ökade framtidstron. .

4.8 Viktigaste frågan

En öppen fråga ställdes om vad som var den absolut viktigaste frågan för att kunna se en framtid i deras företagande. De 337 svaren analyserades och kategoriserades.

37 % av svaren handlade om lönsamhet, bristande sådan (bättre lönsamhet/högre produktpris/för liten del av konsumentpriset/höga markpriser mm). Ett fåtal utöver det, nämnde finansieringsmöjligheter.

Politik/beskattning och ägarfrågor togs upp som viktigast av 18%. Man kände ingen uppskattning eller förståelse för värdet av svenskt jordbruk/svenska produkter/öppet landskap och allt som lantbruket producerar och den nationella politiken angavs vara viktigast för framtiden.

Viktigaste frågan för ditt företags framtid?

(337 svar)

- Lönsamhet 37% (pris på sina produkter)
- Politik inkl. beskattning och ägarfrågor 18 % (nationell, värdesättning)
- Byråkrati 15 % (minskas, myndighetsutövandet)
- Personligt /hälsa/ arbetsglädje 15 %
- Svensk produktion/konkurrensneutralitet 11 %

Byråkratifrågor var viktigast för 15% (måste minskas, krångligt, dyrt och tidsödande, handläggningstider, inställning från myndigheter).

Personliga faktorer nämnde 15% som viktigast och då i huvudsak sin egen hälsa, men även att kunna bibehålla sin arbetsglädje.

Värdet av den svenska produktionen framhölls av 11 %; att det är stränga regler och bra produkter, men att det inte är konkurrensneutralt inom EU och en svensk dubbelmoral vid inköp av livsmedel.

3% nämnde arbetskraft som viktigast.

Nedan följer några citat och för samtliga svar, se Bilaga 6.

"Idag är det skogsägarna ensam som får bära naturvärden för Sveriges miljö och naturvärde"

"Mer respekt för den insats vi gör för miljö och kulturlandskap. Ta bort stämpeln att jordbruk ger miljöfarlig verksamhet"

"Jordbruket kan lösa många miljöproblem för samhället, men då måste vi få erkännande för våra insatser."

"För att få yngre att satsa behövs bättre ekonomi."

".....alla nya krav tar energin"

"För få svenskar inser vikten av en väl fungerande landsbygd"

".....vi ska känna att vi har råd att betala bra folk rätt lön"

"En positiv syn på svenskt lantbruk från myndigheter och politiker."

"Att bli stöttad av myndighet - ej motarbetad."

4.9 Idéer för utveckling

Den avslutande frågan var också en öppen fråga, med syfte att föra fram idéer för utveckling av de enskilda företagen/branschen/kommunen/omgivande närhet med utgångspunkt i den gröna näringen.

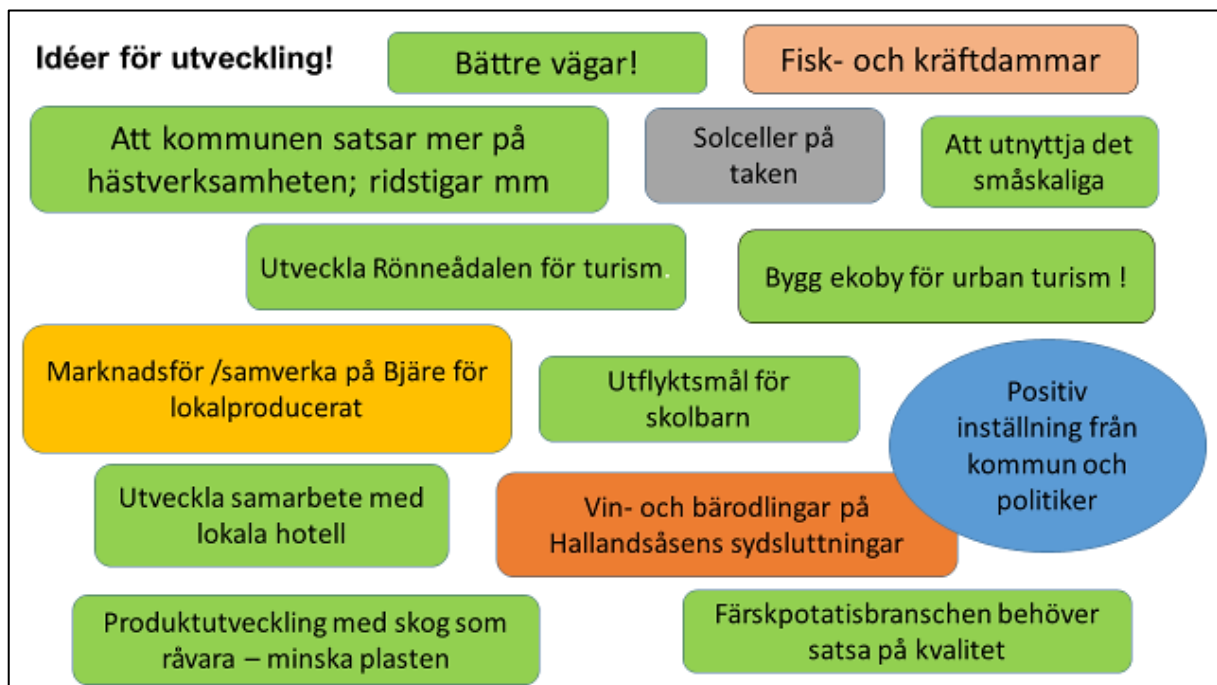
När det gällde synpunkter och idéer till kommunal nivå framfördes följande:

- Att kommun, landsting och stat köper in det som kan produceras lokalt/ mer svenska råvaror inom kommunens storkök och utvecklar distributionshubbar för offentlig upphandling lokalt
- Att kommunen satsar på hästverksamhet med ridstigar och ridcentra

- Att inte bli motarbetade av byråkrati och negativ inställning till företagande
- Professionella tjänstemän dvs inget godtycke i myndighetsutövning
- Hjälpa till bättre vägförhållande på landsbygden
- Stötta en utveckling av vackra Rönneådalen för laxfiske och turism
- Att kommunen är välvillig till lantbruksnäringen/ ökat kommunalt engagemang och förståelse

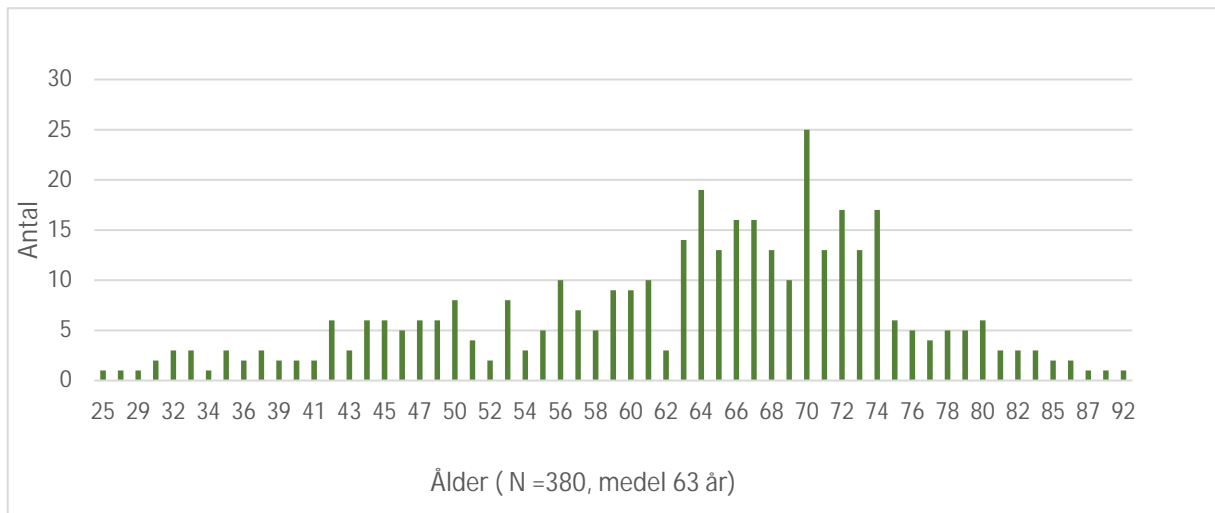
I Figur 29 sammanfattas några förslag och samtliga svar finns i Bilaga 7.

Figur 29. Urval av förslag till utveckling av de gröna näringarna i NV Skåne.

4.10 Heltidsföretagare

Av de totalt 730 företagare som besvarade enkäten, hade 283 stycken anställning hos annan arbetsgivare (se tidigare Figur 2). De 429 som svarade "nej" på frågan, studerades närmare, för att få en bild av vilka som var heltidsverksamma inom näringen och för att se om de på något sätt skiljde sig från övriga. Åldersfördelningen för dessa visade att 49% var över 65 år gamla (Figur 30) och för fortsatt analys valdes de 193 som var under 66 år gamla, samt de som ej redovisat sin ålder, men hade hemmavarande barn. Totala antalet blev därmed 205 stycken.

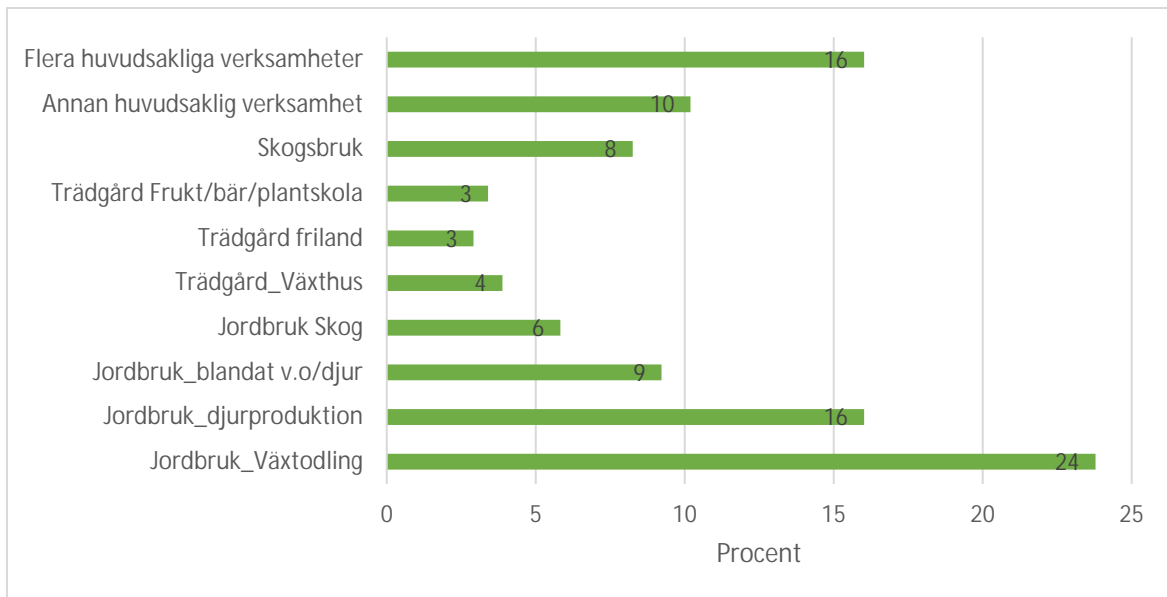

Figur 30. Åldersfördelning för de utan annan anställning.

Grunddata

205 heltidsföretagare under 66 år.

- De brukade 0,2 – 950 ha åker och drygt 30% hade 100 ha eller mer.
- Skogsinnehavare brukade 1 – 900 ha och ca 12% hade 100 ha eller mer.
- Företagsformen var till 77% enskild firma och 14% hade företaget i AB.
- 91 st (44%) hade anställda i någon form (säsong/heltid/deltid) (*jämför med totalmaterialet där 145 st företag redovisade anställda*) och deras huvudsakliga verksamhet redovisas i Figur 31.

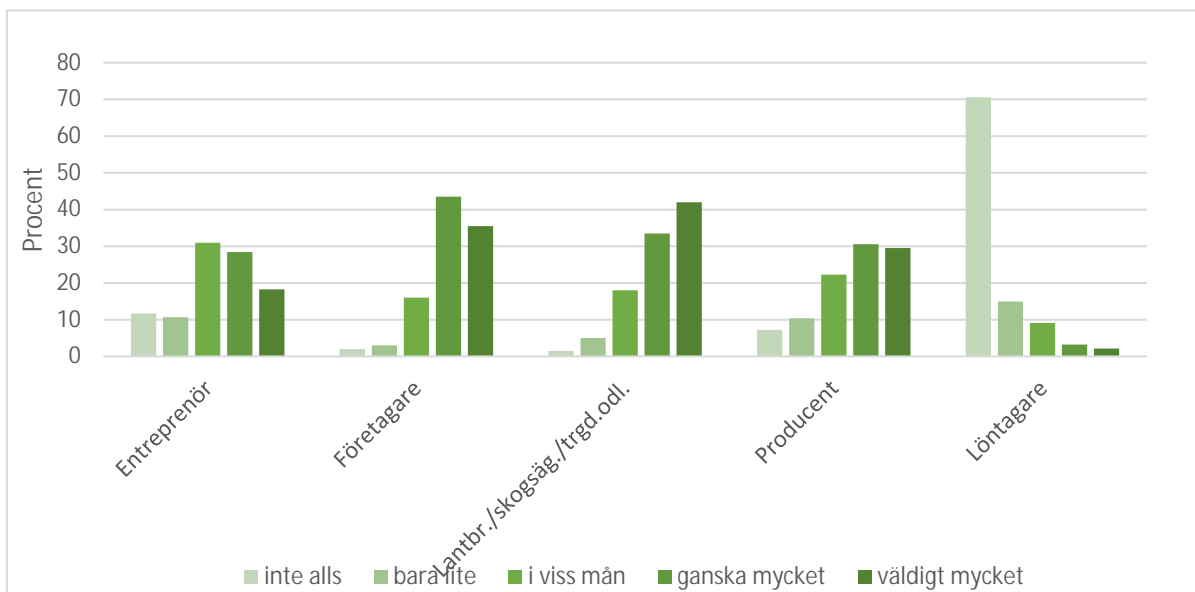

Figur 31. Heltidsverksamma under 66 år. Huvudsaklig verksamhet (n=205).

Exempel på "annan huvudsaklig verksamhet" var entreprenad, hovslageri, vingård, trädgårdsanläggning, odling groddar, chipstillverkning, fiskodling, potatispackeri, slakt och chark, hundcenter, snickeri, sågverk mm. 52% hade även andra näringsverksamheter.

Identifikation, brottslighet, ekonomi och framtid

80% identifierade sig ganska eller väldigt mycket som företagare och 46% ansåg sig vara entreprenörer i ganska/väldigt hög grad, Figur 32.

Figur 32. Hur man identifierar sig. Heltidsverksamma < 66 år.

Jämfört med det totala materialet, upplevde en större andel av heltidsverksamma att brottsligheten var ett problem för företaget. Nästan 40% av heltidsföretagarna upplevde (helt eller till stor del) problem med brottsligheten.

I gruppen fanns en tendens till något mer missnöje med den lokala politiska viljan när det gällde dess inställning till de gröna näringarna.

34 företag (16,5%) ansåg det troligt att de nyanställer eller utökar antalet anställda inom de kommande två åren (46 företag i totalenkäten).

28 % av heltidsföretagarna ansåg att finansieringsmöjligheterna begränsade dem. Det fanns också en högre andel med positiv lönsamhet samt positiv syn på kommande lönsamhet (40% jämfört med 30% i totalenkät).

Mer än hälften (57%) höll helt eller till stor del med om att deras företag hade mycket goda framtidsutsikter. Cirka 14 % var negativa till påståendet.

Skillnad jämfört med deltidsföretagare

Variansanalys visade signifikanta skillnader mellan grupperna heltidsverksamma jämfört med deltidsföretagarna.

De heltidsverksamma var något stoltare över sin verksamhet. De ökade mer i omsättning, lönsamhet och antal anställda. De konsoliderade sig mer och diversifierade sitt företag mer. De var också mer benägna att effektivisera och samarbeta med andra.

Viktigaste frågan för heltidsföretagare

I en öppen fråga om vad som var den absolut viktigaste frågan för att kunna se en framtid i sitt företagande, svarade 116 heltidsföretagare upp till 65 års ålder.

Svaren klassificerades och visade att:

45% handlade om "lönsamhet/produktpris".

"Nationell politik/beskattning" nämndes av 17%.

"Minskad byråkrati/myndighetsutövande" fick 15% och lika stor svarsandel fick "Personlig / glädje / hälsa / utveckling" samt "Svensk produktion / konkurrensneutralitet / mervärde / offentlig upphandling".

5 Diskussion och slutsatser

Överlag visade studien att företagarna i de nordvästskånska kommunerna var väldigt nöjda med sitt liv, sin boendemiljö och även sitt arbete. Hälften av företagen hade varit i släkten 60 år eller mer, vilket vittnar om traditioner och djupa rötter i bygden, både personligt och företagsmässigt. Företagen var verkligen familjeföretag i betydande utsträckning, då nästan hälften uppgav att familjemedlemmar var verksamma på ett betydelsefullt sätt i företaget. De drev en mångfald av verksamheter och redovisade en hög personlig energinivå i sitt företagande. Medelåldern var ganska hög (59 år), och andelen kvinnliga företagare var knappt 20%, vilket ligger i linje med övriga landet enligt officiell statistik (Jordbruksverket, 2018).

Många studier har visat på naturens läkande effekt och förmåga att reducera stressnivåer hos människan (Wells & Evans 2003, Grahn & Stigsdotter 2003, Björk et al. 2008). En intressant reflektion är att företagare inom de gröna näringarna, i huvudsak lever och verkar med och i naturen. Man kan tänka sig att detta verkar som en friskfaktor för denna grupp och bidrar till att buffra eventuella stressande faktorer.

När det däremot gällde ekonomi, lönsamhet och företagets framtidsutsikter, så spretade svaren betydligt mer. Enbart en tredjedel sade sig ha haft en positiv lönsamhet de senaste tre åren och lika stor andel trodde på framtida lönsamhet och en relativt hög andel av företagen (40%) ansåg att lönsamhetsnivån hindrade utvecklingen av deras företag. Bristande lönsamhet var också absolut dominerande, som viktigaste frågan för företagarna. Bland de unga företagarna fanns även en tendens till att de hade svårt att få finansiering. I Lantbruksbarometern 2017, där ca 1000 lantbrukare med mer än 20 ha åkermark intervjuats om läget, ansåg 41% att deras lönsamhet var ganska god och blott 1 % svarade mycket god. Svaren är dock inte direkt jämförbara eftersom urvalsgrunderna är olika.

Det var vanligt att företagaren kombinerade verksamheten med annan anställning. Av de 730 företagarna var det en knapp tredjedel, som arbetade på heltid i sina företag samt var under pensionsålder (< 66 år). Inom lantbruk- och trädgårdssektorn hade ungefär hälften av företagarna under 66 år annan inkomst. I denna undersökning kunde vi se att de heltidsverksamma i högre grad än deltidsföretagarna, diversifierade sitt företag. Jordbruksverket redovisar i sin statistik från år 2016 att endast 25% av de 63 000 jordbruksföretagen var heltidsjordbruk (jordbruks-verksamhet som kräver minst 1600 standardtimmars arbete per år). Heltidsjordbruken i Sverige skapar 85% av jordbruksproduktionens värde och mottager 76% av jordbruksstöden. Det finns alltså ett stort antal jordbruksföretag, som visserligen står för en mindre del av livsmedelsproduktionen, men som upprätthåller levande landsbygd, vacker boendemiljö,

biologisk mångfald, civil beredskap i olika former och innehar en stor potential för nya typer av företagande.

Vad gällde sin egen identitet betraktade man sig främst som Lantbrukare / Skogsägare / Trädgårdsodlare följt av företagare, producent och entreprenör. Denna identitetsuppfattning gällde främst för männen och i mindre utsträckning för kvinnorna, men dessa hade också i högre utsträckning annan anställning vid sidan om sitt företag. En tredjedel av de svarande identifierade sig som "entreprenörer" och hos dem fanns en koppling till positiv lönsamhetsutveckling, goda finansieringsmöjligheter och starkare socialt och professionellt nätverk. Bland de heltidsverksamma uppgav närmare 50% "entreprenörs"identitet.

De viktigaste källorna för att inhämta ny kunskap för verksamheten var Internet, facktidskrifter och andra lantbrukare eller producenter i närområdet. I studier av norska lantbrukare, svarade man i stort sett på samma sätt, men lade något större vikt vid sina grannbönder (Heggem & Thanem, 2016).

En siffra som borde stämma till eftertanke är att fyra av tio heltidsföretagare upplevde att brottslighet var ett problem för deras företagande. Kvinnliga företagare skattade problemen högre än männen. Det uppgavs också att brottsligheten innebar att man lade ner mycket tid och pengar på brottsförebyggande åtgärder. Detta kan också jämföras med Svenskt Näringslivs årliga enkät till drygt 30 000 företagare, där år 2017 mer än hälften av företagen svarade att det var ett problem för dem (Svenskt Näringsliv, 2017). I en nyligen utgiven rapport har man studerat de ekonomiska effekterna av brottsligheten och för "Jordbruk, skogsbruk och fiske" beräknar man de direkta kostnaderna till drygt 3 miljarder kronor årligen, där stölder står för 2,2 miljarder (Svenskt Näringsliv, 2018). De psykologiska följderna bör inte heller underskattas. Det borde föranleda krafttag från samhällets sida, när hälften av Sveriges företag får brottas med ökade kostnader, ökad oro och de allmänna kostnader som detta för med sig.

I ett företags utveckling ligger oftast att expandera och inta rollen som arbetsgivare. 72% instämde i att det var ett stort steg att ta. De som redan hade anställda visade en något mer positiv syn på vad det innebär att vara arbetsgivare, förutom gällande pappersarbetet. Informations- och utbildningsinsatser kring arbetsgivarrollen, kan bidra till att minska den till synes höga barriär, som det verkar innebära att bli arbetsgivare.

Arbetskraften är central för att driva och utveckla företagen. Studien visar att många hade svårt att hitta personal och ännu svårare att få rätt personal och man löste det nästan helt och hållet genom kontakter (82%). Uppenbarligen brister det i samhällets roll som aktör att matcha arbetssökande och arbete. Här bör man från Arbetsförmedlingens sida, ta nya tag och på ett mer pragmatiskt sätt och i dialog, stötta och hjälpa till att lösa näringens särskilda behov.

LRF:s Jämställdhetsakademi har gett ut en rapport med fokus på företagande i de gröna näringarna ur ett genusperspektiv (LRF:s Jämställdhetsakademi, 2009). I rapporten diskuteras bl. a stöd till kvinnligt företagande och tidigare studier som visat att begränsad tillgång till finansiering var ett av problemen (Warren-Smith & Jackson, 2004). I föreliggande

studie kunde vi se att de kvinnliga företagarna skiljde sig signifikant från männen, när det gällde hur man kände sig värdesatt av bank/finans, där kvinnorna kände sig mindre värdesatta. Det tyder på att det fortfarande finns områden att diskutera och genomlysa rörande förhållningssätt och attityder till kvinnligt företagande och deras möjligheter och behov för att kunna starta upp nya verksamheter eller utveckla sina företag.

Det framgick att företagarna inte kände sig särskilt värdesatta i sin gärning, särskilt inte från rikspolitiker och riksmidia. Hälften ansåg sig mycket/ganska lågt värdesatta av rikspolitiken och det var bara allmänheten lokalt samt konsumenter, som man generellt kände mer uppskattning från. Människor är som sociala varelser i behov av bekräftelse och uppskattning på alla plan och detta bidrar rent allmänt till ökad motivation och energi. Det är därför av stor vikt vad som signaleras från politik och samhälle, för vilken "energi" som uppstår i branschen.

På det lokala planet kan man sammanfattningsvis säga att man inte kände någon uppskattande attityd från myndighetsutövarna. 30% tyckte inte att det kände någon positiv lokalpolitisk vilja och den lokala näringslivsutvecklingen verkade inte vara till nytta för den gröna näringen. På lokal nivå kan man arbeta med att underlätta för företagandet, genom att t ex korta handläggningstider, inta en positiv och rådgivande attityd i myndighetsutövning, vilket många kommuner har gjort med goda resultat, och arbeta med att försöka inkludera den gröna näringen mer i det kommunala företagslivet.

I Jordbruksverkets rapport *Mervärden som konkurrensmedel – affärsmodeller och kompetenser för framgångsrika mervärdesstrategier* (Fernqvist et al, 2018), tar man upp olika utvecklingsområden för att främja arbetet med mervärden och utveckling av företag i gröna sektorn. Bland annat betonar man vikten av regionala kluster och att det regionala samhället och myndigheter är positivt inställda och bidrar till att stötta och stimulera utvecklingen på olika sätt. I Region Skånes "*Skånes Livsmedelsstrategi 2030 - Smart mat*" (Region Skåne, 2017), kan man läsa att "*Strategin syftar till att skapa bästa möjliga förutsättningar för produktion och konsumtion av hållbar och hälsosam mat*", "*.....den offentliga måltiden föregångare för upphandling av närproducerad och miljövänlig mat*" samt "*Stöd utvecklingen av Skåne som internationell destination för mat, dryck, hälsa och turism*". Strategin är en kraftfull skrivning, som talar om matens höga värde, om hur man ska agera för att stärka lönsamheten i hela livsmedelskedjan, hålla landsbygden levande och bevara biologisk mångfald mm. Det är de gröna näringarna som är basen i hela strategidokumentet, för en hållbar och hälsosam mat och miljö.

I den Nationella livsmedelsstrategin (Regeringskansliet), med syfte att öka svensk livsmedelsproduktion, öka sysselsättningen /exporten/innovationskraften och lönsamheten, nå relevanta miljömål, finns olika strategiska satsningar till år 2019, exempelvis:

.....ökad kunskap om värdering av jordbruksmark /produktion vid tillämpning av Miljöbalkens hushållningsbestämmelser (Säkerställa produktionsresurser)
.....fortsatt utveckling av regelverken kring djurhållning, inriktat på en flexibel och målstyrd lagstiftning
.....åtgärder för ökad produktion av betesbaserat nötkött (Animalieproduktion)

....offentliga upphandlingar av livsmedel ska motsvara svensk lagstiftningen (Offentlig konsumtion)

....regionala mat- dryck och måltidsupplevelser, regional matkultur, svenska mervärden ("Sverigebild")

Denna studie visar att det bland företagarna i de gröna näringarna i nordvästra Skåne fanns en mångfald av olika verksamheter, mycket vilja och energi och i grunden en positiv inställning, men det behövs en positiv attityd till deras företagande. Man efterfrågar först och främst en ökad lönsamhet, bättre finansieringsmöjligheter särskilt för unga, en myndighetsutövning som verkar främjande, lättare tillgång till relevant arbetskraft, samhällets nolltolerans mot den brottslighet som har brett ut sig och en ändrad attityd kring miljöfrågor. Det ges en mängd idéer till nya verksamheter och utveckling. Både den Nationella och särskilt den Skånska livsmedelsstrategin säger sig vilja bidra till allt detta och studien visar att nordvästra Skåne har alla förutsättningar för att vara och utvecklas i den riktningen.

Slutsatser och förslag

▫ Bankverksamhet

Öka finansieringsmöjligheterna/finansieringsformerna, särskilt för unga företagare.

Det kan behövas en intern diskussion om förhållningssättet till kvinnliga företagare. Bedöms de efter andra måttstockar? Får de ett mindre gott bemötande jämfört med sina manliga kolleger? Kan det kvinnliga företagandet/idéerna bättre uppmuntras och adresseras?

▫ Lokala politiker

behöver inse värdet av de gröna näringarna; deras stora betydelse för kommunerna, både som livsmedelsproducenter, turism- och handelsleverantörer, bärare av naturmiljöer och biologisk mångfald, energiproducenter mm och förstå vikten av att bättre uppskatta dessa företagare, genom att visa på medvetenhet om detta.

▫ Lokala myndigheter

behöver skolas till ett förhållningssätt som gynnar en god och fruktbar dialog, ett bemötande som uppmuntrar företagande, en insikt om företagandets och gröna näringarnas i synnerhet betydelse för kommunen samt fokus på att handläggande personal har tillräcklig kunskap om de gröna näringarnas särskilda villkor och förutsättningar.

▫ **Företagarföreningar**

kan arbeta med ökat fokus på att få med den gröna näringen i sina nätverk, för att skapa korsbefruktande forum.

▫ **Arbetsförmedlingen**

skulle kunna avdela särskilda resurser för att arbeta med näringarnas behov av arbetskraft utifrån specialkunskap om arbetsförhållande och kompetens som behövs. Det ska vara tydligt och klart för Arbetsförmedlingen, vilken arbetsvilja och kompetens som är nödvändig.

▫ **Polismyndighet /kommun**

Ökat fokus på åtgärder vid brott, omedelbar tillgänglighet på ett eller annat sätt för direkt återkoppling vid brott eller misstänkt brott.

▫ **Kommunal näringslivsutveckling**

Bör arbeta med och ta tillvara på den positiva energi och drivkraft som finns i de gröna företagen, genom att inkludera dess potential i sin verksamhet, arbeta med att utarbeta olika regionala klusterverksamheter som kan känneteckna olika delar av de fem kommunerna och dess gröna förutsättningar genom kommunalt samarbete och annan samverkan.

Verka för en ökad förädlingsgrad av produkter från de gröna näringarna.

Verka för en gemensam nordvästskånsk gröna-näringsutveckling.

6 Referenser

- Björk, J, Albin, M, Grahn, P, Jacobsson, K, Ardö, J, Wadbro, J, Östergren, P-O, Skärbäck, E, (2008). Recreational values of the natural environment in relation to neighborhood satisfaction, physical activity, obesity, and well-being. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 62
- Fernqvist, F., Karlsson, O., & Sadovska, V. (2018). *Mervärden som konkurrensmedel – affärsmodeller och kompetenser för framgångsrika mervärdesstrategier*. Jönköping: Jordbruksverket (Rapport 2018:23).
- Grahn, P & Stigsdotter, U (2003). Landscape planning and stress. *Urban Forestry & Urban Greening*, 2, 1-18
- Heggem, R & Thanem, A (2016). *Trender i norsk landbruk 2016*. Trondheim: Norsk senter for Bygdeforskning (Rapport 5/2016)
- Jordbruksverket, 2017. *Heltidsjordbruket i Sverige 2016*. Jönköping: Statens Jordbruksverk (JO 65 SM 1701)
- LRFs Jämställdhetsakademi (2009), *Den osynliga entreprenören. Genus och företagande i de gröna näringarna*, Stockholm: Lantbrukarnas Riksförbund
- LRF Konsult & Swedbank och Sparbankerna (2017). *Lantbruksbarometern 2017*. Tillgänglig: <https://www.lrfkonsult.se/Global/Lantbruksbarometern%20mars%202017/Lantbruksbarometern%202017.PDF> [2018-09-05]
- Regeringskansliet Näringsdepartementet (2017). *En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet, Regeringens handlingsplan*. Stockholm : Regeringskansliet
- Region Skåne (2017). *Skånes Livsmedelsstrategi 2030. Smart mat*. Malmö: Region Skåne
- Svenskt Näringsliv (2017). *Företagsklimat*. Tillgänglig: <http://www.foretagsklimat.se/> [2018-09-05]
- Svenskt Näringsliv (2018). *Brottslighetens kostnader för svenska företag*. Stockholm: Svenskt Näringsliv
- Warren-Smith, Izzy & Jackson, Catherine (2004). Women creating wealth through rural enterprise. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, vol.10 (6), ss 369 – 383.
- Wells, N & Evans, G (2003). Nearby nature: A buffer of life stress among rural children. *Environment and Behavior*, 35, 311-30

Foto: ULF PALM/ TRONS & PALM BILDBYRÅ

Foto: Tommy Söderlund

Hur mår du och ditt företag?

Till Dig i nordvästra Skåne, med företag inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsnäring.

Vilka möjligheter ser du, för skapande av lönsamhet och framtidstro?

Låt oss veta vad som kan bli bättre!
Svara på och skicka in enkäten i det frankerade kuvertet.

Var med och påverka din egen framtid!
Vi ses i Grevieparken 5 februari 2018!

Hur mår Du och Ditt företag?

Gröna näringar i nordvästra Skåne -

bärkraftiga, konkurrenskraftiga, uthålliga och resurser i lokalsamhället!

Forskningsprojekt, med syftet att stärka utvecklingspotentialen, skapa framtidstro och tillväxt i de gröna näringarna, via lokala insatser.

Sveriges Lantbruksuniversitet, Kompetenscentrum Företagsledning (KCF), Alnarp, genomför studien.

Enkäten bör besvaras av Dig som är huvudansvarig för verksamheten.

Ditt deltagande är frivilligt och om Du inte vill medverka alls, kan Du returnera den tomma enkäten och gärna ange varför Du väljer att inte delta, så slipper Du påminnelser.

Studien är helt anonym och avidentifieras. Ingen information om Dig eller Ditt företag, kommer att finnas med i redovisningen av studien. Numret på enkäten är till för att underlätta vid påminnelsehanteringen. Uppgifterna skyddas av sekretess enligt 24 kap 8§ Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och Personuppgiftslagen (SFS 1998:204) och stannar på SLU.

Svar kan skickas in på två sätt:

Alternativ 1 : Fyll i enkäten och skicka tillbaka med det portofria svarskuvertet.

Alternativ 2 : Besvara genom att gå via KCF:s hemsida, www.slu.se/kcf , där Du finner en klickbar länk till enkäten.

Vi är införstådda med att det kan vara en arbetsmässigt intensiv period för närvarande, men vi hoppas att Du kan ta en stund och bidra med Ditt svar, till nytta för utveckling av nordvästra Skånes gröna näringar.

Har Du några frågor, så besvarar vi dem gärna.

Med vänliga hälsningar

Peter Lundqvist

Professor, verksamhetsledare KCF

Tel. 040- 41 54 95

E-post: peter.lundqvist@slu.se

Eva Göransson

Forskningsassistent AEM, Alnarp

Tel. 040- 41 50 71

E-post: eva.goransson@slu.se

Allmänna uppgifter

OBS - generellt gäller genom hela enkäten att endast kryssa ett alternativ per fråga, om inget annat anges.

1. Kommun

☐	Båstad	☐	Höganäs
☐	Ängelholm	☐	Åstorp
☐	Örkelljunga	☐	Annan kommun

2. Postnummer : _____

3. Kön

- Man Kvinna

4. Ålder (antal år) _____ år

5. Civilstånd

- Gift/sambo/särbo
 Ensamstående

6. Barn

- Ja
 Nej

7. Hemmavarande barn

- Ja
 Nej

8. Utbildning

(kryssa i alla nivåer som är giltiga för Dig. OBS! om utbildningen varit inom den gröna näringen, jordbruk/trädgård/skog, sätter Du markeringen under kolumnen "Inom grön näring " istället)

		Inom grön näring
Grundskola	☐	
Gymnasium	☐	☐
Yrkehögskola	☐	☐
Högskola/universitet max 3 år	☐	☐
Högskola/universitet > 3 år	☐	☐

Verksamhet

(besvara med ett alternativ per fråga, om ej annat anges)

9. Har du anställning hos annan arbetsgivare, vid sidan om ditt företag?

Ja

Nej

10. Vilken är företagets huvudsakliga verksamhetsinriktning?

Jordbruk - växtodling

Trädgård - växthus

Jordbruk - djurproduktion

Trädgård - friland

Jordbruk - blandat v.o/djur

Trädgård - frukt/bär/ plantskola

Jordbruk - skog

Skogsbruk

Annan huvudsaklig verksamhetsinriktning, specificera _____

11. Bedrivs någon annan näringsverksamhet? (flera alternativ möjliga)

Nej

Förädling av gårdsprodukter

Hästverksamhet

Försäljning på gård

Entreprenad (snö, skog, markarbete, transport mm)

Träförädling

Uthyrning lokaler/bostäder

Energiproduktion

Turism (inkl. uthyrning boende)

Annan, specificera _____

12. Brukad areal jord (ha) : _____ ha

13. Brukad areal skog (ha) : _____ ha

14. Marken i företaget är :

Ägd

Arrenderad

Både ägd och arrenderad

15. Företagsform

Enskild firma

Aktiebolag

Handelsbolag

Flera företagsformer

16 . Har företaget anställda?

Antal helårsanställda (deltid/heltid) : _____st
 Antal säsongsanställda (deltid/heltid) : _____st

Nej, vi har inga anställda

17 . Hur länge har verksamheten varit i familjen / släktens ägo (antal år) ? _____år**18 . Hur länge har Du varit huvudansvarig för driften (antal år)? _____år****19 . Finns familjemedlemmar verksamma i driften, på något sätt som är av betydelse för företagandet (avlönat/ oavlönat)?**

Ja .....om "Ja" , hur många? _____st
 Nej

Sociala faktorer

(besvara med ett alternativ per fråga, om ej annat anges)

20 . Hur nöjd är Du med.....

	Mycket missnöjd	Ganska missnöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Ganska nöjd	Mycket nöjd
a) ...Ditt liv generellt ?	☐	☐	☐	☐	☐
b) ...Ditt arbete ?	☐	☐	☐	☐	☐
c) ....Din egen hälsa?	☐	☐	☐	☐	☐
d) ...Din boendemiljö?	☐	☐	☐	☐	☐
e) ...intäkten från företaget?	☐	☐	☐	☐	☐
f) ...ekonomin i hushållet?	☐	☐	☐	☐	☐
g) ...Dina arbetsförhållanden/arbetsmiljön?	☐	☐	☐	☐	☐
h) ...semester och fritid?	☐	☐	☐	☐	☐
i) ...tillgången till allmänna kommunikationer?	☐	☐	☐	☐	☐
j) ...tillgång /närhet till förskola / skola?	☐	☐	☐	☐	☐
k) ....tillgång till allmän service (post/bank/ sjukvård/livsmedel)	☐	☐	☐	☐	☐
l) ... Ditt sociala nätverk?	☐	☐	☐	☐	☐
m) ...Ditt professionella nätverk?	☐	☐	☐	☐	☐

21 . Ta ställning till nedanstående påståenden rörande brottslighet :

	Instämmer helt	Instämmer till stor del	Varken eller..	Instämmer i stort sett inte	Instämmer inte alls
a) Brottslighet är ett problem för mitt företag.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Brottslighet mot företag i kommunen har ökat de senaste två åren	☐	☐	☐	☐	☐
c) Mitt företag arbetar med brottsförebyggande åtgärder	☐	☐	☐	☐	☐

Här kan Du fritt kommentera rörande brottslighet :

Egen identitet / status

(besvara med ett alternativ per fråga, om ej annat anges)

22 . Hur identifierar Du dig med följande ord?

	Inte alls	Bara lite	I viss mån	Ganska mycket	Väldigt mycket
Entreprenör	☐	☐	☐	☐	☐
Företagare	☐	☐	☐	☐	☐
Lantbrukare/skogsägare/ trädgårdsodlare	☐	☐	☐	☐	☐
Producent	☐	☐	☐	☐	☐
Löntagare	☐	☐	☐	☐	☐

23 . Känner du stolthet över din verksamhet?

	Ingen stolthet	Någon stolthet	Varken eller...	Ganska stor stolthet	Stor stolthet
	☐	☐	☐	☐	☐

24 . Hur tycker Du att Du, som företagare inom de gröna näringarna, blir värdesatt av nedanstående grupper?

	Mycket lågt värdesatt	Ganska lågt värdesatt	Varken eller..	Ganska högt värdesatt	Mycket högt värdesatt
a) Allmänheten på lokalnivå	☐	☐	☐	☐	☐
b) Allmänheten på riksnivå	☐	☐	☐	☐	☐
c) Media på lokalnivå	☐	☐	☐	☐	☐
d) Media på riksnivå	☐	☐	☐	☐	☐
e) Politiker på lokalnivå	☐	☐	☐	☐	☐
f) Politiker på riksnivå	☐	☐	☐	☐	☐
g) Konsumenter	☐	☐	☐	☐	☐
h) Myndigheter djurskydd lokalt/regionalt	☐	☐	☐	☐	☐
i) Myndigheter miljöskydd lokalt	☐	☐	☐	☐	☐
j) Lokala myndigheter övrigt	☐	☐	☐	☐	☐
k) Bankverksamhet/ finansiering	☐	☐	☐	☐	☐

Företaget : nutid/framtid/utveckling (svara med ett alternativ per fråga, om ej annat anges)

25 . Ta ställning till följande påståenden om Ditt företag för närvarande:

	Inte alls	Bara lite	I viss mån	Ganska mycket	Väldigt mycket
a) Mitt företag växer omsättningsmässigt	☐	☐	☐	☐	☐
b) Mitt företag växer lönsamhetsmässigt	☐	☐	☐	☐	☐
c) Mitt företag växer med antal anställda	☐	☐	☐	☐	☐
d) Mitt företag växer med diversifiering (fler grenar/produkter mm)	☐	☐	☐	☐	☐
e) Mitt företag konsoliderar sig	☐	☐	☐	☐	☐
f) Mitt företag är stagnerat men stabilt	☐	☐	☐	☐	☐
g) Mitt företag är under frivillig avveckling	☐	☐	☐	☐	☐
h) Mitt företag är under ofrivillig avveckling	☐	☐	☐	☐	☐

26 . Företagets lönsamhet.....			
	I positiv riktning	Ingen ändring	I negativ riktning
a) Hur har företagets lönsamhet förändrats de senaste tre åren?	☐	☐	☐
b) Hur tror du att företagets lönsamhet kommer att ändras de kommande tre åren	☐	☐	☐

27 . Hur troligt är det att Du				
	Ej troligt	Mindre troligt	Ganska troligt	Mycket troligt
.....anställer någon eller utökar antalet anställda de kommande två åren?	☐	☐	☐	☐

28 . Ta ställning till följande påståenden:					
OBS ! Denna fråga besvaras både av Dig som saknar anställda (hur Du, utan anställda, ser på arbetsgivarrollen) och Dig som redan har anställda !					
	Instämmer inte alls	Instämmer i stort sett inte	Varken eller..	Instämmer till stor del	Instämmer helt
a) Att bli arbetsgivare är ett stort steg.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Pappersarbetet känns som ett hinder.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Att ha anställda är ett betungande ansvar.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Att vara arbetsgivare är roligt och utmanande.	☐	☐	☐	☐	☐
e) Att vara arbetsgivare ger mig ett socialt lyft.	☐	☐	☐	☐	☐
f) Som arbetsgivare kan jag bättre utveckla mitt företag.	☐	☐	☐	☐	☐

29 . Vilka av följande möjliga utvecklingsscenarioer är sannolika för Ditt företag, de kommande två åren?

	Ej troligt	Mindre troligt	Varken eller	Ganska troligt	Mycket troligt
a) Produktionsökning	☐	☐	☐	☐	☐
b) Produktionsminskning	☐	☐	☐	☐	☐
c) Effektivisering	☐	☐	☐	☐	☐
d) Ökad arbetsinsats	☐	☐	☐	☐	☐
e) Jag arbetar mer utanför företaget	☐	☐	☐	☐	☐
f) Min partner arbetar mer utanför företaget	☐	☐	☐	☐	☐
g) Förändrad produktionsinriktning	☐	☐	☐	☐	☐
h) Avveckling av en delverksamhet	☐	☐	☐	☐	☐
i) Börjar med ny verksamhet	☐	☐	☐	☐	☐
j) Ökat samarbete med andra företag i branschen	☐	☐	☐	☐	☐
k) Jag går i pension	☐	☐	☐	☐	☐
l) Jag lämnar över/säljer verksamheten inom familjen	☐	☐	☐	☐	☐
m) Jag lämnar över/säljer verksamheten till person utanför familjen	☐	☐	☐	☐	☐

Nätverk / stöttning

(besvara med ett alternativ per fråga, om ej annat anges)

30 . Är Du med i någon allmän företagarförening (lokal/kommunal)?

Ja

Nej

.....om "Nej" , varför inte? (flera svar möjliga)

- Jag känner inte till någon
- Jag har inte blivit kallad till någon
- Jag känner mig inte hemma där
- Jag saknar intresse för allmänna företagsföreningar
- Annan orsak... _____

31 . Är Du med i någon typ av branschknuten företagarförening/nätverk ? (fundera inte för länge över vad som menas, utan skriv in det som Du läser in i begreppet)

- Nej
- Ja. Specificera: _____

32 . Hur viktiga är nedanstående källor för Dig, när det gäller att få ny kunskap för Din verksamhet?

	Helt oviktiga	Mindre viktiga	Varken eller..	Ganska viktiga	Mycket viktiga
a) Andra lantbrukare/producenter i närområdet	☐	☐	☐	☐	☐
b) Andra lantbrukare/producenter i andra delar av landet	☐	☐	☐	☐	☐
c) Facktidningar	☐	☐	☐	☐	☐
d) Internet	☐	☐	☐	☐	☐
e) Rådgivare	☐	☐	☐	☐	☐
f) Mässor/studiebesök	☐	☐	☐	☐	☐
g) Försäljare	☐	☐	☐	☐	☐
h) Konsumenter	☐	☐	☐	☐	☐

33 . Hur viktiga är följande faktorer/påståenden, för inspiration och lust till nysatsning / utökad verksamhet ?

	Helt oviktigt	Mindre viktigt	Varken eller..	Ganska viktigt	Mycket viktigt
a) Lokala nätverk / lokal företagskultur	☐	☐	☐	☐	☐
b) Möte med företagare i min bransch	☐	☐	☐	☐	☐
c) Möte med företagare i andra branscher	☐	☐	☐	☐	☐
d) Behov av ökade intäkter	☐	☐	☐	☐	☐
e) Andras framgångar	☐	☐	☐	☐	☐
f) Andras nysatsningar	☐	☐	☐	☐	☐
g) Olika branschorgans informationssatsningar	☐	☐	☐	☐	☐
h) Tidningar/facktidskrifters reportage	☐	☐	☐	☐	☐
i) Konsumenters önskemål/synpunkter	☐	☐	☐	☐	☐

34 . Hur hittar Du arbetskraft? (flera svar möjliga)

- Ej aktuellt
- Via Arbetsförmedlingen
- Via "Gröna jobb.se"
- Via kontakter
- Via redan anställda
- Via någon typ av Farmartjänst
- Via bemanningsföretag
- Annat sätt, specificera _____

Behov för utvecklande / uthålligt företagande

(besvara med ett alternativ per fråga, om ej annat anges)

35 . Hur väl stämmer följande påståenden, med vad Du tycker?					
	Instämmer helt	Instämmer till stor del	Varken eller..	Instämmer i stort sett inte	Instämmer inte alls
a) Lönsamhetsnivån hindrar mig att utveckla mitt företag.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Jag har tillräckliga finansieringsmöjligheter.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Det är lätt att rekrytera personal.	☐	☐	☐	☐	☐
d) Det är lätt att få rätt personal.	☐	☐	☐	☐	☐
e) Infrastruktur/kommunikationer fungerar bra för mig.	☐	☐	☐	☐	☐
f) Jag vill förbättra min kompetens inom produktionen.	☐	☐	☐	☐	☐
g) Jag vill förbättra min kompetens inom ekonomi /företagsledning.	☐	☐	☐	☐	☐
h) Byråkrati hindrar mig i mitt företagande.	☐	☐	☐	☐	☐
i) Miljölagstiftningen är betungande.	☐	☐	☐	☐	☐
j) Djurskyddslagstiftningen är betungande.	☐	☐	☐	☐	☐
k) Jag har tillgång till den rådgivning jag behöver.	☐	☐	☐	☐	☐
l) Rådgivningen har tillräcklig kompetens för mina behov.	☐	☐	☐	☐	☐
m) Det finns en positiv politisk vilja lokalt/regionalt, för de gröna näringarna.	☐	☐	☐	☐	☐
n) Generationsväxlingen är ett hinder för mitt företags utveckling.	☐	☐	☐	☐	☐

36 . Försök att skatta Din egen personliga energinivå (entusiasm/ arbetsglädje) i Ditt företagande för närvarande.

	Full av energi	Ganska god energi	Varken eller	Ganska låg energi	Ingen energi alls
Min personliga känsla av energi i mitt företagande:	☐	☐	☐	☐	☐

37 . Hur väl stämmer följande påståenden för Dig?

	Instämmer helt	Instämmer till stor del	Varken eller	Instämmer i stort sett inte	Instämmer inte alls
a) Jag nätverkar och diskuterar med andra företagare i min bransch.	☐	☐	☐	☐	☐
b) Jag nätverkar och diskuterar med andra företagare utanför min egen bransch.	☐	☐	☐	☐	☐
c) Det finns flera företag i mitt närområde med samma produktionsinriktning/verksamhet	☐	☐	☐	☐	☐
d) Jag har företagsrådgivare som fokuserar på mitt företag och ger mig nya idéer och tankar.	☐	☐	☐	☐	☐
e) Med relevanta produkter har jag goda möjligheter att kunna sälja mina produkter till kommunala verksamheter.	☐	☐	☐	☐	☐
f) Det är viktigt för mig att kunna sälja mina produkter till kommunala verksamheter.	☐	☐	☐	☐	☐
g) Den lokala näringslivs-utvecklaren gör nytta för mitt företag.	☐	☐	☐	☐	☐
h) Jag känner att min verksamhet är viktig och betydelsefull för bygden.	☐	☐	☐	☐	☐

38 . Hur ser Du rent generellt på Ditt företags framtid?

	Håller helt med	Håller med till stor del	Varken eller	Håller i stort sett inte med	Håller inte alls med
Mitt företag har mycket goda framtidsutsikter.	☐	☐	☐	☐	☐

Avslutande kommentarer

39 . Vad är för Dig, den absolut viktigaste frågan, för att kunna se en framtid för Ditt företagande?

---

40 . Vilka idéer har Du för utveckling av Ditt företag - Din bransch- Din omgivande närhet - Din kommun, med utgångspunkt i Ditt företagande i den gröna näringen ?

Utveckla fritt !

Här har Du möjlighet att skriva in eventuella övriga kommentarer:

Vi tackar för Ditt bidrag!

och hälsar Dig välkommen till den Gröna näringslivsdagen, som ska äga rum i Grevieparken den 5 februari 2018.

Då kommer resultaten av studien att presenteras med förslag till hur företagen i de gröna näringarna i nordvästra Skåne kan stöttas och utvecklas.

Tack för din medverkan!

Resultatet av enkäten kommer att presenteras i
Grevieparken, Båstad, den 5 februari 2018,
vid en träff för de gröna näringarna.

Alla hälsas hjärtligt välkomna!

Stiftelsen Gripen finansierar ett forskningsprojekt,
som görs i samarbete med SLU Alnarp och LRF Skåne.
Detta ska stärka utvecklingspotentialen, framtidstron och
tillväxten i de gröna näringarna i kommunerna
Båstad, Höganäs, Åstorp, Ängelholm och Örkelljunga.

Boka 5 februari redan nu – årets viktigaste gröna dag!

Vill du veta hur det står till med utvecklingspotential, framtidstro och tillväxt i de 1 700 företagen i de gröna näringarna i nordvästra Skåne?

Välkommen till en inspirerande dag med mingel, inspirerande talare, debatt, nya forskningsresultat och prisutdelning!

OBS! Kostnadsfritt deltagande!

Program

11.30 – 13.00 Lunch och mingel

13.00 – 17.15 Inspiration
Bensträckare och kaffepaus mellan programpunkterna.

- *Landshövding Anneli Hulthén och Ulrika Geeraedts, utvecklingsdirektör Region Skåne: samtalar om Den goda jorden i Skåne*
- *Professor Peter Lundqvist, SLU Alnarp: presenterar forskningsresultatet av Framtidstro i de gröna näringarna i nordvästra Skåne*
- *F.d. statsminister Göran Persson: De gröna näringarnas betydelse för Sverige*
- *Paneldebatt om framtidstro inom de gröna näringarna:*
  - *Göran Persson (f.d. statsminister)*
  - *Palle Borgström (LRF's förbundsordförande)*
  - *Erik Fahlbeck (Vice rektor SLU)*
  - *Ulrika Geeraedts (utvecklingsdirektör Region Skåne)*
  - *Josefine Svensson (ung entreprenör)*

Moderator *Catarina Rolfsdotter-Jansson.*

- *Utdelning av Stiftelsen Gripens nyinstiftade pris på 25 000 kr till Årets Nytänkare.*

Var och när: Grevieparken i Grevie,

5 februari kl 13-17.15, lunch/mingel från kl 11.30.

Deltagandet är kostnadsfritt, men anmälan krävs

Anmäl dig på: www.gripen.se

Bilaga 3

Huvudsakliga verksamheter, annan

Fest och konferenslokal	Arrenderat ut marken	Hästverksamhet	Uthyrning av boende	Byggbransch
Vingård	Uthyrd .....(utarrenderat?? eva)	Hästuppfoeding	Uthyrning bostäder, lokaler	Entreprenad
Vinodling	Utarrenderar marken	Hästuthyrning till Naturbruksgymnasium. Uppfoeding och utbildning.	uthyrning av byggnader stall, övriga byggnader vinterförvaring båt bil husvagn och div.	Entreprenadverksamhet
Strutsfarm	Uthyrning	Avelsuppfoeding hästar (varmblod)	uthyrning	Entreprenad
Gårdsbutik	Utarrenderat	Häst- och hovslageri	uthyrning hus korttid	Maskinstation
Chipstillverkning av egenodlad råvara	utarrenderat 80 ha	Häst	turism/boende	Entreprenad
Plantproducent	utarrenderat 45 ha	Hästverksamhet + uthyrning till veterinärklinik(eget arbete)	turistföretag	Maskinstation
Potatis	Utarrenderat	hästnäring		entreprenad
potatispackeri	Arrenderat ut	hobby hästar	hundcenter	entreprenad
färsipotatis	Arrenderat ut	ridskola turridning	Energiskog	entreprenad
Potatis jordgubbar	Utarrenderat marken	uthyrning av betet stallplats, djurambulans, hästar	sågverk	Entreprenad
odling av groddar	ut arrenderat	Hästverksamhet	Träförädling	Körningar inom entreprenad
slakt, styckning, chark, köttförsäljning, turism	marken utarrenderad	Hästutbildning	Skoghuggare, Trädgård	Maskinförare
Trädgårdskonsult. Trädgårdsmästare.	utarrendering	Häst/ Skog	Sågning och hyvling	Maskinservice
Trädgårdsanläggning	Jordbruksförvaltning=Utarrend erad mark	Häst- och rytтарutbildning	jakt och fiske	Maskinmekaniker
Fiskodling	Gårdens produktion uthyrd från 2015	Hovslageri 50%	Innovation	Åkeri, uthyrning, fastigheter, entreprenad, aktiehandel
Grön omsorg	Hobbyskogsbruk	Hästverksamhet	Förädling	byggnads-/snickeriarbete
Sjukvårdande behandling, turism	träda Hobby	Hästverksamhet, inackordering, utbildning, ridlektioner, stuguthyrning.	Fastigheter	Snickeri
juridisk verksamhet	Pensionär	Auktioner	Bilfirma i Markaryd	Byggnadsarbete, rundbalspressning
arrendetomter som är passiv näringsverksamhet	pensionär	Hushållsnära tjänster	forskning, rådgivning	Snickeri
Div. uppdrag	Pension	Sjukvård	Researrangemang	Elinstallatör
	Pensionär	Tandläkare	Grannsamverkan	Fastighetsskötsel
			Bygg, arkitekt, projekt	Bussbolag

Bilaga 4

Icke huvudsaklig verksamhet, annan

Djurpensionat			
fårskötsel	Trädgårdsanläggning		Redovisningsbyrå
djuruppfödning	Vitlöksodling		Bokföring
Får	odling av groddar		Elinstallatör
Hjorthägn.	Vingårdsbesök, vinprovningar		juridik
kreaturshandel	packeri och skaleri		Pyroteknisk
Biodling lite	Gårdsbutik på annan ort.		Gummifabrik
Köttförsäljning	butik		Filmproduktion
Rökning av kött	Butik och restaurang		Åkeri tidigare
avel, genbank	vedeldning		Kultur teater
Utbildning av gymnasieelever i maskinkörning	Torgförsäljning		Enskild firma inom sjuk- och hälsovård.
Maskinreparationer	Fastighetsskötsel		kläder
verkstadstjänster	Fastighetsskötsel		Tryckeri prd a hembyggds skrifter.
Maskinstation	Parkarbete		Älgamark AB, smycken etc
Skogsbruk	Produktutveckling		konsult
Skogsbruk	odlad mark utarr		Konsult
Entreprenad, torv	Förvaltning		Konsult
entreprenad	utarrenderad åkermark		Konsult
Förare?????	hyreshus		Bygg, arkitekt, projekt
Anläggningsarbete	snicker har slutat		Korsverksamhet (?)
Gräv enskild firma	Pension		Bygg
Kör som F-skattare	Restaurang		Rådgivning
Legojobb	köttförsäljning		Undervisning universitetet
Bemannning	transporter		annat företag

Fria kommentarer rörande brottslighet

- Bekämpningsmedel, diesel, verktyg samt redskap förflyttas enkelt utanför landets gränser. Önskvärt hade varit fler och mer omfattande kontroller vid landets gränser, fler gränspolisier samt tullare. Även straffskalan bör ökas för att avskräcka brottslingar.
- Inbrott på lantbruk tycks ske traktvis i perioder.
- Det tillför jämt ett antal arbetsmoment för att säkerställa att inbrottsrisken minskar. 5 - 10% av arbetstiden kan försvinna pga. extra arbete med förebyggande åtgärder.
- Flertal inbrott och stöld av diesel.
- För många svartingar i samhället
- Man tänker ofta på det nu - för ett 10-tal år sedan nästan aldrig.
- Utökad övervakning larmkameror. Utökad samarbete/grannsamverkan
- Brottslingar måste lagföras mycket snabbare.
- Diverse inbrott har drabbat byn de senaste 4-5 åren.
- Man måste gömma/låsa in det mesta. Svårt med dieselhanteringen. Måste använda dunkar istället för en liten tank ex 1,5 m³.
- Har ökat på lantbruksföretagen. Har haft påhälsning 3 ggr de senaste 6 åren. Tidigare från 1979 - 2000 endast 1 gång.
- Har haft påhälsning i gårdsbutiken, där det stals mat. Sorgligt att vissa företag inte har råd att betala sina anställda korrekt lön utan dessa tvingas stjäla. Har blivit av med halv mm jordbruksredskap
- Vi har haft turen att vara förskonade ifrån allvarigare brottslighet, endast någon småstöld av mindre saker utomhus.
- Finns för lite poliser och resurser i Höganäs och dess närhet.
- Måste alltid låsa bostaden, bara jag är i trädgården. Måste alltid låsa verkstad och maskinhall. Abonnerar på Vensure-Securitas. Gräsklippare och växtskyddsmedel har stulits i närheten.
- Önskvärt med bättre kontroll vid hamnar och vid Öresundsbron på vad som transporteras ut ur landet.
- Viktigt med tillräckliga resurser till polisen.
- Har valt att DNA-spraya maskiner och verktyg.
- Inbrott förekommer i grannskapet, hittills är vi förskonade.
- Ett flertal lantbruksstölder i vår omedelbara närhet.
- Brottsligheten har ökat i takt med invandringen och kommer troligen att öka lavinartat i framtiden för att invandrare har en annan syn på vad som är ditt och mitt.
- Förebyggande åtgärder mot brottslighet. Ökade kostnader: kamera, lås, försäkringar m.m.
- Tråkigt med stölder och tilltag.
- Dieselstölder
- Företaget har bestulits för flera 100-tusen den senaste 10-årsperioden. En ringa del är ersatt av försäkringsbolag.
- Finns alltid en oro för inbrott och skadegörelse. Man får försöka arbeta förebyggande.
- Har varit utsatt för stöld av växtskyddsmedel och diesel.
- Dieselstölder
- Två inbrott i villan 2016 - 2017
- Dieselstölder är ett problem i lantbruket. Jag har blivit bestulen minst en gång. Man kan inte längre lämna fordon kvar på fälten över natten.

- Har tidigare haft problem med dieselstölder, men efter att vi fångat tjuvarna för 3-4 år sedan inga mer problem.
- Många inbrott i sommarstugor runtomkring
- Hund.
- Känns obehagligt
- Problem med att folk stjälar grönsaker från företagets fält.
- Kameraövervakning
- Hämtar arbetare från öst. Bland dessa finns spanare som organiserar brottsligheten.
- Inbrott stulet delar på skogsvagn, röjsåg mm
- Hopplöst när inga följer drabbar de brottsliga.
- Polisen lägger ner brottsundersökningar om lantbruk, då man har lagt en halv dag för att nå Polisen, men hamnar i långa teleköer. Totalt värdelöst.
- Inbrott och stölder har ökat markant. Dieselstölder och inbrott i gårdsverkstäder går i vågor. Detta var inget större problem förut.
- Större möjlighet att kontrollera lastbilar, som går till öststaterna, i hamnarna.
- Vi på landsbygden är rädda. Vi vet inte om vi vaknar till en ny dag eller om vi är ihjälslagna. Vår dotter är läkare och hon varnar oss : Låt dem ta allt, gör inte motstånd för fy vad de ser ut som gjort motstånd. Vi är snart ensamma i hela byn.
- Polisen är ett skämt idag! Inför kommunpoliserna!
- Undviker ha stora lager av stöldbegärliga varor.
- Kan ej ha diesel hemma längre.
- Dieselstölder
- Myndigheter påstår att brottsligheten minskar. Jag och mina bekanta upplever det motsatta (MÅNGA har blivit utsatta för stölder mm)
- Åklagare/Polisen lägger ner brottmål alltför lättvindigt.
- Kameraövervakning, lås och belysning.
- Hade inbrott i verkstaden Aug. Tog motorsåg, röjsåg, bensin, diesel, verktyg.
- Inga poliser när man behöver dem.
- För många personer i kommunen från östländer, som inte kan skilja på mitt och ditt.
- För låga straff för brottslingar. Rent för många utlänningar.
- Alltid låsa/larma. Alltid köra in och låsa traktorer mm. Oro för stöld. Gamla fungerande maskiner = dålig ersättning från försäkringsbolag.
- Borde vara helt fritt med kameraövervakning på och i anslutning till ens egna fastigheter.
- Tråkig utveckling: ständigt är det något som stjäls hos mig. Framst diesel från maskiner, men även annat som jag lämnat ute. INTE LÖNT att anmäla till polis och försäkringsbolag. Polisen frågar inte efter att komma och gör inget. Höga självrisker på försäkring, så allt måste vi själva stå för när "våra hjärtan öppnas".
- Har en stor ilsken hund. Har ej haft något inbrott än !!!
- Vi har återkommande besök av tjuvar på fastigheten. Vi har haft inbrott i bostadshuset, kontoret, medan vi sov på ovanvåning. det är utländska ligor, tack vare dessa öppna gränser.
- Rör mig inte ute på kvällar och nätter i samhället. Gäller även mina barn. Är mycket mer otrygg sen alla invandrare kom.
- Dieselstöld för 10 år sedan
- Ca 10 inbrott eller inbrottsförsök de senaste 10 åren. Bara i företaget, inget i bostaden. Dieseltank i betongbehållare, 3 linjedetektorer, DNA-märkning mm.
- Smart DNA

- Sverige är snart ett laglöst land. Domstolarna och lagarna är sanslöst dåliga. Politiker belönar kriminella och de som gör fel, medan de som sköter sig får stanna hemma. Det börjar redan i förskolan. Den ungen som är dum och puttar ner andra från klätterställningen blir som en kung. De andra barnen vågar inte leka där mer.
- Lås överallt. Tre larm installerat i företaget. Nyligen blivit bestulen på en åkgräsklippare. Fick ingen ersättning från försäkring.
- Medför ökade kostnader i form av lås, larm och belysning
- Brottsförebyggande åtgärder är nödvändiga och blir samtidigt en belastning för företaget genom kostnader, tidsåtgång för att låsa och låsa upp. Begränsar rationaliteten i verksamheten.
- För mycket arbetare från andra länder som inte känner till vad som är ditt eller mitt när dom söker jobb eller låtsas söka jobb bara för att rekognosera . Jag upplever att 80% av "gästarbetare" är tjuvpack (inte min åsikt/pc)
- Stölder hos grannar problem
- Fler haft inbrott är ej roligt
- Polisen tar tjuvar av tex rostfria maskiner. De släpps igen och fortsätter stjäla nästa dag. Poliserna och företagarna känner maktlöshet. Det finns ett glapp i lagen. Jag förstår varför poliser säger upp sig och byter jobb.
- Har inte blivit utsatt för t ex stöld på gården, men oro för det har ökat mycket.
- Tråkigt att folk inte vad som är mitt o ditt.
- Dieselstölder ett 10 tal gånger
- DNA-märkning av maskiner och liknande
- Vi hade inbrott i huset 2010. efter det installerades larm i huset. numera är huset alltid larmet, och nattetid är skalskyddet på.
- När man läser media och lyssnar på tv blir man förskräckt. Flatare myndigheter än i Sverige får man leta efter.
- Har fem stora hundar som har vakten
- Förekommer ej
- Dieselstölder + motorsåg + åkgräsklippare polisen har inte tid och skulle polisen komma ut då passar dom gärna på att snoka i anmälarens brister o problem.
- Vi har hittills inte blivit drabbade men jag har förstätt att inbrott etc. har ökat! vi har mera bevakning i staden
- Tar mycket tid och kostar pengar att försöka förebygga brott.
- Inbrott ökar, dieselstölder ökar, nedskräpning ökar
- Det är en hindrande faktor för att våga satsa
- För lite poliser
- Har haft 3 st inbrott som har blivit nedlagda utan åtgärd. Man kör hemifrån med stor oro att någon ska göra nya inbrott. Har ringt polisen flera gånger om olika saker men dom kommer inte. Polisen är ett skämt för oss på landsbygden.
- Ett bra hjälpmedel är ytterbelysning så det är upplyst runt uthus det avskräcker tjuvar.
- Har ej blivit utsatt för brott men känner ständig oro för att bli utsatt.
- För låga straff, utvisning ur landet
- Dieselstölder, verktygsstölder och stöld av utrustning har ökat enormt sedan vi startade. vi har pga detta valt att inte ha någon dieseltank på gården samt att lås på samtliga utrymmen där verktyg/utrustning förvaras.
- Larm och DNA märkning
- Rabatt på vägbommar

- Den ökande brottsligheten känns jobbig. Vi är "ännu" inte direkt drabbade men det känns bara som en tidsfråga. Man försöker låsa om eller låsa fast i stort sett allting. Man vågar inte ha dieselolja på farmartanken osv Allt som oftast syns obekanta skåpbilar i området, inte så sällan.
- Någon stöld vilket är trist. Tror att brottsligheten har ökat något i kommunen.
- Det är fysiskt ansträngande och äckligt att behöva rensa upp efter sopor som folk slänger i skogen.
- Det kommer utländska ligor och stjal maskiner och verktyg och diesel.
- Tjuvjakt förekommer
- Dieselstöld har förekommit och blivit av med skruvdelar på maskiner
- Det är "myndighetsövergreppen" jag definierar som "brottslighet" i övrigt inga problem alls.
- Bostadsinbrott 2012, dock inget som påverkat företaget
- Tillsatt strängare straff och skärpta lagar samt fler poliser med större befogenhet så kanske brottsligheten minskar
- Brottsligheten har tagit över i samhälle och landsbygd
- Brottsligheten har tagit över samhället
- Inbrott i närliggande fastigheter
- Ledande fråga. Obehagligt.
- Vid inbrott totalt ointresse från polisen. åker inte ens ut efter anmälan, alltid 100% ouppklarat endast statistikanmälan av inbrotten.
- Brottsligheten har blivit förfärlig. Som äldre kvinna får man vara mer observant. Har sett en låsbar container på min skogsmark, som jag ..... har redskap i.
- Har haft inbrott för några år sedan, avbröts av larm som sedan har uppdaterats med kameraövervakning mm. Värdet av stulna föremål: några få tusen kr (4-5000)
- Vet ej om brottsligheten har ökat!
- Under en 10-års period 3st inbrott i en-två maskinhallar ingen åtgärd från polis.
- Har haft sex (6) inbrott i maskinhall och förråd med allt större ingrepp i byggnaderna efter tidigare åtgärder för att minska möjligheten för inbrott.
- Den ökade brottsligheten och avsaknaden av polis är en ständig källa till oro
- Invandrarelaterad. storstad
- Brottsligheten är ett oerhört stort problem. mord, smuggling, narkotikahandel, fyrhjulingar osv. har gjort att hela området måste stängas av och bl. a förses med grindar. Skandal hur myndigheter/polis hanterar situationen.
- Har inte märkt något - Har haft tur
- 2 inbrott stölder 1 skadegörelse
- Har inte upplevt några problem med brottslighet
- Balter och Polacker mm
- Svensk skogsbruk bedrar genom att antasta utländsk arbetskraft, som står för att dryga ut en dålig lön.
- Lås och bom
- Eftersom ingen bor permanent på gården är det fritt fram för inbrott. Vi har haft ca 15, som regel minst en gång per år.

Nr 39 Vad är för dig, den absolut viktigaste frågan, för att kunna se en framtid för ditt företagande?
Det är om hur länge till ko-besättning upp till 20 mjölkkor kommer att finnas kvar i Sverige. Hur länge till gårdar under 15 ha kommer att bedrivas.
Lönsamhet
Har gått i pension, säljer gräs bara till mjölk/häst ensilage
Näringen måste gå från att vara ett särintresse till ett riksintresse
Enklare att hitta/ta hjälp vid arbetstoppar.
Priserna på jordbrukets produkter är för låga. Regler och bestämmelser om djurhållning och växtodling är fantiserade ihop av stadsbor och saknar verklighetsanknytning. Vilddjur=vildsvin - dovhjortar-lodjur och skövlarsniglar, hindrar normal växtodling och djurhållning! När jag köpte jordbruksfastigheten 1961 kunde jag inte föreställa mig att förhållandena för jordbruket skulle bli så usla. Stora arealer jordbruksmark här på Hallandsåsen är borta - obrukade-igenväxta med träd och buskar. Vilken dålig utveckling det har varit under dessa 56 år.
Att alltid tro att jag kan bli bättre.
Arbetskraften!!
Inga sjukdomar
En bra efterträdare inom familjen.
Vid 37 års ålder är det inte bra jordbruk.
Skatteregler för företagare måste ändras beträffande: antal uppgifter som skall redovisas!!, procentsatser för skatt, antal deklarationer som ska lämnas in! - Det måste bli tillåtet att sälja egna produkten på gården (vin). - Antalet myndigheter som ska kontrollera verksamheten MÅSTE MINSKA! - Arbetslagstiftningen måste ändras så att det blir ekonomiskt möjligt att anställa! - Sjuk- och arbetslöfsförsäkringar mm för företagare måste bli lika som för alla andra anställda!
Hälsan . Stopp för hästgårdar - lägger beslag på odlingsmark.
Mindre byråkrati. Mer betalt för produkterna.
Bättre betalt för grödorna
Att konsumenter fortsätter att handla svenskt, närproducerat
Att få betalt för köttet som man säljer.
Att konsumenterna har tillräckligt med pengar för att köpa närodlat produkter av hög kvalitet och ej bara lågprisvaror från utlandet.
Fler kunder
Att ta över förälders nötköttproduktion. Ha en anställd.
En yngre kraft som vill ta över
Ökad lönsamhet. Bättre betalt för produkter.
Pensionering
Kommun mm ej så byråkratiska som de är nu.
Bättre och jämnare pris på min produkt
Att förädlingsindustrin i Båstads kommun får lättare att etablera sig här. Det tar för lång tid att kunna anvisa lämplig mark till ovanstående.
Tillgång på jordbruksmark.
God Lönsamhet

Fortsatt hög efterfrågan på skogsprodukter
Sveriges ekonomi
Att jag får fortsätta vara frisk och uppleva arbetsglädje
Att ridskolorna får kommunalt stöd
På grund av vår ålder kan vi nog bara hänga med.
Ekonomiska möjligheter att bygga för en utökad dikoproduktion, med uppfödning av egna slaktdjur som kan säljas lokalt. Exempelvis köttlådor. Då kan man även tänka sig att det finns möjligheter till andra grenar: entreprenad-körningar t e x, till andra lantbrukare eftersom man skulle kunna "vara hemma" på heltid.
Minskad byråkrati
Se till att ägandet/ brukandet inte naggas i kanten. Begränsa att alla typer av särintresse i samhället inte lägger hinder i vägen för mitt företag.
Att man slutar särbehandla lantbruksföretag. Vi har inte kunnat få Almi-finansiering i vårt lantbruksföretag,..... Vi fick besked rakt på att Almi finansierar inte rena lantbruksföretag även om det vi sökte pengar för innebar förädling,..... Banker överlag måste få incitament att ändra sin syn på återbetalningsförmåga kontra värde i fastighet mm. Att livsmedelsstrategin inte förblir en papperstiger.
Bättre ekonomi så att jag kan leva på mitt lantbruk.
Lagstiftning.
Bättre lönsamhet, istället för att vara beroende av EU-bidrag.
Mitt företag kommer att slukas, när kommunen börjar bygga på marken inom nåt år.
Att politikerna inser att vi måste höja självförsörjningsgraden till minst det dubbla. Att vi inser att den inslagna vägen är helt ohållbar= de högeffektiva storjordbruken förbrukar upp till 10 ggr mer energi än de producerar, vilket är en omöjlig ekvation på sikt.
Att jag får behålla hälsan!!
Att jag får vara frisk!
Att kunderna väljer mina produkter.
Lönsamheten att hålla köttproduktion som ger öppna landskap.
En bra pension.
Varför svenska jordbruket har de tyngsta lagarna och dyraste inköpsmedel jämfört med många EU-länder?!
Att kommuner, landsting och konsumenter köper maten som vi producerar och politikerna satt upp regler för.
Bättre lönsamhet.
Regelförenklingar. Mindre byråkrati. Mindre och enklare kontroller från myndigheter som är verklighetsanpassade.
Att inte spannmål betraktas som en bulkvara med ett så lågt pris som möjligt.
Professionalisering av yrket beridare i Sverige, i allt från utbildning till arbetsplatser. Det går att utbilda beridare i en organiserad form. För dagen är det en ren slump och individens egen insats, förmåga som betyder allt. Titta på t. ex Tyskland.
En starkare ekonomi.
Finns ingen framtid för ett litet jordbruk. Jag håller på några år till, sen blir det försäljning.

Mitt företag är för litet. En efterträdare kan kanske skapa deltid tillsammans med annan inkomst. Ev. utveckla amko-verksamhet eller hästverksamhet. Ekonomibygnader kan anpassas. Mycket bra bostad.
Att få lönsamhet.
Att politikerna ser den gröna näringen som en tillgång för vår region, då turisterna kommer hit till Bjärehalvön p g a den vackra naturen. Växer allt igen har vi ingen levande landsbygd.
Lönsamheten.
Min verksamhet är liten. Jag är inte särskilt engagerad.
Bättre lönsamhet i växtodlingen
Lönsamhet
Efterfrågan på skogsprodukter. Att jag har god hälsa /fysik.
Rikspolitiken når ej utanför tätbebyggelser och storstäder.
Bra lönsamhet
Lönsamheten.
Lönsamhet och mindre krångel
Att byråkratin förenklas kopplat till statliga myndigheter och kommunen.
Att man är frisk och håller sig informerad mot omgivningen.
Bättre lönsamhet
Bättre betalt för varorna.
För småskaligt, traditionellt lantbruk finns ingen framtid.
Det får köparen bestämma.
Samarbete i marknadsföringen av lokala produkter i specialnäringsområden som struts.
Långsiktiga beslut av politiker på alla nivåer.
Att det svenska lantbruket är någonting värt. Att få bättre betalt för våra produkter. Slippa allt pappersarbete och alla som försöker utrota det svenska lantbruket.
Som entreprenör i en "annan" verksamhet kombinera entreprenör/anställning.
Tro på sig själv.
Lönsamhet. God hälsa.
Att ha god hälsa och ekonomi
Lägre skatter
Min hälsa
Konstruktiv skogsvårdspolitik. Vettig prisutveckling på virke, massaved och bränsleved.
Uppskattning av bönder.
Hälsa.
Min egen hälsa
Att min hälsa förbättras.
Politiska beslut som gynnar företagande.
Att känna att man gör något meningsfullt och motiverar sig själv
Ekonomisk hållbarhet.
Ökad lönsamhet inom växtodlingen. Hösten 2017 är avkastningen bra, men oroväckande låga priser på avsalu spannmål.
Bra IT infrastruktur.

Hur jag på ett enkelt och bra sätt skall kunna avveckla mitt företag!
Relevant regelverk som är skrivet av en person med insikt om konsekvenserna. T.ex. "grön mark"-krav 60%. Spannmålsstubb skall ligga orörd till 20:e okt. Detta genererar att ogräs och gräsogräs sprider frö och växer till, vilket genererar mer kemisk ogräsbekämpning senare. Om Glyphosat-behandling utförs först 20 okt behöver man använda dubbel dos, eftersom tillväxten i ogräset är liten, så sent. Detta är bara ett exempel av kontraproduktiva regler.
Att slippa ifrån EU.
Behöver snabb personal som orkar i varm temp. i växthuset.
Att det går ihop ekonomiskt och att man får vara frisk.
Bättre prisutveckling på sålda grödor.
Bättre betalt för produkterna.
Småskaligheten måste främjas
Snart pensionär, men funderar ändå på att satsa på turistnäringen. Svårighet med att få andra markägare att acceptera turismen (kanske ?)
Fortsatt arrendeavtal, men blivit uppsagd av jordägaren.
Lönsamheten måste bli betydligt BÄTTRE!
Mindre byråkrati.
För att få yngre att satsa behövs bättre ekonomi.
.....(hälsoproblem hos närmaste)..... Mitt företagandes framtid är inte den viktigaste frågan. Jag försöker hålla näsan över vattenytan.
Grossister måste lära sig att betala för småskalighet. Konsumenten vill att landsbygden ska vara levande i framtiden. Då måste det löna sig att vara småskalig. Detta har inte bankerna alls fattat ännu.
Arrendepriser på en vettig nivå. Att "få lov" att tjäna pengar.
Att kunna rekrytera personal med rätt kompetens och driv.
Hålla landsbygden levande.
Lönsamhet
Bra mjölkpris
Ingen. Lönsamhet noll.
Jag pensioneras nästa år.
lönsamhet
Att lantbruket får större del av priset i butik.
Nästa generation
Tillgång till samma växtskyddsmedel som övriga länder i EU
Vara frisk och hel i kroppen
Att samhället värnar om utvecklingen av det svenska lantbruket/gröna näringarna.
Att det finns fungerande jordbruksföretag i grannskapet
Brottsligheten
Bättre kemikalier så man kan odla produkter som lever upp till kundernas krav.
Att vi får betalt för våra produkter. Att räntan håller sig på låg nivå.
Näringspolitik.
Tid! Som ålderspensionär om 3 år har jag förhoppningsvis mer tid att utveckla verksamheten.

Bättre lönsamhet.
Lönsamhet, effektiviserande
Teknikutveckling.
God lönsamhet.
Att ekologiskt och hållbart jordbruk hamnar i fokus hos konsumenter och att vi utökar gårdsförsäljningen av kött.
Kompetens
Att få betalt för det vi producerar.
Jag är pensionär: 70 år. Viktigast att jag är frisk till dess att generationsskifte kan ske om ca 2 år.
En positiv syn på svenskt lantbruk från myndigheter och politiker.
Att bibehålla hälsa och orka med arbetet.
Enbart fritidsjordbrukare. Viktigt med andra sysselsättningsalternativ i närheten.
Att politiker och samhället vaknar. Debatten om miljön och jordbruket är väldigt vinklat mot oss. Jordbruket kan lösa många miljöproblem för samhället, men då måste vi få erkännande för våra insatser.
Lönsamheten - MATEN MÅSTE KOSTA PENGAR. Att jag som producent ska ha makten över min produkt. Inte mellanledet dvs affärskedjorna. Det är producenterna som ska synas och framhävas i samhället, inte mellanledet. Att samhället informeras om hur rent och bra vårt lantbruk och odlingen är , inte bara EKO. Finns alldeles för många som vill och ska tjäna pengar på oss som är nederst i ledet. Byråkrater och kontroller.
Lönsamhet. Trivsel.
Investeringskontot som fanns förr, man kunde lägga undan oskattade pengar upp till 10 år, skulle finnas kvar. Dessa långa avskrivningar som man får ta för att kunna bygga maskinhallar etc. 20 -25 år gör nog många tveksamma till att våga ta "steget"
Bättre lönsamhet i skogsbruket. Bättre avsättning och högre priser på timmer från ädellövskog.
Bättre lönsamhet. Mindre papper. Bättre förståelse från landets regim.
I en tid med volatila priser inom de produktionsgrenar, där jag är verksam, är det viktigt med konkurrensneutralitet dvs likartade regler beträffande miljö- och djuromsorg. Priserna för det vi producerar sätts på en global marknad och för ett litet "jordbruksland" som Sverige är det viktigt med det som anförts ovan.
Rika människor. Bra väder.
Ett lyckat generationsskifte.
Glädjen till livet
Mindre byråkrati
Att få tillräckligt betalt för spannmålen
Mindre byråkrati
Att få bort byråkrater och parasiter som bara trakasserar jord- och skogsbrukare
Lönsamt företagande
Mindre regler och inskränkningar på verksamheten från statliga myndigheter och kommun.
Att EU-bidrag i olika former fortsätter att utgå även till gårdar med liten areal. Att slakteri-organisationen med tillhörande transporter även fortsättningsvis kan betjäna mindre gårdar utan för stora kostnader, kostnadstillägg.
Vara alert. God hälsa.

Att konsumenterna ser mervärdet i svenska livsmedel och ger oss en skälig ersättning för vårt arbete att producera detta.
Lönsamheten i mjölkproduktionen, där vi behöver en period av läkande ekonomi samt känna ekonomisk stabilitet från banker, gällande räntor på lån.
Efterfrågan på produkten.
Lönsamheten.
Bra priser och efterfrågan på skog.
Jag är 75 år, tar det lugnt.
Ganska lågt.
Stor Lottovinst!
Att ha möjlighet att satsa framåt.
Lönsamhet
Att folk köper mera svenska produkter.
Pengar
Prisutveckling.
Mindre byråkrati för mitt företag och för samhället i övrigt.
1. Mindre krångel med regler och myndigheter. 2. Bättre betalt för försålda produkter. 3. Grossister börja köpa mera i Sverige. Mindre import. 4. Sluta att subventionera EKO-Lantbruket med stora pengar. Jag vill utöka, men alla arrende har EKO-lantbrukarna lagt beslag på.
Lönsamhet.
Bättre lönsamhet.
Att Sveriges politiker ger lantbruket bättre villkor.
Att värdet av svenskproducerat blir större och att vi ska få rätt betalt för våra produkter. Det är där vi kan få lönsamheten vi behöver.
Mindre bördor för lantbruket. Lika villkor som övriga länder.
Svenskmärkningen och att konsumenten väljer svenskproducerad mat.
Vill snart avveckla företagandet. Ålderspensionär nästa år.
Har inget att tillägga, bedriver en passiv verksamhet
Lönsamhet.
Bättre lönsamhet
Lösa generationsväxlingen smidigt
Att få behålla hälsan. Sjukdom eller skada skulle få mig att tappa glädjen i mitt företagande. Jag är nog en perfektionist och har svårt att se att någon annan skulle kunna göra mitt jobb lika bra.
Bättre lönsamhet
Vingårdsförsäljning!
EU-bidrag
Att politiker och konsumenter värnar om den svenska maten och svenska mervärden
1. Att byråkrati, kontroller och avgifter minskar. LITA PÅ PRODUCENTEN. Öka inte kontrollbehov från myndigheter. T.ex. nu vattenprov 4 ggr/ år !?!! Kontrollera mer sällan vi som sköter oss och ge oss lägre avgifter. De som inte sköter sig ska betala mer och bli kontrollerade ofta. 2. För dyrt och krångligt med anställda - svårt att bli av med dem OM det inte fungerar -> detta gör att vi inte anställer så många som vi hade kunnat -> det är TRIST med ett företag som går lysande !!

Det är straffbart att falskanmäla brandkår, polis och ambulans, men djurskyddet där får det anmälas anonymt. Det öppnar portarna på vid gavel till missbruk ..... markkrånare, bondehatare, maktberusade och övernitiska tjänstemän, WC-utsläppare i kornas dricksvattenbäck, militanta vegetarianer, hämndlystna ryttare som ej fått rida i klövervallen. ....
Att landskapet hålls öppet med betande djur.
Pengar.
Vi producerar svenskt kött - nöt. Där djuren går ute fritt. viktigt!! Det är bra kött med mkt OMEGA 3 i . Till skillnad från all skriverier med faran för att äta rött kött, så våga äta nyttigt svenskt bra kött!
Att kommun alternativt Söderåsens Miljöförbund entledigar sina
Att mindre lantbrukare i omgivningen får bra betalt för sina produkter och vill satsa.
Att köttproduktionen och spannmålen behåller eller ökar nuvarande prisnivå.
Minskade skatter och arbetsgivaravgifter.
Min ålder.
Bra priser på produkter. Att konsumenter i Sverige börjar begripa att de ska köpa svenskt.
En lönsamhet som rättfärdigar den tid jag lägger.
Att brottsligheten begränsas
Egen lust.
Generösare jordbrukspolitik
Att känna att jag har möjlighet att påverka och styra mitt företag mot nya mål och kunna få rimlig ersättning för min arbetsinsats.
Att man mår bra och kan leva och utveckla företaget och kunna ha en stabil ekonomi.
Framöver kommer jag att avveckla mitt eget lantbrukande och arrendera ut marken. Är månskensbonde .....och det har varit roligt att testa själv, men mitt "vanliga" tar mycket tid. Senaste tre åren har jag tillfört (<i>ett antal hundra tusen</i>) från privata pengar för att hålla igång det. Har även en för liten maskinpark och därmed måste jag anlita maskinstationer i för stor utsträckning. Det jag tycker är roligast med lantbrukandet är det praktiska, ...(<i>administrativt arbete annars</i>)..... Men pappersbiten tar nästan mer tid än det praktiska. Bättre att hjälpa lite grannar och arrendatorn med det praktiska framöver.
Vinst i företaget, dvs lön för arbetet.
Vet ej.
Stabilitet i prissättning på potatis
Att jag tjänar pengar och har roligt
Lokalt producerade livsmedel blir mer attraktiva.
Att ha en produkt som fungerar på marknaden.
Lönsamheten i jord- och skogsbruk
Omfördelning av vinsten på produkter från förädling och handel till slutproducenten
Stabil prisbild
Att företagets areal kan öppen hållas och att jag kan bo kvar till död-dagar
Hitta rätt köpare till företaget och pensionera mig.
Möjligheten att tjäna pengar på fina produkter. Vi odlar frukt= vi säljer äpplen för 8kr , ICA tar 26 kr våra vänner söderut köper/använder billigare bi-produkter och får ändå sälja i Sverige . Det får inte vi! ICA, Axfood, COOP har snart fått död på alla småbrukare.

Lönsamhet - mjölkpriset dykt några ggr så hårt att viljan att investera ett varv till känns borta. Bättre att utveckla annat. Att det blir verkstad av livsmedelsstrategin, annars är den otroligt skadlig. Produkterna vi säljer följer inflationen. Forskning inte blir mindre och då forskning som vi har nytta av . Att inte närsamhället blir överexklusivt. Bonden platsar inte där exklusiv turism slår ut bonden. Massturism sliter på naturen , men naturvärdena överlever och det gör bonden också. Att familjen drar åt samma håll.
Lönsamhet. Offentliga sektorn ska köpa svenskt kött och inte kött med lägre djurskyddsregler
Lönsamhet. Bättre priser på våra varor!
känna glädje i arbetet samt lönsamhet!
Lönsamheten i företaget. Att vi som producerar svenska kvalitetsråvaror ska få betalt för det jobbet och de extra insatser vi gör i vår produktion för miljön jämfört med andra länder. Det måste få synas på prislappen, annars ska vi ha samma miljöregler som i resten av EU.
Lönsamhet
Aatt svenskarna odlar bra mat och att svenskarna köper svensk mat . Att man minskar importen.
Att intresset för att hålla gamla svenska allmogeraser vid liv håller i sig.
Skall sluta
Att vildsvinen försvinner
Bra betalt för produkterna vi producerar
Att få ha hälsan. Att få bättre betalt för levererade produkter
Bättre betalt
Jag är 81 år och fortsätter några år till
Mindre pappersarbete och styrning från EU
Att Ängelholms flygplats läggs ned , samt bullerskydd eller dylikt anordnas för E6 över Hallandsåsen. Turistflygstråket över Hallandsåsen flyttas ut över havet (västerut).
God hälsa
Att slakterierna ser..... (<i>oläsligt</i>).. med ett större styckningsutbyte på de slaktkroppar de styckar , vilket ger de betydligt större ekonomisk vinst.
Lönsamhet. Tillgång till markfinansiering
Lönsamhet
Att det är lönsamhet i branschen och att byråkratin och pappersarbetet minskar.
Att få behålla hälsan
Att avståndet mellan näringsidkare och myndigheter minskar. Myndighetspersoner söker fel - att bistå och medverka verkar inte ingå i deras värld.
Att på något sätt kunna påverka ersättningen för sina produkter.
Odlingsmöjligheten. Lönsamheten.
Investering i mark, byggnader och maskiner och en produktion av grönsaker på friland
Det är lönsamheten, rationaliseringstrycket. Att man tar bort avgifter, när myndighetspersoner hälsar på i verksamheten . Dieselskatt kunde vara lika inom EU.
Frågan hör inte riktigt hit - men vår verksamhet ligger..... på två sidor av vägen. Det är stan, hagar etc. och på andra sidan vägen ridhus och hagar , vilket innebär ständig trafik av hästar och människor över denna 70-väg.....
Klara regler.

Rekrytering av ny personal. Finansiering av nya investeringar. Brist på kompetens i mathantverk + bred lantbruksvana.
Miljöavgifterna behöver sänkas. Alla nya krav tar energin.
Hälsan.
Mindre regelkrångel. Mer respekt för den insats vi gör för miljö- och kulturlandskap. Ta bort stämpeln att jordbruk ger miljöfarlig verksamhet.
Att vi får sätta priset på våra produkter. Grossister och handeln är så starka att de kan sätta priset på våra produkter. Vi kan inte sälja direkt mot kund.
Att inte urholka äganderätten med inskränkningar.
Minskad byråkrati.
Bättre lönsamhet, mindre byråkrati, mindre reglerat.
Att köpa mer mark, så jag kan utveckla mitt företag. Att träffa konsumenter /kockar, för att veta hur de vill ha lammkött/griskött. Hur de tänker och ser på det.
Att Länsstyrelse, kommunala miljö- byggnads- avd., djuromsorgstjänstemän (<i>oläsligt</i>) börjar arbeta för landsbygden. Inte bara leta upp regelverk som skapar sysselsättning för sig själva.
Lönsamheten.
Tycka det är roligt.
Ekonomi.
God lönsamhet.
Hälsa. Miljö. Att folk äter nyttiga, ekologiska groddar.
Lika villkor. Bra lönsamhet
Att vi alla lever på samma plan, när det gäller lönsamhet. Alla andra kan ta betalt, men att producera MAT ÄR INGENTING VÄRT!
EU- subventioner på åkermark.
Stabila avräkningspriser.
Att på riksnivå få ut till allmänheten, hur viktigt svenskt lantbruk är för Sverige.
Att man har lust, hälsa och skälig inkomst.
Någon som vill överta gården.
Att jag får vara frisk och rask, så jag kan fortsätta med mitt drömjobb och djuren så länge som möjligt. Är idag 66 år.
Bättre lönsamhet.
Fungerande internetuppkoppling av fiber.
Brukarens ålder.
Som nötköttsproducent, när man en förhoppning om att det ska komma ett förbud mot att importera kött ifrån länder, där djuren lever under förhållanden som inte på långa vägar skulle godkännas i Sverige, samt att mycket importkött är från länder där man frikostigt använder antibiotika . Båda ovanstående är fullständigt galet och helt obegripligt att det är okej.
Att det fortsatt är stor efterfrågan på produkter från skogen.
Lönsamhet.
God hälsa och ork?
Att råvarupriset stiger t ex massavedspriset är ju alldeles för lågt!
Att det går i arv till mina barn.
Att barn och barnbarn fortsätter att engagera sig som idag.

Fler kunder.
Jag är 77 år i år. Har arrenderat ut jordbruket sen år 2000, har skogen kvar . Hyr ut bostad och lokaler. Inga barn vill ta över, alla har bra jobb. Min hustru och jag trivs bra som vi har det.
Finns ingen.
God lönsamhet.
Klimatet.
Att få avtal med köparen, som löper minimum över en säsong helst flera.
Lönsamhet.
Att vi får vår äganderätt oinskränkt. Att inte turism och upplevelseföretag kan etablera sig utan ägarens tillåtelse på marken. Att myndigheter och allmänhet har förståelse för vikten av skogsproduktion.
Som pensionär sedan flera år har jag ganska kort framförhållning.
Min huvudsakliga sysselsättning är att vara pensionär samt att bedriva konsultverksamhet (.....).....Skogen är en penningplacering samt fritidsintresse!
Att få en dräglig bra pension och ett friskt liv . Är ..(allvarligt sjuk)...och går på behandling . Behöver för närvarande mycket hjälp i lantbruket.
Att svenska staten gör som de länder som lyckats ta sig ur samma problemsits som de är i dvs avskedar alla byråkrater och sänker systemskatten med mer än 50%.
Bättre lönsamhet för skogsnäringen för att kunna ha råd att nyplantera och anlita utomstående hjälp till gallring och skötsel av skogen, för underhåll av ekonomibyggnader och nyinvesteringar.
Att jag håller mig frisk.
Fortsatt goda förutsättningar för skogsbruket. Inga fler regleringar och hinder för småskaliga skogsbrukare . Vedeldning hos hushållen får fortsätta som vanligt.
Att få mer tid till företaget, då det är en bisyssla.
Att jag har hälsan och kan fortsätta.
Att jag har hälsan och kan fortsätta.
Miljö, skog, vatten.
Att jag blir 20 år yngre!
God hälsa.
Jag är 91½ år har sett en hel del av Sverige . Är född i byn och fått bygga ett litet hus som smälter fint in i naturen. Mina morföräldrar köpte den gården i slutet av 1800-talet. .... . Utveckling - det som oroar mig en del är att byn blir tätort.
Äganderätten av skog.
Beskattning av inkomst från företaget.... (?..-) storm (t ex Gudrun).
Den viktigaste frågan för mig är: varför får vi sämre belöning än övriga Europa, trots att vi har hårdare regler i Sverige? Vi får inte använda vissa medel för bekämpning här, men i andra EU-länder använder mycket högre doser.
Mindre papperskrångel.
Att skogen får stå kvar.
Att ha kontroll över sitt ägande, samt goda relationer till dem som bär upp min verksamhet (arrendator, hyresgäst, skogsbolag, m.fl.).
Större möjlighet till att själv bestämma.
Lönsamhet. Politisk vilja att utveckla på landsbygden.

Att skogen får vara i fred.
Att någon/några av mina barn kommer att ha intresse att ta över verksamheten med tillräckligt engagemang för att utveckla den positivt.
Minskad kriminalitet Stabila väderförhållanden.
Att jag får vara frisk.
Att slippa de byråkratiska och näringsinskränkande mot äganderätten inriktade påfund som lurar i den politiska vassen!
Svårt att kunna betala tillräckliga löner för att få duktig personal . Vi borde kunna ligga på samma lönenivå som anställda hantverkare eller anställda anläggare . Så länge våra produkter inte värderas lika högt som deras tjänster, har vi ett problem med att hitta rätt praktisk kompetens . Det handlar inte om att utbilda fler, utan om att vi ska känna att vi har råd att betala bra folk rätt lön. Vill inte vara beroende av bemanningsföretag.
Att branschen utvecklas positivt. Att tillgång finns av kompetenta medarbetare.
Stabil ekonomisk konjunktur?
Jag är pensionär och ser ingen direkt någon ljusare framtid för företaget på grund av storleken på fastigheten.
Inga sjukdomar på skogsplantor och inga stormar.
Mindre skattetryck.
Att inga stormar faller ned skogen. Att inga eldar bränner upp skogen. Att Södra fortsätter med sin hjälp.
Att skatterna sänks.
Mer tid.
Att få behålla hälsan. Kommunens stöd (att få hjälp av arbetslösa).
Bra virkespriser och att myndigheter inte lägger näsan i blöt för ofta.
Företagsbeskattning för enskild firma.
Att inte EU ska bestämma över Sveriges avverkningar.
Att det inte kostar mer än det kostar.
Skatter får inte "döda" företag.
Min egen hälsa.
Ökad lönsamhet.
Min personliga hälsa.
Mitt "företag" är en skogsfastighet som jag tillsammans med min bror, försöker förvalta. Vi är inte beroende av den inkomstmässigt . Däremot skulle jag gärna kunna avsätta mer tid för att kunna förkovra fastigheten / företaget.
Färre byråkrater.
Vad man kan utvinna/ använda träfiber till.
Lönsamhet.
Att jag är frisk och jobbar fysiskt.
Att politikerna ska kunna bestämma och inte hatta fram och tillbaka, så man vet vad man ska rätta sig efter.
Lönsamhet.

För få svenskar inser vikten av en välfungerande landsbygd. Ni ser.....produktion av allt från landsutbildade ungdomar till mat på bordet . Statens beslut fattas i allt för hög grad av folk som är uppväxta i staden.
Mindre byråkrati.
Förbättrad infrastruktur.
Det borde finnas mer ekonomiskt stöd för de som har skogsbruk, till exempel stöd för reparationer / nybyggda skogsvägar.
Att skogen inte blir stormskadad.
Värna ägandet / ingen centralstyrning.
Inga stormar.
Bygga upp mer kapital. Utökad verksamhet i form av förvärv av fler fastigheter.
Vi måste få stopp på stödena, som är betungande så väl ekonomiskt som rent psykiskt. Man tappar drivet under en tid.
Följa växtligheten.
Spetskompetens inom kommunal verksamhet. Saknar vision och helhetssyn - är avgörande för kommunens överlevnad på sikt.
God fortsatt avsättning / efterfrågan av produkterna.
Att inte miljörörelserna får för stort inflytande på skogsnäringen, dessutom behövs ny regering.
Att skogsnäringen blir likställd med lantbruk! EU-bidrag ska utgå till den som har mossmark, våtmark inom sina ägor . Får inte dika ! Vattnet rinner med bäckar rakt ut i havet. Till vilken nytta. Våtmarken ses som viktig för naturvärden- belöna den liksom man gör med öppna landskap / gårdsgårdar /lantbruket i stort eller låt alla näringar bära sig själv . Idag är skogsägarna ensamma som får bära naturvärden för Sveriges miljö- och naturvärde.
Lagstiftning och beskattningsregler. Marknaden för skogsprodukter.
Att politiker och myndigheter håller fingrarna i styr . Nuvarande situation där miljöpartister och kommunister kör socialdemokraterna framför sig är ohållbar! Rimlig beskattning som skapar framtidstro!
Hälsan.
Chefsutbildning - jag är en usel chef för inga anställda gör det jag ber dem om.
Frihet utan inblandning av myndigheter som sätter käppar i hjulen , t.ex naturvård, avloppsfrågor från kommun, inskränkning av jordbruksareal på grund av att skogen växer ut över jordbruksmark och sen får vi ej avverka träden för Skogsvårdsstyrelsen (ridåträd, bokskog).
Besked från kommun och Länsstyrelsen för att kunna bygga ut verksamheten. De förhalar beslut och tröttar ut oss.
Min egen energi och glädje för arbetet.
Att man fortsatt får äga sin egen skog.
Lönsamhet. Inga fler byråkrater eller föreskrifter i skogen. Avsättningsmöjligheter.
Ökad efterfrågan på trä, fiber och massaprodukter.
Bättre kommunalt engagemang. Bättre infrastruktur.
Bättre virkespriser.
Politisk stabilitet.
Att vara frisk, kry och stark.
Bra näringslivs- och skattepolitik på riksnivå. Att stabilitet råder i världsekonomin.

Hälsan, då jag gått i pension.
Mindre krångel, byråkrati och dubbelmoral hos stat och kommun. Att inte se företagande som något problem, utan som en tillgång för samhället.
Reinkarnation!
Är pensionär.
Prisbilden på skogsprodukterna. Att myndigheterna styr för hårt hur vi som lantbrukare skall driva vår fastighet.
Att lönsamheten bibehålls.
Bättre bonitet.
Förenklad lagstiftning/minskad byråkrati för oss som bedriver skogs- och lantbruk på deltid.
Virkespriserna.
Lönsamhet och tillgång till kompetent personal.
Är delägare i en liten familjegård med skog och vill gärna att nästa generation kan ta över och sköta om den. Vi syskon som äger den och hoppas att gården bevaras och blir till glädje för kommande generationer.
Virkespriset då min verksamhet är skogsbruk.
Ökad lönsamhet.

Nr 40. Vilka idéer har du för utveckling av ditt företag - din bransch- din omgivande närhet- din kommun, med utgångspunkt i ditt företagande i gröna näringen?
- Effektivisering och produktutveckling inom rådande bransch, - Diversifiering : utveckla ny produktlinje med anknytning till gröna näringen, -
- Kommunen tillhandahåller arbetskraft som kan "avropas" per säsong. - Att deklarerat företag måste bli enklare! - Regler för bokslut, bokföring och redovisning måste bli enklare för små företag. - Små företag har idag inte råd att miljöcertifiera sig
1) får välja anställd i utländer. 2) för lättare anställt från utländer genom Migrationsverket. Höja pris för produkter.
Anställa en chef eller lägga ner
Anställningar
Använda 4 dammar för fiske och kräftor
Att begränsningarna i äganderätten inte blir för hårt reglerade av stat och kommun.
Att bli stöttad av myndighet - ej motarbetad.
Att få vara ifred och få arbetsro från tjuvar, falskanmälare
Att hålla landskapet öppet.
Att Internet via fiber blir tillgängligt på landsbygden.
Att kommun, landsting och stat köper in det som kan produceras lokalt. Sveriges bönder använder minsta möjliga mängd antibiotika/medicin och besprutar inte grödor i onödan. Varför serveras det importerad mat på boende, skolor och sjukhus? Det är en samhällsfråga som rör pris, kvalitet och arbetstillfälle. Mitt företagande hade blivit enklare med kontrakt att leverera produkter till kommun, landsting och stat.
Att kommunen satsar mer på hästverksamheten, med ridstigar och ridcentra.
Att man ska kunna samverka bättre på Bjäre för lokalt producerade livsmedel. Att ta lärdom av Österlen och Jämtland som verkligen profilerat sig inom småskalig livsmedelsproduktion och besökare lockas dit av mångfalden. Något som saknas på Bjäre, då vi inte marknadsför regionen utifrån vad det finns för lokala livsmedelsproducenter.
Att stoppa handel med mark och jordbruksfastigheter för utomstående att ha som pengaplacering och sommarboende. De drar upp priserna. En del lägger vantarna på hela byar och får en otrolig makt. Lösa arrenden bidrar till igenväxning och osämja.
Att utnyttja det småskaliga i någon form av gårdsbutik med ekologiskt och närproducerat utbud, kanske i kombination med traditionell/historisk arbetsteknik
att utöka arealen
Avskaffa Söderåsens miljö.
Bedriver skogsbruk där såväl barrskog som lövskog är viktigt för att få en levande skog.

Behålla familjelantbruk i mindre skala och inte den stordrift som nu är pågående . Varken humanitärt eller djurvänligt . Namn på en ko , gris är bättre: när vi startade hade alla djuren namn.
Boende på gård med aktiviteter i närområdet. Turridning, cykling, vandring, golf, paddling, kräftfiske mm
Bredda verksamheten med verksamhet som helt eller delvis ger bättre utnyttjande av befintliga byggnader och mer eller mindre vidareförädlade befintliga produkter
Bromsas helt av regler!
Bygga en ekoby för urban turism
Bygga en hästanläggning med ridbana inomhus.
Bygga ut spannmålslagring
Byråkratin tar musten ur en. Det finns nog ingen framtid för små lantbruk.
De idéer som finns har definitivt motarbetats inom kommunen. IT frågan är bara ett ur fråga inte . exempel på en kommunledning som inte förstått och kör på i gamla spår.
Den helt avgörande frågan för ett bra företagarklimat och en levande landsbygd, är att vi hittar nya bra former för unga företagare (blivande företagare) att komma igång d.v.s. hitta bra finansieringsformer, avsedda för unga företagare. Om bara kapitalstarka kommer fram, har vi snabbt tagit död på landsbygden och unga entusiaster!
Det finns i slutändan 3 köpare i Sverige som täcker 85-90% av marknaden . Ingen vågar eller kan ställa sig upp och göra något. Tidningar, Kalla fakta etc. är beroende av deras annonser. Har inte sett LRF göra något, kommer nog inte göra något , men våra "supermarkets" har en högsta marginal på frukt/grönt och ..... produkter.
Det finns mycket spännande att göra! Men hela branschen inklusive tillhörande politik måste förändras först. Det måste bli lönsamt att driva alla mindre gårdar.
Det får rulla på som det gör ev. nyplantering av skog.
Det offentliga bör köpa inhemska varor i större utsträckning, samt att de svenska skogarnas resurser bör användas mer vid husbygge och annat. Mer bör satsas på forskning som kan komma den svenska näringen till del.
Det viktiga är närproducerat max 15 mils radie.
Det vore trevligt med närproducerat.
Efterhand kommer jag att sälja fastigheten på Hallandsåsens sydsluttning. Att någon vill utnyttja läget och satsa på vin- eller bärödling.
Ej arrendera. Köp mer mark och skog om tillfälle ges för det kommer inte bli billigare i framtiden. I framtiden kommer markägare sitta på marken, inte handeln som det är idag.
Ekologiskt
En organisation för utbyte av baggar(får).
Enkelt och effektivt
Enskilda vägar får mindre och mindre bidrag. Transporter till och från lantbruk är A och O. Dagens lastbilar och traktorer är stora och tunga. Vägarna borde vara bredare och bättre nu än på 60 - till 90-talet. Nu är det tvärtom. Vägnetet har aldrig varit sämre.
Ett skogsbruk värt att lämna till kommande generation
EU-stödets inriktning på miljöstöd är ganska intressant.
Ev. vinodling
Eventuellt sälja direkt till konsument
Expansion areal <->senare djur, om arealen är så stor att det motiverar detta.

Fler kommuner utveckla distributionshubbar för offentlig upphandling lokalt. Skolledighet sommar och vinter måste kortas ned. Vi producerar alltid 5 dagar alla veckor. Semesterplaneringen är omöjlig. LAS måste ändras. Föräldraledighet med 2 månaders varsel är omöjligt att hantera när semestern skall läggas ut senast 30/1.
Fler produktionsinriktningar, gårdsbutik, öka intäkterna från företaget. Kapa mellanhänderna i livsmedelsproduktionen. Komma närmare konsumenterna - öka förståelsen för jordbruket och varandra. Mer svenska råvaror inom kommun och restaurangbranschen. Högre självförsörjningsgrad.
Fokusera på produktion mer kontakt med kunder/restauranger/ butiker
Fortsätta producera högkvalitativt naturbeteskött. Utveckla samarbetet med lokala hotell.
Färskpotatisbranschen behöver satsa på kvalitet! Det finns överhuvudtaget inget kvalitetstänk bland odlare och handel idag gällande färskpotatis. Det odlas för mycket för tidigt.
Följer skogsvårdsstyrelsens rådgivning
..... liten gård på ca 6 ha . Detta för vårt eget välbefinnande. Lagom stor för några hästar, får och dvärgkanin. Ett sätt att hålla landskapet öppet. Vi trivs med djur o natur. Ca 2,5 ha vall sköts av en granne. Vi har EU-bidraget och köper höet av honom.
För mitt företag specifikt är att arbeta upp minutförsäljning och utveckla grossistkunden
För närvarande inga
För närvarande ser det mörkt ut för hästnäringen.
Företagshemligheter
Förhoppningen är att man kan komma på fler produkter som tar råvaran från skogen istället för den stora användningen av plast i exempelvis textilier och förpackningar
Försäljning av verksamheten pga. pension
Försöker hitta en sidosyssla till (ett ben till att stå på) för att få en tryggare lönsamhet.
Förvalta nuvarande verksamhet och eventuellt förvärva mera skogsmark om den ligger i anslutning till befintlig mark
Globalisering konkurrensutsätta administrationerna i de olika länderna, för att uppnå harmonisering. Spjutspetsutnyttjande av teknik
Gårdsförsäljning
Hade gärna utvecklat, men här vill de flesta köpa billigt kött, oavsett om det är utländskt m.m. så svårt att få igång en bra diskussion.
Har skaffat Dexter-djur för att kunna producera gourmetkött till ett högre pris.
Hoppas att Rönneå, där vi har fiskerätt, blir befriat från gamla olönsamma kraftverk och andra hinder och att laxfisket kommer tillbaka. Tror att vackra Rönneådalen kan bli ett mål för turister. Gamla gårdar som idag står tomma kan bli B & B mm och ett uppsving för en bygd som snart är avfolkad. Dessutom har vi gott om vilt (vildsvin m.fl.). Jägare är välkomna.
Inga särskilda idéer utöver förhoppningen att allmänheten och politiker och massmedia lär sig att uppskatta bönders insatser för ett öppet landskap och därmed förstår hur viktiga de betande djuren är för att landskapet inte ska förbuskas.
Inom ett par år finnes kapacitet för att leverera ved på stock att sälja till andra näringsidkare att processa.
Jag delar med mig av mina erfarenheter till andra i branschen.
jag har i 10 års tid försökt få till en sträcka på 500 m med sänkt hastighet (40) jag har talat med kommunen - utan respons .....

Jag skulle vilja utöka växtodlingen, så man kan leva på jordbruket utan att behöva ha extra jobb som huvudinkomst, men markpriser är farligt höga för att det ska gå.
Jobba mer med digital marknadsföring
Jobba vidare med att producera det där finns marknad för både nationellt och lokalt.
Just nu tar min andra anställning så mycket tid att jag inte hinner jobba aktivt med näringsverksamheten. Hoppas på ändring i framtiden.
Kommer troligen om något år att installera solels-produktion på gården.
Kommer utveckla anläggningsbiten.
Kommunen skulle kunna marknadsföra företagen bättre. Hjälpa till att knyta kontakter till kunder och följa och UTFÖRA pappersarbete hela vägen till affär. De är bra på att sätta igång, men inte slutföra. Det är detta vi behöver hjälp med och är tungt.
Kunskap är A och O beträffande vad du sysslar med. Var proffs!
Lika konkurrensvillkor inom EU-länderna.
Lära mig mer om att ta tillvara markens biologi. Tror att min gård kan ha en framtid i turism/boende. Kanske bygga om gamla ekonomibyggnader till bostäder. Om jag haft mark närmre en stad, tror jag det funnits möjlighet att hyra ut små odlingslotter till tätortsbor.
Med den anställningstrygghet som en anställd har idag, finns det ingen (!) anledning att kämpa på som egen företagare inom lantbruket.
Med mer tid skulle engagemanget öka och därmed motivation att utveckla och förädla.
Med rondeller och vägar och bebyggelse sådana ovanliga platser måste skyddas, ja nästan fredas. De som vill bo i Båstad kommun är välkomna , men bo i samhällen även i höghus där . Åkermarkerna lämpar sig bra som hittills för grönsaksodling av alla de slag . Rätt mycket skog kräver skötsel och avverkning .
Mer mark att odla på och mindre byråkrati.
Mer maskinsamarbete med grannar.
Mer specialodling. Arrendera ut olönsamma fält.
Mer tid
Mera inom fritid och rekreation.
Mera samarbete med andra företagare i samma bransch eller närbesläktade områden och att leta efter nya vägar till konsumenterna.
Mitt företag hjälper till att hålla öppet landskap
Mitt företag kommer att avvecklas när jag slutar. Jordägaren tar över. Kommunen är välvillig till lantbruksnäringen.
Mitt företag påverkas mycket av hur framgångsrika stora multinationella företag som ARLA och Lantmännen är. Att de har ek. resurser att satsa på produktutveckling och följa och anamma nya konsumtionstrender, så att de kan skapa mervärden av våra livsmedelsråvaror. Följer den ekonomiska utvecklingen i ARLA och Lantmännen och deltagar i den demokratiska processen i strategiska frågor och ek. nyckeltal mm. Inte alls intresserad av småskalig livsmedelsproduktion och produktion för en lokal marknad.
Måste bli enklare, och därmed billigare , att klara av alla certifieringar , inspektioner och utbildningar som krävs .Det är väldigt många. (miljö o hälsa, SJV-inspektion , medlem i LRF, IP arbetsmiljö, truckkort, ECO-driving, ekocertifiering . SAM-ansökan, sprutcert., växtpass mm mm)
Möjligen ändra om till mer produktion av hästfoder och kanske några hästboxar till uthyrning stor efterfrågan i mitt område.
Möjlighet att bo på landsbygden

Naturbetesskötsel.
Nytt plantmaterial för skogen, lokala sågverk , mer träbyggnader i kommunen
När kommunernas storkök prioriterar härproducerat, kommer det att öppnas en potential, om man värdesätter detta miljömässigt och ger producenten ekonomisk ersättning för produktens mervärde! Inte minst de eko-producenter i närområdena.
Näreringen måste bli mer affärsmässig! Det traditionella lantbruket behöver nytänk, inspiration och entreprenörskap. Gör man som alla andra blir man som alla andra !
Närproducerade livsmedel till skolor, restauranger.
Närproducerade trävaror, små lokala sågverk att kommunen köper in närproducerade träprodukter
Nätverk för förmedling av livdjur/kalvar. Nätverk för försäljning av kött.
Plantering av gran till julgranar!
Positivare inställning från kommunen. Man ska inte få 5000 kr i böter för att man inte har ett 4 år gammalt intyg på att det är köldmedium i kyltanken!
Ranschdrift: djuren får gå fritt ute
Restprodukter och gödsel från jordbruks- och trädgårdsproduktion till framställning av fossilfria drivmedel och gödselmedel till de gröna näringarna.
Sammankoppla två skogsvägar som möjliggör rundkörning på marken. Detta gynnar både miljö och de tunga lastbilarna/skogsbilarna.
Satsa på lönsamma trädgårdsprodukter
Satsa på turism.
Satsning på snabbväxande skog, som t.ex. poppel och asp.
Vandringsleder, turism, stängselgenomgångar, spångning, Att kunna ta betalt trots allemansrätten.
Jag arrenderar ut åkermark , hyr ut boningshus och maskinhall samt anlitar skogsbolag för skötsel av skogen . Själv administrerar jag detta och jobbar alltså inte på gården . Utvecklingsmässigt är det i nuläget optimalt.
Skogsbruk på tillväxt planterat många plantor efter div stormar
Skulle vilja odla ekologiskt, men får inte använda någon form av slam vid IP-certifiering. Får inte använda fast- eller flytgödsel från icke-ekologiska kor. (Syntetiskt tillverkad kvävegödsel, mineralgödsel, kommer från luften. Varför är den inte ekologisk?)
Sprida riskerna genom att odla många kulturer småskaligt och direktförsäljning till konsument.
Större skyldighet för den enskilde lantbrukaren att bruka jorden väl, så man inte behöver bespruta ogräset så ofta. Även att åkrarna i framtiden skall vara öppna. Alltför många åkrar växer igen, Det är tråkigt att se. Önskar att fler skolor, sjukhus och äldreboenden använder lokalt producerade råvaror i matlagningen.
Sysslar mest med skogsbruk
Sälja frö så att svenska folket kan odla sina egna groddar med ekologiska frö.
Sänkta skatter på fordon , sänkt skatt på drivmedel. Gynnsammare för ungdomar att köpa en gård, så att det inte bara är de rika som kan köpa. Införande av någon form av boendeplikt på gården kan rädda landsbygden.
Till exempel har jag ett fint slaktsvinsstall, fullt modernt, som jag nog skulle kunna öka min vinst i företaget med, men vågar inte pga. alla krav, nya som gamla, som kommer från myndigheter som snart nog är omöjliga att följa då många villkor är godtyckliga och beror mer på person än lagstiftning. Grossisterna väljer helst importera eller köpa EKO = där de tjänar bäst pengar.

Tona ner den exklusiva turismen . Kanske satsa på sol-el , många stora tak. Kanske producera mer som passar de nya svenskarna . Kanske anställa någon av de nya svenskarna säsong eller heltid. Ett annat djurskydd - för strängt idag.
Troligen kommer vi att arbeta mer med NUR hemma på gården. Ett arbete vi kommer att hjälpas åt med. Rehabilitering som jag redan håller på med i ett sidoprojekt.
Turism av någon form
Utan möjlighet till konstbevatning är väderberoendet ett gigantiskt problem. Antingen regnar det aldrig eller så regnar det alltid.
Utbildad intresserad arbetskraft!
Utbyggd fiber
Uthyrning av stugor. Utflyktsmål för skolbarn. Detta under förutsättning av borttagande av E6-buller och nedsmutsning och buller från flygtrafiken.
Utveckla grön turism
Utveckling av sågverk och snickeri - del
Utökar kräftdammar och hittar köpare värddar skogstillväxt jakt
Var lyhörd för nya idéer, produkter, marknader, maskiner, träslag, kunder, samverkans möjligheter
Vedframställning, men så säger kommunen stopp- ingen eldning i tätbebyggelse.
Vi behöver backning från politiker, både på lokal- och riksnivå. Även större förståelse från politiskt håll. Här på Bjärehalvön är de som är aktiva inom "gröna näringen" duktiga på att nå ut och hålla ihop. Det ser jag som väldigt positivt på både nu och i framtiden.
Vi bor bra här på gården. Tanken är att hålla på med smågrisarna ett par år till och sedan pensionera den produktionsgrenen, sen kan jag hålla på som växtodlingsbonde så länge som jag orkar och tycker det är kul.
Vi kommer att fortsätta arbeta med att producera mat i världsklass som de flesta svenska lantbrukare gör. I förädlingsledet finns pengar att hämta.
Vi vill miljöanpassa vårt vattenkraftverk som är basen i vår sågverkssatsning i den småskaliga världen.
Vingårdsförsäljning.
Är redan aktiv på sociala medier för att sprida kunskap och intresse fortsätter med det
Ökad information till allmänheten
Ökat kommunalt engagemang